

ESPOON KAUPUNKI KOLMPERÄNRANNAN ALUEEN RAKENNUSHISTORIALLINEN INVENTOINTI

Työn tilaaja

Espoon kaupunki
Liisa Ikonen, aluearkkitehti

Työn tekijät

Ramboll
Niemenkatu 73
15140 Lahti
P +358 20 755 611
F +358 20 755 7801
www.ramboll.fi

Annu Tulonen, arkkitehti SAFA
Tiina Heikkilä, insinööri (AMK)

Selvitystyö Ahola
Taivaanranta 2
50180 Mikkeli
P + 358 44 363 0194

Teija Ahola, FM

Nykytilakuvat

Ramboll / Selvitystyö Ahola

Kannen kuva

Kolmperän rakennuskaava vuodelta 1942

Suoritusajankohta

Toukokuu 2016 – tammikuu 2017

Päiväys

31.1.2017

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Tiivistelmä	2					
2.	Johdanto	3					
2.1	Kohdealue	3					
2.2	Lähtötiedot kaavoista ja kulttuuriympäristön suojeluarvoista	4					
	2.2.1 Maakuntakaava	4					
	2.2.2 Yleiskaava	4					
	2.2.3 Asemakaava	4					
	2.2.4 Kulttuuriympäristö	5					
	2.2.5 Aikaisemmat selvitykset	5					
2.3	Menetelmät	6					
	2.3.1 Tutkimusvaihe ja lähteet	6					
	2.3.2 Raportointi	6					
3.	Kolmperän kulttuuriympäristön luonne	7					
3.1	Maisemakuva	7					
	3.1.1 Maisemamaakuntajako ja maiseman yleispiirteet	7					
	3.1.2 Maisemarakenteen perustekijät	7					
	3.1.3 Maisemakuva, rakennetun ympäristön ja maisemarakenteen suhde	8					
	3.1.4 Maisemahistoria	8					
3.2	Maankäytön historiaa	9					
	3.2.1 Espoo ja Kolmperä 1800-luvulla	9					
	3.2.2 Syrjässä kruununteistä	9					
	3.2.3 Huvilakulttuuri Espoossa ja Uudellamaalla	11					
	3.2.4 Kolmperän suunnitteluvaiheita 1900-luvulla	12					
	3.2.5 Kolmperän alueen rakentuminen	14					
4.	Kohteiden ja alueiden kuvaus	16					
4.1	Osa-alue 1, Lahden pohjukka ja Kolmperäntien kaarre	17					
	4.1.1 Ominaispiirteet	17					
	4.1.2 Kolmperäntie 1	19					
	4.1.3 Kolmperäntie 3	20					
	4.1.4 Kolmperäntie 7	21					
	4.1.5 Kolmperäntie 9 A	22					
	4.1.6 Kolmperäntie 9 B	23					
	4.1.7 Kolmperäntie 2	24					
	4.1.8 Kolmperäntie 6	25					
	4.1.9 Kolmperäntie 8	26					
	4.1.10 Kolmperäntie 10	27					
	4.1.11 Kolmperäntie 12	28					
	4.1.12 Kolmperäntie 14	29					
	4.1.13 Kolmperäntie 16	30					
	4.1.14 Kolmperäntie 18	31					
	4.1.15 Kolmperäntie 20	32					
	4.1.16 Kolmperänkuja 2	33					
	4.1.17 Kolmperänkuja 1	34					
4.2	Osa-alue 2, Viher- ja virkistysalueet	35					
	4.2.1 Ominaispiirteet	35					
4.3	Osa-alue 3, Kolmperäntien kallioinen ranta-alue	36					
	4.3.1 Ominaispiirteet	36					
	4.3.2 Kolmperäntie 13	38					
	4.3.3 Kolmperäntie 15	39					
	4.3.4 Kolmperäntie 17	40					
	4.3.5 Kolmperäntie 19	41					
	4.3.6 Kolmperäntie 21	42					
	4.3.7 Kolmperäntie 23	43					
	4.3.8 Kolmperäntie 25	44					
	4.3.9 Kolmperäntie 27	45					
	4.3.10 Kolmperäntie 29	46					
	4.3.11 Kolmperäntie 31	47					
	4.3.12 Kolmperäntie 33	48					
	4.3.13 Kolmperäntie 35	49					
	4.3.14 Kolmperäntie 26	50					
	4.3.15 Kolmperäntie 28	51					
	4.3.16 Kolmperäntie 30	52					
4.4	Osa-alue 4, Sisämaan asutus Kolmperänkujalla ja Kolmperänrinteessä	53					
	4.4.1 Ominaispiirteet	53					
	4.4.2 Kolmperänkuja 3	55					
	4.4.3 Kolmperänkuja 5	56					
	4.4.4 Kolmperänkuja 7	57					
	4.4.5 Kolmperänkuja 9	58					
	4.4.6 Kolmperänkuja 4	59					
	4.4.7 Kolmperänkuja 6	60					
	4.4.8 Kolmperänkuja 8	61					
	4.4.9 Kolmperänkuja 10	62					
	4.4.10 Kolmperänrinne 3	63					
	4.4.11 Kolmperänrinne 5	64					
	4.4.12 Kolmperänrinne 7	65					
	4.4.13 Kolmperänrinne 9 A	66					
	4.4.14 Kolmperänrinne 11	67					
	4.4.15 Kolmperänrinne 4-6	68					
	4.4.16 Kolmperänrinne 8	69					
	4.4.17 Kolmperänrinne 10	70					
	4.4.18 Kolmperäntie 32	71					
	4.4.19 Kolmperäntie 36	72					
	4.4.20 Kolmperänrinne 9 B	73					
4.5	Osa-alue 5, Nupurintie	74					
	4.5.1 Ominaispiirteet	74					
	4.5.2 Nupurintie 32	76					
	4.5.3 Nupurintie 34	77					
	4.5.4 Nupurintie 36	78					
	4.5.5 Nupurintie 38	79					
	4.5.6 Nupurintie 40	80					
	4.5.7 Nupurintie 46	81					
	4.5.8 Nupurintie 50	82					
	4.5.9 Nupurintie 52	83					
	4.5.10 Nupurintie 54	84					
	4.5.11 Nupurintie 56	85					
	4.5.12 Nupurintie 60	86					
	4.5.13 Nupurintie 64	87					
	4.5.14 Nupurintie 68	88					
	4.5.15 Nupurintie 70 & 72	89					
	4.5.16 Nupurintie 74	90					
	4.5.17 Laitamaanranta 18	91					
5.	Yhteenveto rakennustyypeistä	91					
	5.1.1 Perinteikkäät puutalot	91					
	5.1.2 Huvilatyyliset puutalot	91					
	5.1.3 Omaperäiset huvilat	92					
	5.1.4 Viime sotien jälkeen rakennetut loma-asunnot ja asuinrakennukset / jälleenrakennuskausi	92					
	5.1.6 Saunarakennukset ja saunamökit	93					
7.	Ominaispiirteet ja arvot	94					
7.1	Alueen herkkyyssuokitus	94					
7.2	Alueen ympäristölliset erityispiirteet	94					
7.3	Alueen rakennushistorialliset erityispiirteet	96					
8.	Suosituksien kaavoitukselle	96					
8.1	Muutoksille herkäät alueet	96					
8.2	Muutoksille herkäät alueen osat	96					
8.3	Vähäisiä muutoksia kestävätkä alueet	96					
8.4	Suojelu	96					
9.	Lähteet	97					

1. TIIVISTELMÄ

Espoon kaupunki on tilannut Kolmperänrannan alueen rakennushistoriallisen inventoinnin alueen asemakaavoitukseen liittyvänä selvityksenä. Inventointi perustuu arkistotietoihin, asukkaiden haastatteluihin, Espoon kaupungilta ja museolta saatuihin tietoihin ja kirjallisiin lähteisiin.

Kolmperän alue sijaitsee Espoon länsiosassa. Metsäinen alue Kolmperä-järven rannoilla liittyy maisemallisesti Nuuksion yläkseen. Inventoitava alue on laajuudeltaan noin 40 ha. Alue on rakentunut 1930-luvulta lähtien, alun perin vapaa-ajan asumisen alueeksi, vähitellen eri vuosikymmenien kuluessa osittain vakituksien asumisen alueeksi. Osittain alueella on voimassa arkkitehtitoimisto Jung & Jung: laatima Kolmperän rakennuskaava, joka on vahvistettu 16.1.1941.

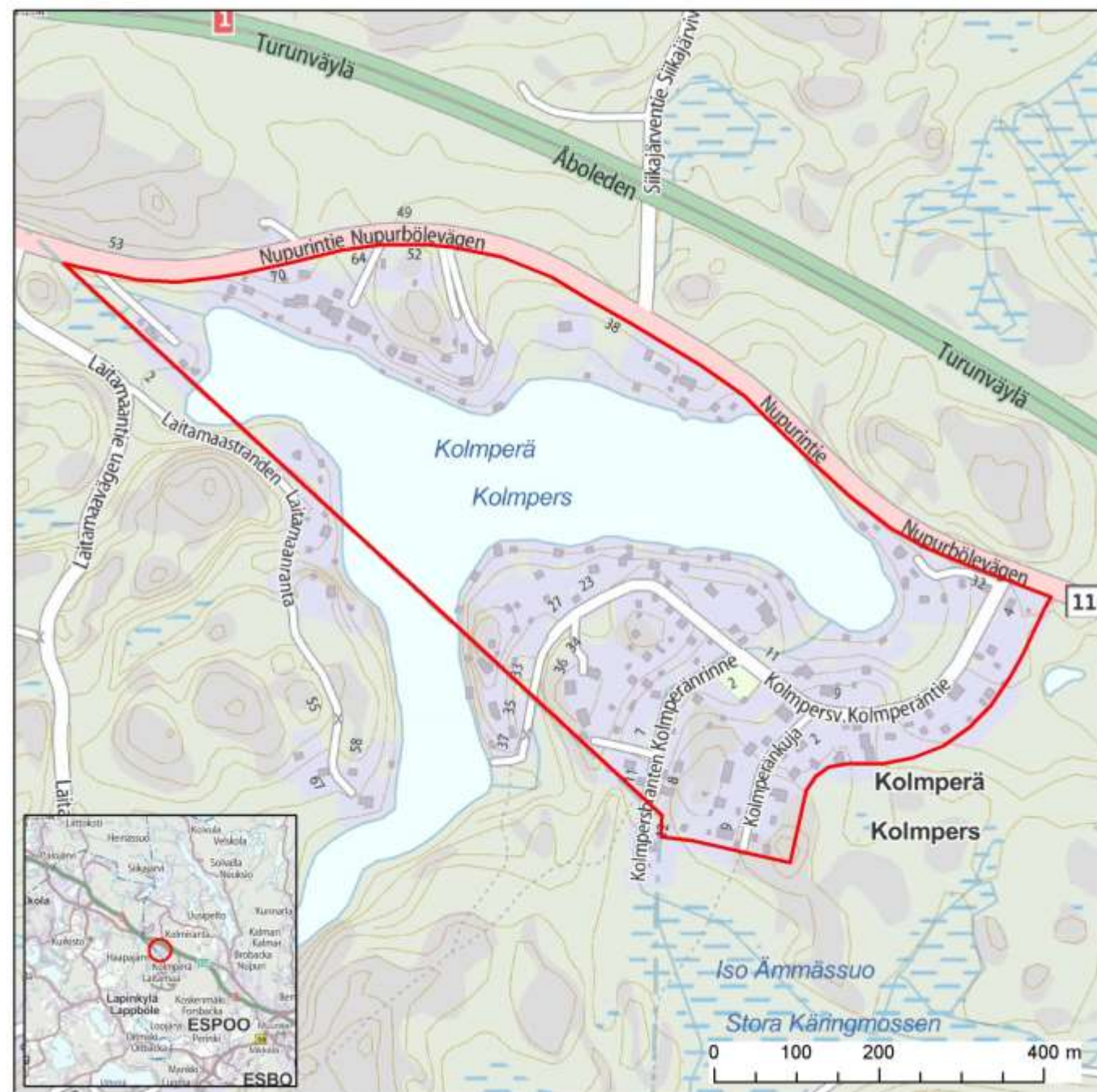
Alueen keskeiset ominaispiirteet

- pienipiirteinen, maastoa myötäilevä katuverkko
- puustoiset vehreät tontit
- betoni- tai tiilirakenteiset portinpylväät ja metalliset ilmavat portit ja aidat
- rantavyöhykkeellä sijaitsevat erilliset saunarakennukset
- erilliset piharakennukset
- maalatut lautajulkisivut vanhimmassa rakennuskannassa
- rakennuskannan historiallinen kerroksellisuus, rakennuskantaa 1930–2010-luvuilta

Kolmperän alueen ominaispiirteet ja alkuperäinen luonne ilmenee voimakkaimmin ja yhtenäisimmin saavuttaessa alueella sekä Kolmperän järven rantavyöhykkeellä, jotka ovat muutoksille kaikkein herkimpiä alueita. Kolmperäntien alussa on alueen vanhinta ja hyvin säilynyttä rakennuskantaa. Rantavyöhykkeellä on säilynyt muutamia alkuperäisiä asuinrakennuksia sekä alueen vapaa-ajan asumista hyvin luonnehtivia ja alueelle tyypillisiä pienimittakaavaisia rantasaunoja. Rantavyöhykkeen rakennusten mittakaavallinen eheys, rakennusten yhtenäinen väri ja materiaalit sekä sijainti rantapuuston lomassa ovat muutoksille herkkiä piirteitä.

Sisämaan puolella Kolmperäntien alkupuolella sekä alueen korkeimmilla kohdilla on säilynyt muutamia alkuperäisiä pienimittakaavaisia asuin- ja piharakennuksia, osittain jo muuttuneessa ympäristössä. Nykyinen leikkikentän alue ja viheryhteys rantaan on alkuperäisenkin suunnitelman mukaista yhteiseen virkistykseen ja rannan saavutettavuuteen liittyvää aluetta. Alueen läntisin rantavyöhyke on rakentunut muuta aluetta myöhemmin, mutta noudattaa hyvin muun rantavyöhykkeen rakentamisen periaatteita ja mittakaavaa.

Tämän inventoinnin kokonaisuuden koordinoinnista vastasi Ramboll Oy, projektipäällikkönä arkkitehti SAFA Annu Tulonen, inventoinnin sisällön suunnittelusta ja ohjauksesta vastasi Selvitystyö Ahola/ FM Teija Ahola. Rakennusinventoinnin teki insinööri (AMK) Tiina Heikkilä Ramboll Oy:stä. Tutkimustietoa suunnitteluun soveltavat osuudet muokattiin yhteistyönä. Espoon kaupunkia tilaajan ominaisuudessa edusti Liisa Ikonen. Työn ohjaukseen osallistui myös Espoon kaupunginmuseosta intendentti Tryggve Gestrin. Sekä Espoon kaupunki että Espoon kaupunginmuseo ovat osallistuneet selvityksen arvojen ja suositusten määrittämiseen.

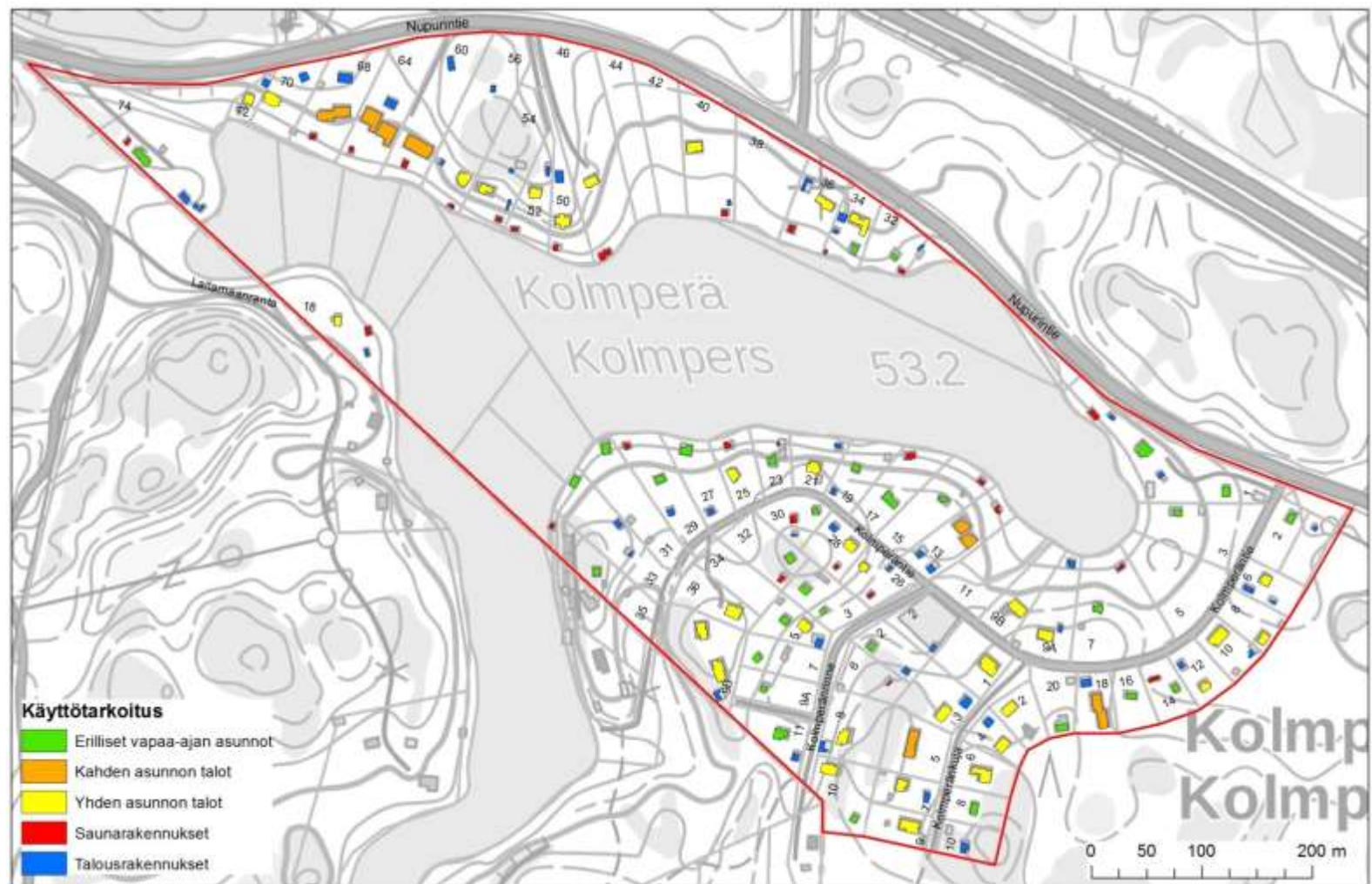
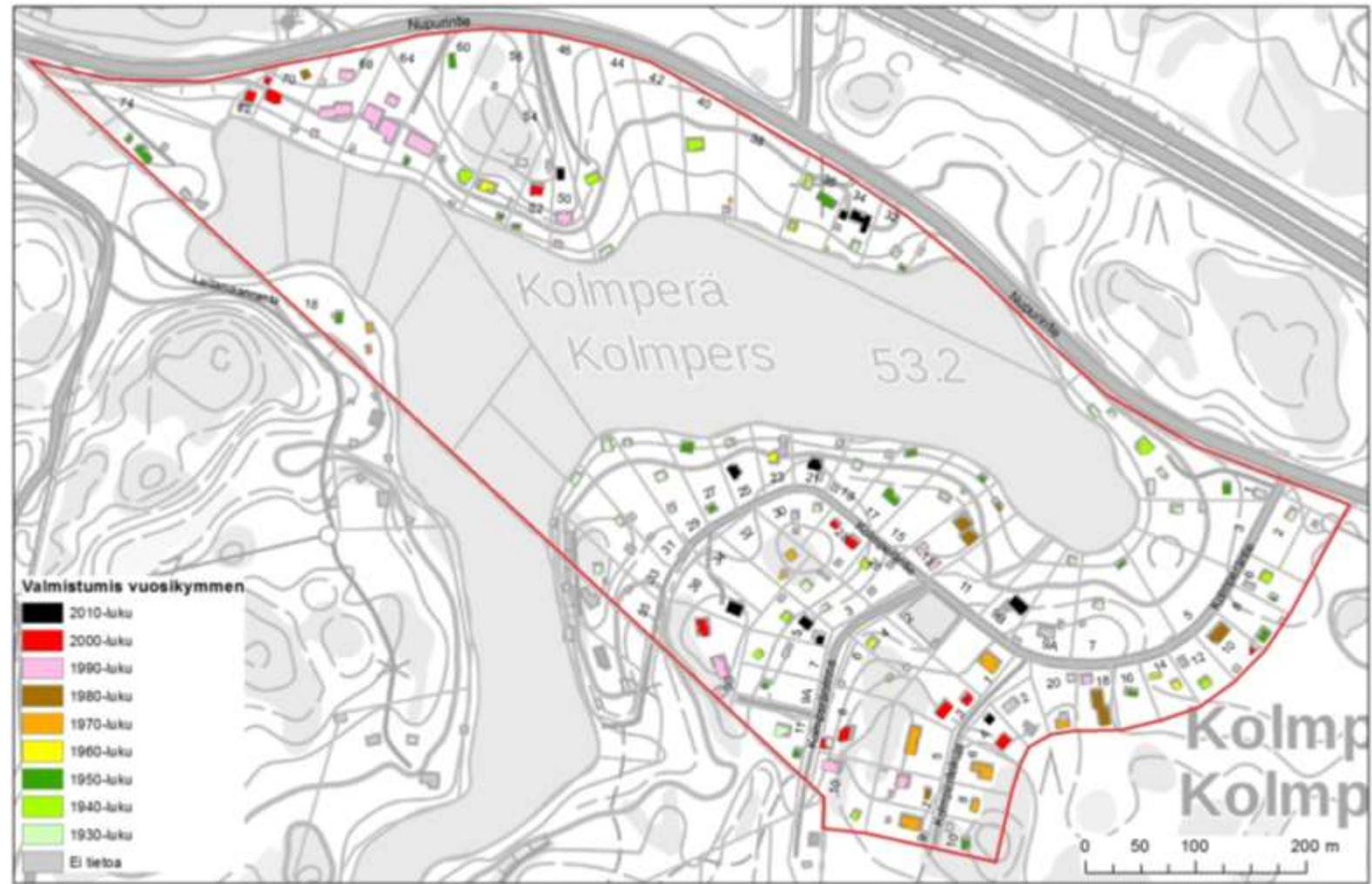

2. JOHDANTO

2.1 KOHDEALUE

Kolmperä järven ympärille rakentunut selvitysalue sijaitsee Länsi-Espoossa, Kolmperän (75) kaupunginosassa. Etäisyys maanteitse Kolmperästä Espoon keskukseen on noin 10 km, Helsingin keskusta noin 30 km ja Kirkkonummen Veikkolaan noin 5km. Alueen pohjoispuolella kulkee Nupurintie ja tämän pohjoispuolella Turunväylä. Kaakkoispuolelle sijoittuu Ämmässuon kaatopaikka. Lännessä alue rajautuu Kirkkonummen kunnan rajaan. Kolmperän pohjoispuoleinen asutus tukeutuu Nupurintiehen. Järven eteläpuolella Kolmperäntie haarautuu pienempiin Kolmperänkujaan ja Kolmperänrinteeseen.

1930-luvulta alkaen alun perin kesähuvila-alueeksi rakentuneeseen alueeseen kuuluu yhteensä 64 pihapiiriä. Suurin osa rakennuksista on tällä hetkellä asuinkäytössä. Vapaa-ajan asunnot sijoittuvat pääsääntöisesti Kolmperäntien loppupäähän ja Kolmperänrinteen varrelle. Rantaan sijoittuu useita alkuperäisiä rantaunoja.

Ylä kuvassa selvitysalueen rakennusten valmistusvuosikymmenet. Todellinen valmistusaika saattaa jonkin verran poiketa rakennusvalvontaan kirjatusta tiedosta. (Lähde: Kiinteistörekisterin tiedot.)

Alakuvassa selvitysalueen rakennusten nykyiset käyttötarkoitukset.

2.2 LÄHTÖTIEDOT KAAVOISTA JA KULTTUURIYMPÄRISTÖN SUOJELUARVOISTA

2.2.1 Maakuntakaava

Alueella on voimassa Uudenmaan maakuntakaava (lainvoimainen 2007), Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaava (lainvoimainen 2012) sekä Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava, (lainvoimainen 2016). Voimassa olevien maakuntakaavojen yhdistelmässä selvitysalue on valkoista aluetta, joihin ei kohdistu maakunnallisia käyttötärpeitä ja joilla ei siten ole mitään aluevarausmerkintää. Nupurintien suuntaisesti kulkee siirtoviemärin ohjeellinen linjaus (sv vaaleanpunainen katkoviiva).

Valmistelussa olevien Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan ja 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksissa ei ole selvitysalueelle kohdistuvia merkintöjä tai määräyksiä.

Ote vahvistettuja maakuntakaavojen yhdistelmästä. Kolmperän alue näkyy kartalla punaisella ympyrällä rajattuna. (Uudenmaan liitto)

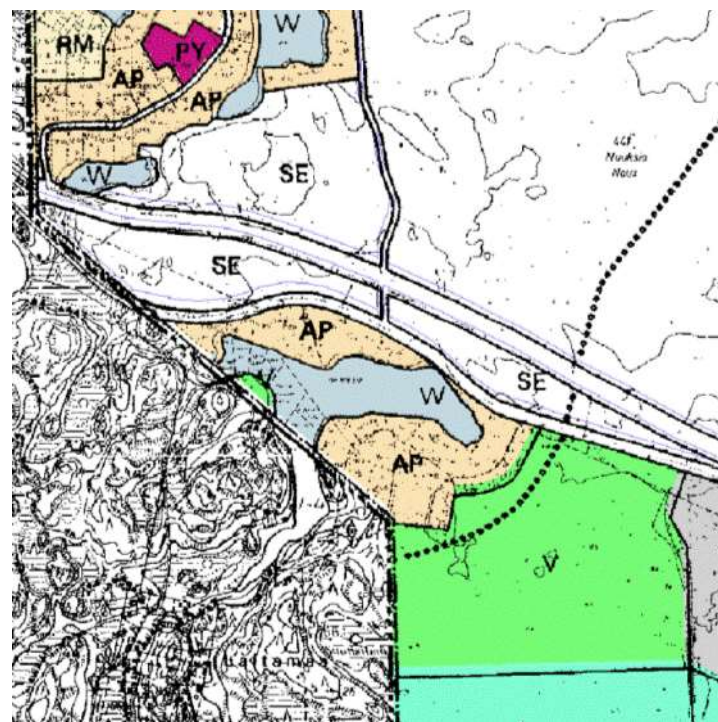
2.2.2 Yleiskaava

Alueella on voimassa Espoon pohjoisosien yleiskaava, osa 1, joka on saanut lainvoiman 1997. Yleiskaavassa alue on pientalovaltaista asuntoaluetta (AP), vesialuetta (W) ja virkistysaluetta (V). Pohjois-eteläsuunnassa kulkee sijainniltaan ohjeellinen pääulkoilureitti.

Alueella on vireillä Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava. Espoon kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 29.5.2013 toimenpiteiden käynnistämiseksi Espoon pohjoisosien yleiskaava osa I:n ajanmukaisuuden tarkistamiseksi. Vireilletulosta kuulutettiin 21.5.2014.

Kirkkonummen kunnan puolella on voimassa Kirkkonummen yleiskaava 2020, joka on vahvistettu Uudenmaan ympäristökeskuksessa 19.5.1999. Korkein hallinto-oikeus antoi asiasta päätöksensä 13.9.2000. Kaavakartalta on rajattu pois alueet, jotka

jäivät vahvistumatta. Yleiskaavassa selvitysalueen länsipuolelle on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaista aluetta (M).

Ote voimassa olevasta yleiskaavasta. (Espoon kaupunki)

2.2.3 Asemakaava

Selvitysalueella on voimassa Kolmperän rakennuskaava. Kaavan on laatinut arkkitehtitoimisto Jung & Jung:n asemakaava-arkkitehti Bertel Jung ja se on vahvistettu 16.1.1942. Rakennuskaavassa on osoitettu asuinkorttelit, puistot ja istutusalueet, tori Kolmperäntien ja Kolmperänrinteen kulmauksessa, Kolmperän vesialue sekä tonttiliittymät. Rakennuskaava kattaa kaikki muut tontit paitsi osoitteet Nupurintie 32–46, Kolmperänkuja 6–10 ja Kolmperänrinne 10. Kaavoitetun alueen ulkopuolelle jää myös Laitamaanrannan niemenkärki suunnittelualueen länsireunalla.

Rakennuskaavan yhteydessä alueelle on laadittu rakennusjärjestys (byggnadsordning för området vid Kolmpers träsk i Esbo socken, för vilket byggnadsplan finnes fastställd).

Alueella on vireillä Kolmperäranta-Ämmäsmäen asemakaava ja asemakaavan muutos. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 21.12.2015–25.1.2016 välisenä aikana. Tämä jälkeen Ämmäsmäen alue on päätetty erottaa omaksi kaavahankkeeksi.

Kirkkonummen kunnan puolella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Ote ajantasa-asetusta-asetusta, jossa selvitysalue näkyy punaisella rajattuna. Asemakaavoittamattomat alueet näkyvät kartalla valkoisina alueina. (Espoon karttapalvelu)

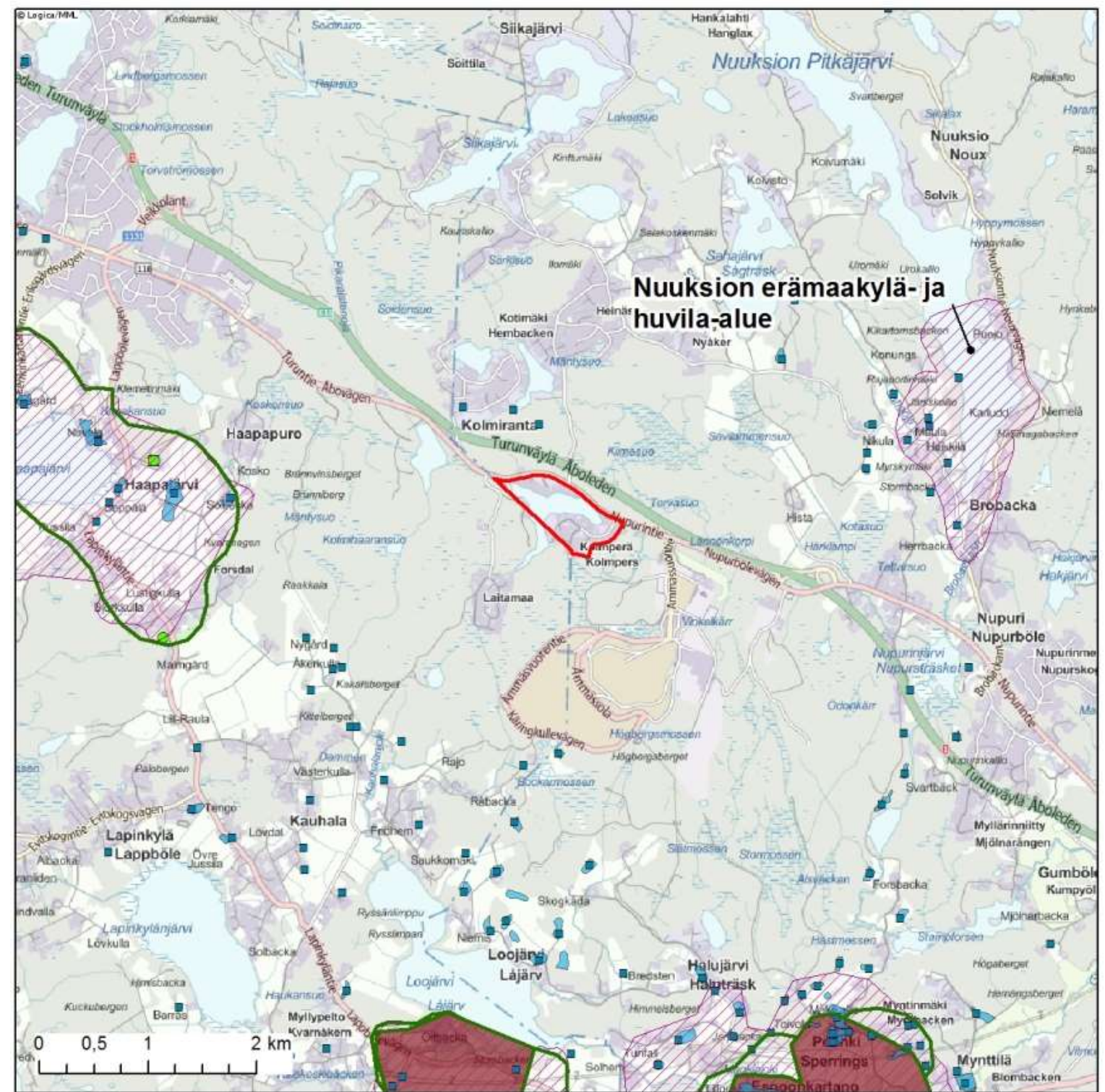
2.2.4 Kulttuuriympäristö

Selvitysalueelle ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiksi kulttuuriympäristöiksi tai – maisemiksi luokiteltuja alueita. Lähimmät valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) sijoittuvat yli 5 km etäisyydelle etelään. Lähimmät valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sijoittuvat yli 10 km etäisyydelle länteen. Lähimmät maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ovat noin 3 km etäisyydelle itään sijoittuva Nuuksion erämaakylä- ja huvila-alue ja länteen sijoittuva Haapajärven kulttuurimaisema. Selvitysalueelle ei sijoitu tunnettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Lähin muinaisjäännos on Kolmiranta (Vuohilampi), joka sijoittuu selvitysalueesta noin 500 m etäisyydelle pohjoiseen. Muotonsa ja sijaintinsa perusteella kyseessä on mitä ilmeisimmin luonnonmuodostuma, jääkauden loppuvaiheessa tai pian sen jälkeen syntynyt rakkakivikko. Siihen on jossakin vaiheessa myöhemmin kaivettu varastokuoppia pyyntisaaliin tms. säilyttämiseksi.

Pääkaupunkiseudun kulttuuriympäristön seudullisiin ominaispiirteisiin luetaan varhainen kesähuvila-asutus ja erityisen arvostettuna pidetään saariston höyrylaivareittien sekä merenrannan läheisyydessä sijaitsevia 1800-luvulla rakennettuja kokonaisuus- ja sisämaassa Nuuksion alueelta löytyvää 1930–50-luvun huvila-arkkitehtuuria. Kolmperän lähellä sijaitsevaan maakunnallisesti arvokkaaseen Nuuksion erämaakylän- ja huvila-alueen kulttuuriympäristökokonaisuuteen kuuluu huviloiden lisäksi 1600- ja 1700-luvuilta peräisin olevaa rakennuskantaa, pelto- ja puolaakson voimalaitos- ja myllynraunioita sekä kivisilta ja vanhoja kyläteitä. Eristyksissä ollut kylä on säästynyt aikoinaan muuta maakuntaa koetelleilta ilmiöiltä kuten isovihalta. (Missä maat on mainiommat).

2.2.5 Aikaisemmat selvitykset

Alueelle on laadittu keskeneräiseksi jäänyt rakennusinventointi 2004 (Espoon rakennusinventointi). Inventoinnissa on kuvattu kohteet Nupurintie 46 ja Nupurintie 34. Kohteita ei ole arvioitu.

- Selvitysalue
- Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue (Uudenmaan maakuntakaava)
- Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (Uudenmaan 4.vaihemaakuntakaava)
- Rakennusperintörekisterin rakennus
- Kiinteä muinaisjäännos
- Kiinteä muinaisjäännos (alue)
- RKY aluekohde
- Suojeltu rakennus

2.3 MENETELMÄT

2.3.1 Tutkimusvaihe ja lähteet

Rakennusinventointi on rakennettuun kokonaisuuteen tai yksittäiseen rakennukseen kohdistuva tutkimus. Siinä kerätään, järjestetään ja tuotetaan tietoa rakennuksen nykytilasta ja siihen johtaneista syistä. Tässä inventoinnissa tarkasteltiin Kolmperän aluetta kokonaisuutena ja myös osana Espoon huviloiden rakennusperintöä.

Kolmperän asemakaavoitusta palvelevassa rakennusinventoinnissa pääpaino oli rakennusten kulttuurihistoriallisten ominaispiirteiden ja niiden säilyneisyyden selvittämisen ohella alueen rakennustavassa, mittakaavassa ja rakennusten sijoittumisessa suhteessa ympäristöönsä. Alueelta tutkittiin muun muassa selvitysalueen asutuksen ja muun maankäytön sekä kulkureittien historiaa ja nykytilaa. Rakennusinventoinneissa ei inventoitu sisätiloja eikä sisustuksia.

Tehty rakennusinventointi oli ensimmäinen laaja inventointi Kolmperän alueelta. Alueen rakennuksista on inventoitu aiemmin kaksi kohdetta, mutta nyt niiden tiedot päivitettiin ja käytännössä alueelta tehtiin totaali-inventointi, jossa kaikki kiinteistöt kuvattiin, mutta valintaa toteutettiin kerättävän tietosisällön määrän osalta.

Kaupungin rakennusluvut muodostivat keskeinen lähdeaineiston, mutta alkuperäiset rakennuspiirustukset jäivät löytymättä niistä rakennuksista, jotka oli rakennettu ennen vuotta 1949 voimaan astunutta lakia (683/1945) rakentamisesta maaseudulla. Suunnittelija- ja laajuustiedot on kirjattu raporttiin niiltä osin, kun tieto on löytynyt. Suunnittelijatietoja on saatu alkuperäisistä lupapiirustuksista ja laajuustietoja rakennus- ja huoneistorekisterioteista.

Karttoja, kaavoja ja ilmakuvia, haastatteluja sekä omaa havainnointia käytettiin lähtöaineistona sekä alueen että rakennusten inventoinnissa. Aineistoja kootessa hyödynnettiin digitaaliarkistoja (Kansallisarkisto, Maanmittauslaitos) ja paikkatietoaineistoja (mm. Maanmittauslaitos, Oiva, eCity). Aluetta koskevia kartta-aineistoja olivat mm. Kuninkaan kartasto 1700 ja 1800 – lukujen vaihteesta, pitäjänkartta vuodelta 1840, Senaatinkartasto 1870-luvulta, pohjakartta 1930-luvulta ja peruskartat vuosilta 1958, 1961, 1972 ja 1984. Ilmakuva-aineistoa löytyi vuodelta 1955 ja 1976.

Erityisesti Kolmperän aluetta käsittelevää historiankirjoitusta ei ollut, sen sijaan kirjallisuudesta löytyi tietoa aikaisemmista maanomistajista, kuten Espoonkartanosta. Selvityksessä huomiointiin aikaisemmin laaditut maakunnalliset ja paikalliset inventoinnit ja selvitykset. Keskeinen alueen kehitystä taustoittava lähde oli luonnollisesti ensimmäinen rakennuskaava ja rakennusmääräykset.

Alueen asemakaavoituksesta tiedottamisen yhteydessä kiinteistön omistajia tiedotettiin myös tehtävästä rakennusten ja ympäristön inventoinnista. Arvokasta tietoa saatiin alueen asukkailta maastokäyntien yhteydessä käydyissä keskusteluissa. Selvitystä

ovat asiantuntemuksellaan kommentoineet ja täydentäneet Espoon kaupunginmuseon ja kaupungin kaavoituksen edustajat.

Luettelo tässä selvityksessä käytetystä lähtöaineistosta on tämän raportin kohdassa 7. Lähteet.

2.3.2 Raportointi

Inventoinnin tulokset kuvataan tässä raportissa. Raportti sisältää yleiskuvan alueen lähtökohdista, kulttuuriympäristötekijöistä ja arvoista. Tietosisältö painottuu alueen kulttuurihistoriallisiin arvoihin. Kokonaiskuvan saamiseksi päädyttiin työn edetessä raporttiin sisällytettäväksi kuvaus alueen kaikista rakennuksista.

Inventoinnin yhteydessä otetut valokuvat on toimitettu kaupungin kaavoituksen ja Espoon museon käyttöön.

3. KOLMPERÄN KULTTUURIYMPÄRISTÖN LUONNE

3.1 MAISEMAKUVA

3.1.1 Maisemamaakuntajako ja maiseman yleispiirteet

Selvitysalue sijoittuu maisemallisessa maakuntajaossa Eteläisen rantamaan maisemamaakuntaan ja tarkemmin eteläiseen viljelyseutuun.

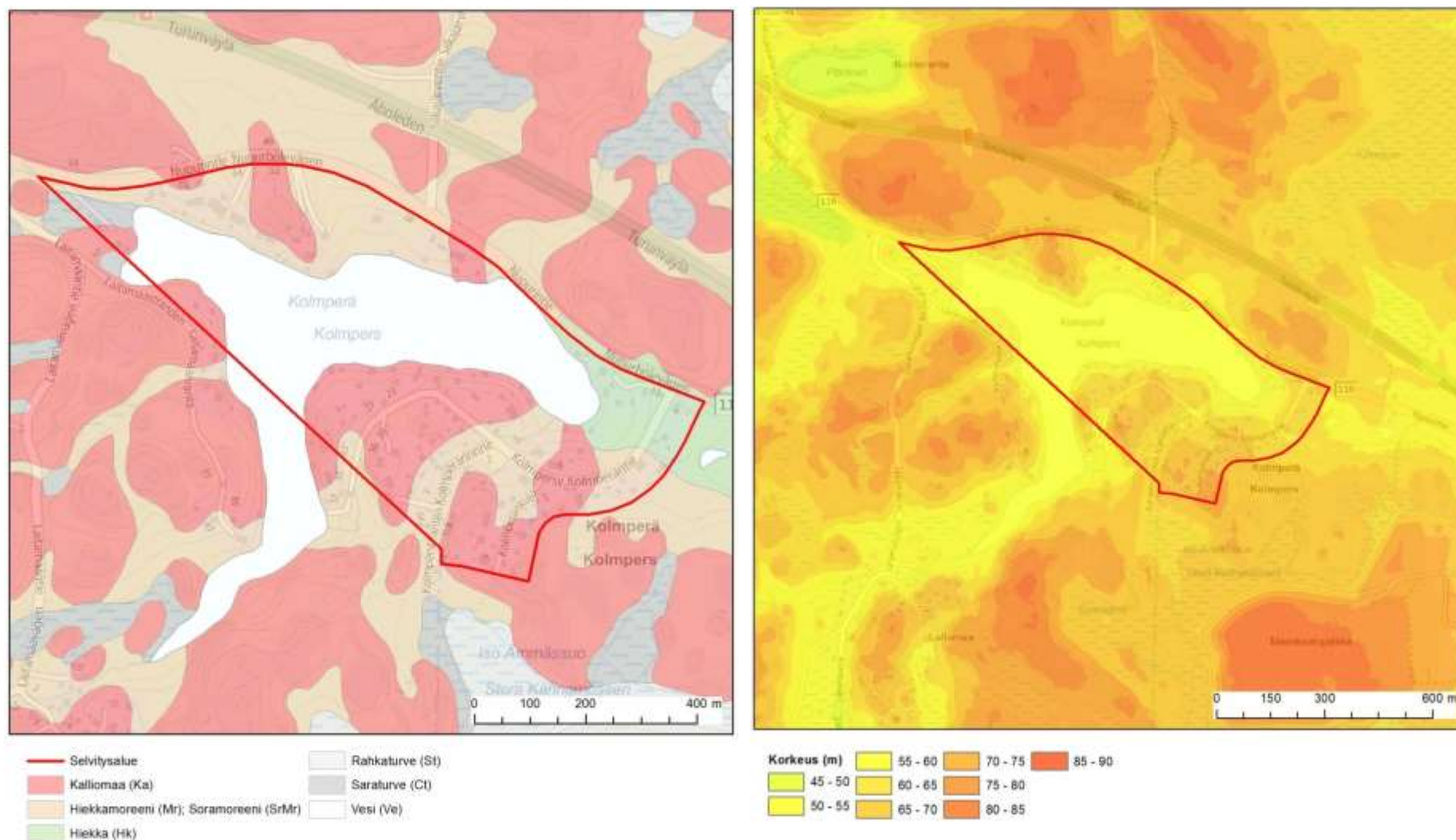
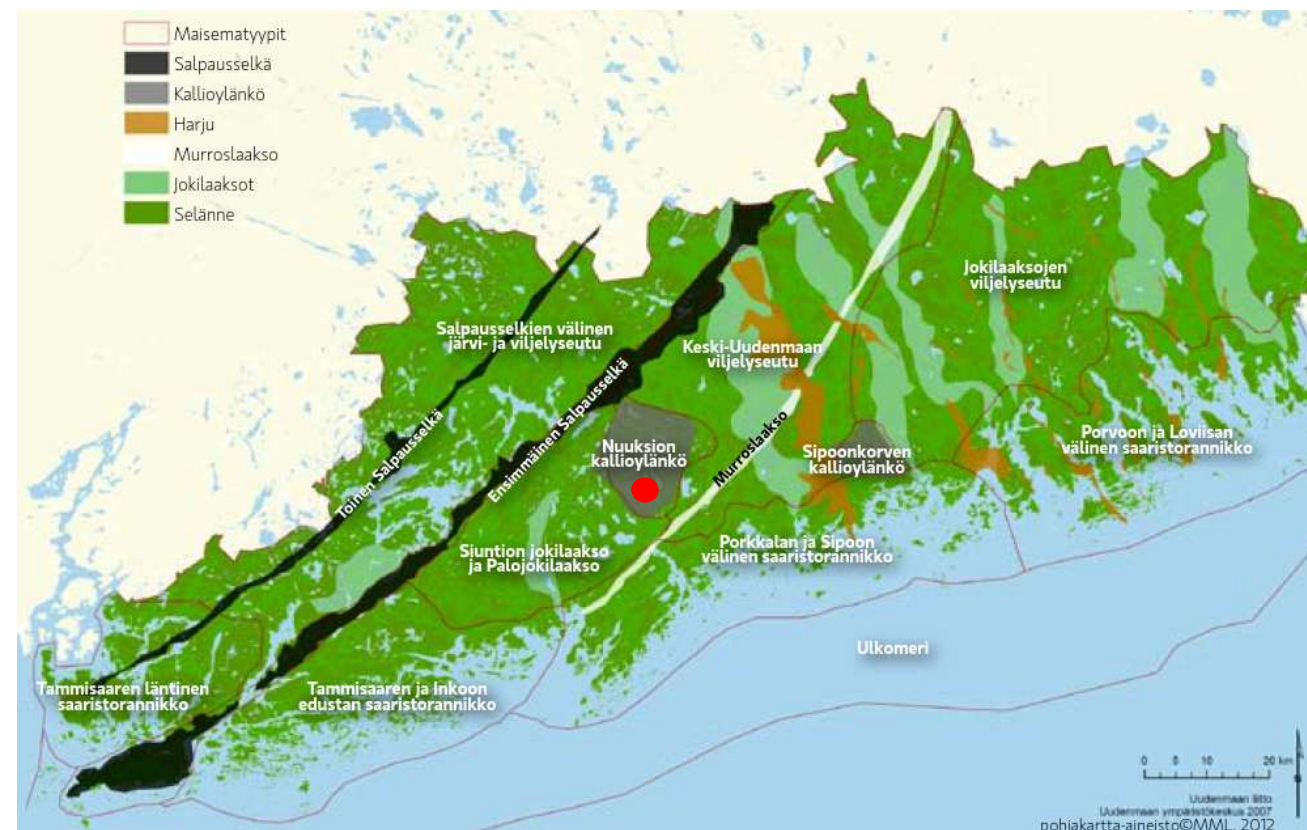
Uudellamaalla erottuu karkeasti viisi suurmaiseman tyyppiä: Salpausselät, kalliolyängöt, järvi- ja selännealue, jokilaaksot sekä saaristorannikko. Maiseman suurmuodot eli Salpausselät sekä Nuuksion ja Sipoonkorven kalliolyängöt ovat olleet paitsi kulttuurisia rajavyöhykkeitä myös maiseman jakajia, jotka ovat ohjanneet liikkumista. Nuuksion kalliolyängö, jonka eteläosaan selvitysalue sijoittuu (viereisellä kartalla punainen pallo), on haastavien maasto- ja ilmasto-olosuhteidensa takia säilynyt nykyaikaan erämaina. Nuuksio on karua ja kallioista ylänköä, joka on säilynyt jääkauden kulutuksesta huolimatta ympäristöään korkeampana selkeärajaisena alueena. Nuuksiolle tyypillisiä ovat laajat luonnontilaiset metsäalueet, pienet kallioperän painanteisiin ja murroslinjoihin syntyneet järvet ja huomattavan vähäinen asutus ja viljelykset. (Missä maat on mainioimmat, 2012)

3.1.2 Maisemarakenteen perustekijät

Uudenmaan maiseman pohjana on miljardien vuosien ikäinen kallioperä. Kallioperää halkovat lukuisat murroslinjan ja ruhjevyyhykkeet, jotka näkyvät maisemassa pitkinä merenlahtina ja jokilaaksoina sekä selännevyöhykkeinä. Uudenmaan tyypillisimpiä kivilajeja ovat graniitit ja granodioriitit. Viimeisimmän jääkauden jälkeen syntyneen maaperän yleisimmät maalajit ovat moreeni ja savi. Hallitsevina maisemassa näkyvät hiekasta ja sorasta kasautuneet harjut ja reunamuodostumat sekä jääkauden silottamat kallioalueet. Vaihtelevan ja paikoin pienipiirteisen maaston korkeus vaihtelee merenpinnasta ylimmillään 174 metriin. Noin 60 % Uudestamaasta on metsien tai soiden peitossa. Metsät ovat lähinnä havu- ja sekametsiä. Metsien kasvillisuuteen vaikuttavat ilmastovyöhykettä enemmän kallioperän ravinteisuus ja pinnanmuodot. (Missä maat on mainioimmat, 2012)

Yläkuvassa maiseman suurmuodot Uudellamaalla. Selvitysalue sijoittuu kartalla punaisen pallon osoittamaan kohtaan. (Missä maat on mainioimmat).

Alakuvassa vasemmalla selvitysalueen maaperä (GTK) ja oikealla selvitysalueen topografia (GTK).

3.1.3 Maisemakuva, rakennetun ympäristön ja maisemarakenteen suhde

Kolmperän alueen maiseman perusrakenne noudattelee Uusi-maalaisen maiseman peruspiirteitä. Kolmperän alueen kallioperä on graniittia. Maaperä koostuu kalliosta ja hieka/soramoreenista. Kallioalueet sijoittuvat Kolmperänkujan päähän, Kolmperäntien loppupäähän sekä Nupurintie 52:n alueelle. Nupurintien ja Kolmperäntien risteyksen tuntuman maaperän on hiekkaa ja selvitysalueen luoteiskulmassa on saraturvetta. Maisemarakenteellisesti Kolmperän alueen maastonmuodot ovat melko vaihtelevat. Maaston matalimmat kohdat sijoittuvat rantaan, jossa maanpinta jää tasolle 55 metriä merenpinnan yläpuolelle (m mpy). Korkein kohta sijoittuu Kolmperänkuja loppupäähän, jossa maanpinta kohoaa 76 m mpy.

Maisemakuvassa selvitysalue sijoittuu havu- ja sekametsäalueiden keskelle eikä alue näy sen pohjoispuolella kulkevalle Turunväylälle lainkaan. Nupurintielle selvitysalue näkyy paikoitellen vuodenajasta ja kasvillisuudesta riippuen. Kiemurtelevien ja osittain päällystämättömien teiden varsille sijoittuvat suuret tontit ja runsaasti kookasta metsämäistä kasvillisuutta.

Yläkuvassa näkymä Kolmperäntien loppupästä.

Alakuvassa näkymä Kolmperänrinteeltä 9B kohti Kolmperänrinne 8.

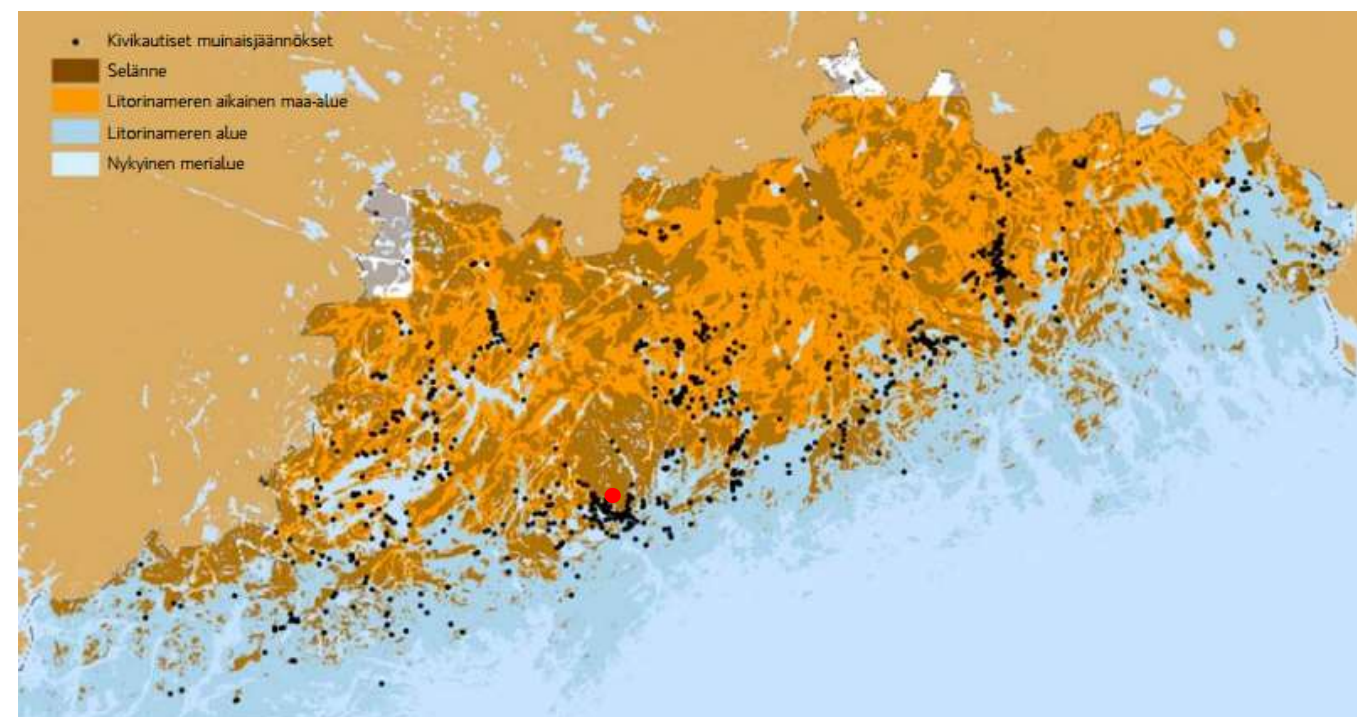

3.1.4 Maisemahistoria

Suurin osa Uudestamaasta oli jääkauden jälkeen veden peitossa ja vain sen luoteisosissa oli muutamia hyvin pienialaisia vedenkoskemattomia alueita. Jääkauden painama maa nousi kuitenkin etenkin mesoliittisella kaudella huomattavan nopeasti ja jo muutamassa sadassa vuodessa ulkosaaristosta oli tullut osa manner-ta. Ensimmäiset asukkaat saapuivat nykyisen Uudenmaan maakunnan alueelle jääkauden jälkeen. Asutus seuraili koko kivikauden (8600–1500 eaa) pääsääntöisesti rannikon rantaviivaa. Nuorakeraamisella ajalla (3200–2300 eaa) asutettiin rantojen sijaan pienten purojen ja jokien varsilla olevien niittyjen äärelle kauemmas rannikosta. Asutus sijaitsi hajallaan ja asumukset olivat melko yksinkertaisia ja tilapäisiä. Kivikautisia muinaisjäänköksiä on löydetty melko tasaisesti koko Uudenmaan muinaiselta rannikolta, ja niiden perusteella voidaan päätellä, että koko alue on ollut jossain kivikauden vaiheessa asuttua. Pronssikauden aikana (1500-500eaa) viljanviljely ja karjanhoito alkoivat levitä Suomeen, vaikka metsästyks, kalastus ja hylkeenpyynti pysyivätkin pääelinkeinoina. (Missä maat on mainioimmat, 2012)

Kuvassa oikealla Uudenmaan kivikautiset muinaisjäänkökset ja Litorinameren aikaiset merija maa-alueet. Selvitysalue sijoittuu kartalla punaisen pallon osoittamaan kohtaan. (Missä maat on mainioimmat, 2012)

Alakuvassa näkymä järveltä Kolmperäntie 33:n suuntaan.

Rautakauden ja keskiajan taitteessa 1100-luvulla Uusimaa oli vielä harvaan asuttua seutua, mutta pian kiinteä asutus alkoi vähitellen lisääntyä. Asutushistorialliseen kehitykseen vaikuttavia maisemaelementtejä olivat erityisesti vesistöt, vesireitit ja harjujaksot sekä jokisuut ja jokilaaksot. (Näkymiä maakunnan historiaan, 2012)

Turusta Viipuriin johtanut Suuri rantatie oli 1300-luvulta alkaen Uudenmaan valtavyylä vuosisatojen ajan ja sen läheisyydessä oli suurin osa Uudenmaan asutuksesta, kylistä, ensimmäisistä kartanoista ja kirkoista. Suurin osa kylistä oli pieniä 1-2 talon kyliä. Viljelyalueet sijaitsivat hajanaisesti ryhmäkylien ympäristössä. (Missä maat on mainioimmat, 2012)

Kolmperän alue oli Litorinameren aikaan selännealuetta. Maa-alueen ja meren välinen raja kulki Kolmperän alueesta alle 10 kilometrin etäisyydellä. Erityisen runsaasti kivikautisia muinaisjäänköksiä löytyy Kolmperän alueen eteläpuolelta.

3.2 MAANKÄYTÖN HISTORIAA

Pienen Kolmperän asuntoalueen ottaminen tiiviin asuntorakentamisen piiriin tapahtui yksityisen maalle laaditun rakennuskavavan myötä. Kaavoitettu alue, joka oli asumaton metsäkulmaa, kuului Espoonkartanolle ja tuli kaavan laatimisen aikaan hyvän maantieyhteyden piiriin. Ensimmäiset, jo 30-luvun puolella, rakennetut talot olivat loma-asuntoja, vakinainen asutus yleistyi 1970-luvulta lähtien. Pienen erämaajärven ympärille kaavoitettu alue perustettiin aikana, jolloin loma-asuminen yleistyi palkansaajien keskuudessa 1939 annetun vuosilomalain tuoman pidemmän lomaoikeuden myötä. Kolmperä tarjosi mahdollisuuden perheen lomaviettoipaikan perustamiseen erämaiseen ympäristöön, mutta hyvän tieyhteyden varrelle ja lähelle Espoon keskuksia.

3.2.1 Espoo ja Kolmperä 1800-luvulla

Pohjois-Espoossa kylät erämaiden ympäröiminä

Kirkkonummen seurakunnan katsotaan olevan Uudenmaan vanhimpia, vanhimmat seurakuntaa koskevat asiakirjat ovat vuodelta 1220. Espoo mainitaan 1400-luvun lähteissä Kirkkonummen kappelina, omana seurakuntana Espoo oli viimeistään 1450-luvun lopulla, hallinnollisena pitäjänä jo hieman aikaisemmin. Varhaisimmat kylät olivat ilmeisesti tiheään rakennettuja ja tontit pieniä. Viljelty maa-ala oli vähäinen ja aivan kylän tuntumassa. Kyliä erottivat laajat erämaat. Asutuskuva säilyi pääpiirteisään samanlaisena läpi 1500–1600-lukujen. Lisääntynyt kaskeaminen sekä isojaon toteutuminen 1700-luvun lopusta alkaen loi edellytykset takamaiden raivaamiselle pysyvään viljelykseen. Asutus keskittyi savikkoja halkoneiden jokien ja purojen varsille. Vaikeakulkuisimmat kallioylängöt esimerkiksi Nuuksiassa pysyi-

vät edelleen erämaina. (Espoon historiallinen tieverkko, 1985; Rostedt, 2007)

Karttatarkastelun perusteella Kolmperän alueelle tai sen läheisyyteen ei sijoittunut merkittäviä kulkuväyliä, asutusta tai peltoja. Lähimmät kylät sijaitsivat 3-4 km päässä: Nuuksion kylä (Nox by) koillisessa Pitkäjärven eteläpäässä Sahaojan molemmin puolin, Kauhalan kylä (Kauhala by) etelässä Loojärven suunnalla sekä Haapajärven kylä (Hapjärvi by) lännessä.

Alhaalla vasemmalla: 1700-luvun jälkipuolella Kolmperän alue on asumaton järviylängöä. Pienen järven eteläpuolelta kulki polku etelästä Kauhalan kylältä nykyisen Histan tilan kohdalle. Polku on saatantunut osittain kulkea nykyisen Kolmperäntien alkupään kanssa samaa linjaa tai Kolmperäntietä idempänä. / Kuninkaan kartasto 1776-1805. Kolmperän alue punaisella ympyröitynä.

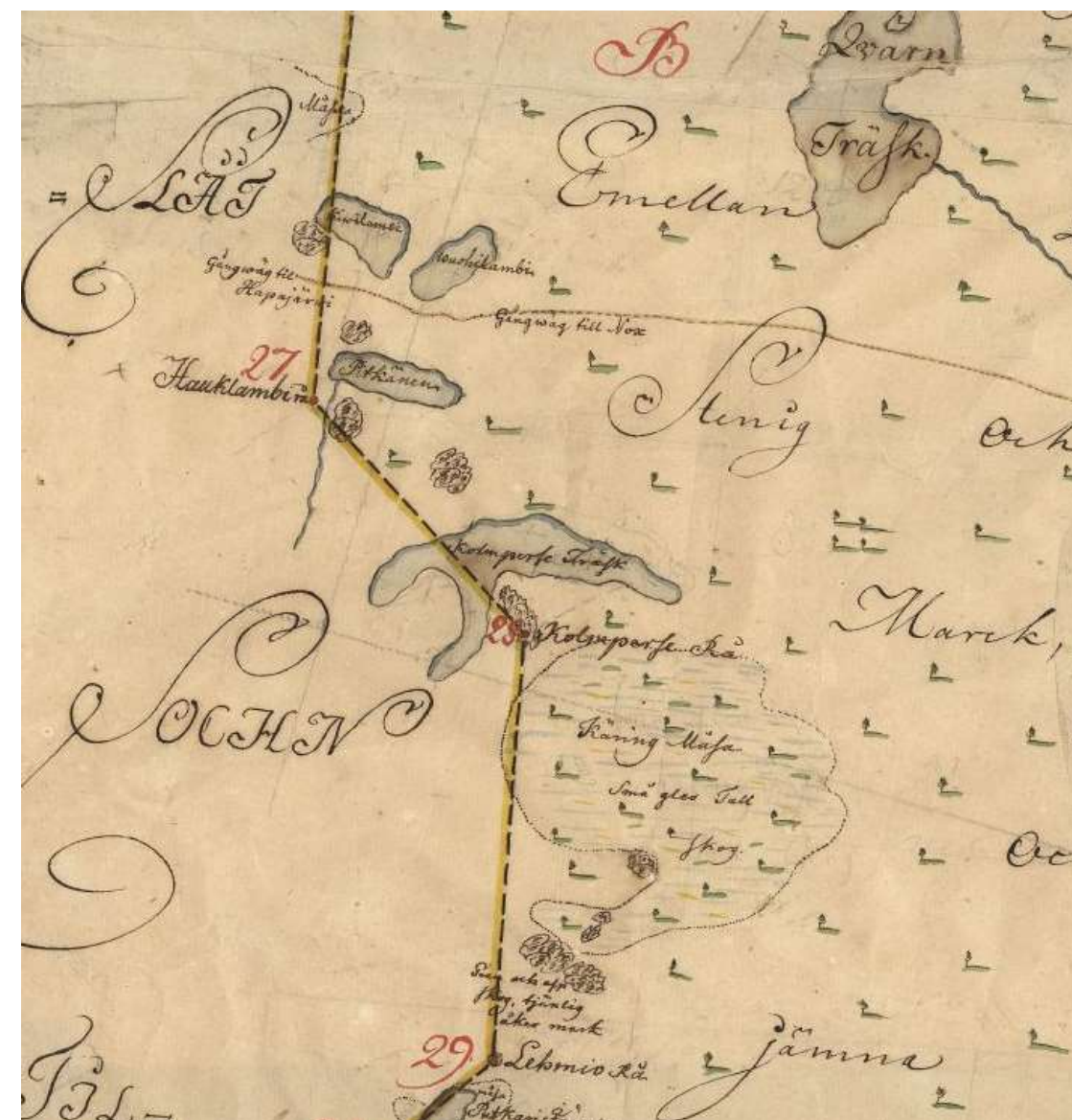
Alhaalla oikealla: Espoon pitäjänkartta vuodelta 1750. (Heikki Rantatupa. Historialliset kartat)

3.2.2 Syrjässä kruununteistä

Tärkeä yleinen maantie kulki Espoon pitäjän halki jo keskiajalla. Monin paikoin vanhan linjauksen säilyttäneet Suuri Rantatie, Kuninkaantiekseen nimetty, yhdisti Turun ja Viipurin. Tie saapui länneä Kirkkonummen Mankin kautta Espooseen, jossa linjaus kulki Espoonkartanon vieritse, Mankinjoen yli Espoon kirkolle ja sieltä edelleen Vantaan suuntaan.

Suureen Rantatiehen yhtyi Hämeen suunnalta saapuva yleinen maantie, Meritie, joka oletettavasti oli käytössä jo ennen 1500-lukua ja yhdisti Hämeen ja Raaseporin linnat. Vihdissä Meritiestä erkaantui Espooseen johtava itäinen linja. Sen eteläinen osuus eli nykyinen Lapinkyläntie Veikkolan eteläpuolelta aina Espoonkartanolle saakka kulkee edelleen vanhassa tiekanavassa kiemurelleen peltojen ja asutuksen läpi. (Espoon historiallinen tieverkko, 1985).

Kolmperän alue sijoittui noin 6 kilometrin etäisyydelle Suuresta rantatiestä ja noin 4 kilometrin etäisyydelle Meritiestä jäädessä syrjään merkittävästä kruunuteistä.

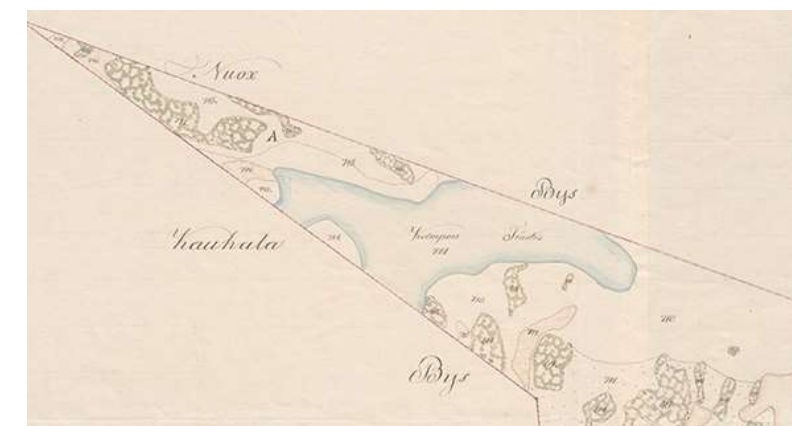
Kartanon takamailla

Espoo muuttui 1500-luvulta lähtien vähitellen läänityslaitoksen vaikutuksesta suurtilojen pitäjäksi. Kolmperän alueesta osa on kuulunut Espoonkartanon maihin ja osa Histan tilaan.

Espoonkartanon perusti Kuningas Kustaa Vaasa 1556 Espåbyn ja Mankbyn kylien maille, yleisen maantien varrelle. Kartanon tuli toimia kuninkaallisena mallikartanona. 1600-luvulla kartano päätyi yksityisomistukseen, ja samoihin aikoihin Nuuksiosta Histan talo liitettiin rälssinä Espoonkartanoon. Rakennukset ja maat kuitenkin hylättiin 1700-luvulla isovihan jälkeen. Isossajaossa Esbogård muodosti yksinäistalokylän (enstaka säteri). Maaherra Anders Henrik Ramsay osti kartanon 1756 ja tällöin alkoi tilan kukoistuskautsi. Espoon kirkkoherra E. Hilden osti 1830-luvulla Histan ja kolme muuta tilaa irti Espoonkartanosta, minkä jälkeen Hista, uudelta nimeltään Nygård, perustettiin nykyiselle paikalleen ja tila muotoutui kartanoksi. (Espoon historiallinen tietverkko, 1985; RKY 2009; Rostedt, 2007)

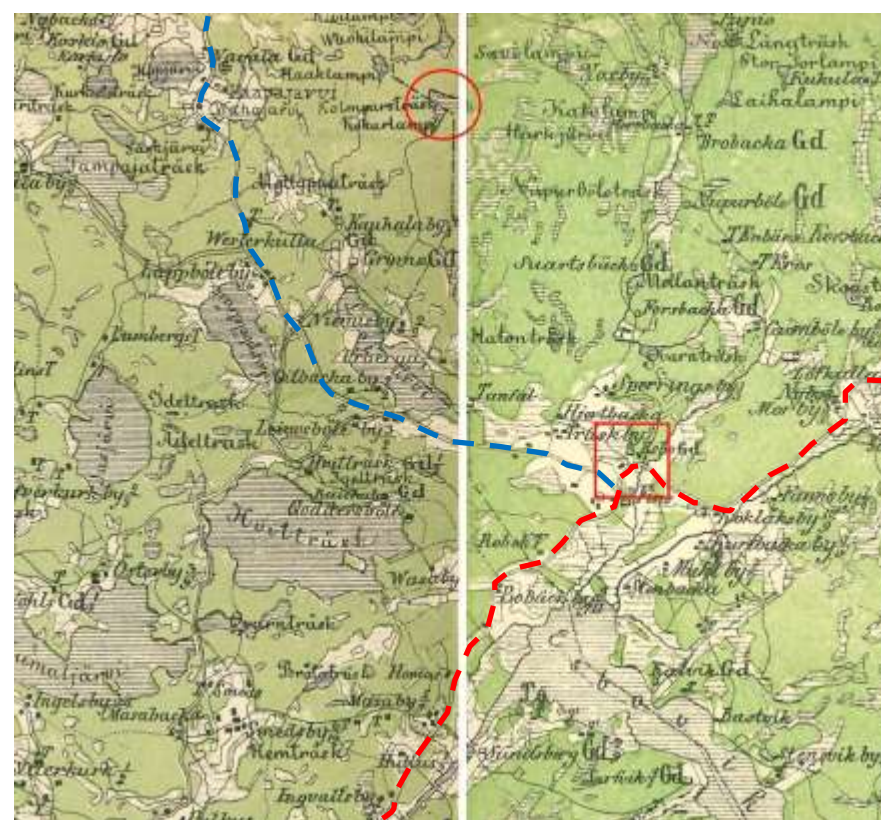

1800-luvun jälkipuolella on Kolmperän alueelle tullut polku idästä, nykyisen Nupurintien suuntaisesti. Alueen soilta on perimätiedon mukaan kerätty turvetta (ollut latoja ja kuivaustelineitä). Senaatin kartasto 1872. (Arkistolaitoksen Digitaaliarkisto)

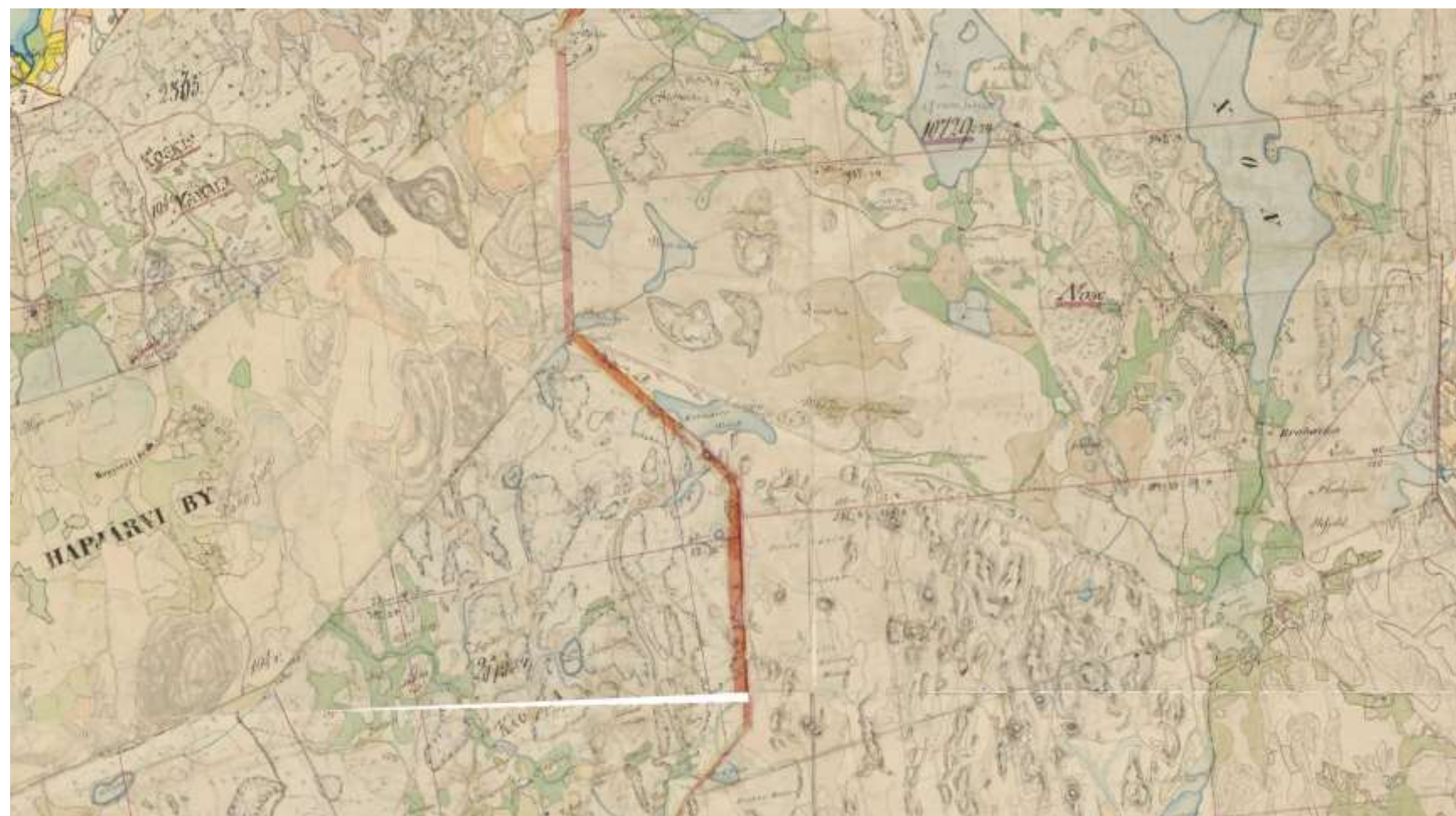

Espoonkartanon tilan maat supistuvat kapeaksi kiilaksi ennen luoteisnurkan Hauklammen rajapyykkiä Kolmperän järven luoteispuolella. Espoonkartanon tilusten tiluskartta. Esbogård; Karta öfver egorne 1832-1832. (Arkistolaitoksen Digitaaliarkisto)

Länsi-Espoon yläköseutu on raja-alueita ja rajoja on vedetty maaston erityispiirteitä, kuten pieniä järviä, hyödyksi käyttäen. Espoon ja Kirkkonummen pitäjänraja on vedetty Kolmperän lounaisrannan suuntaisesti, ja järven koillisranta sivuaa Espoonkartanon ja Nuukion kylän raja. Pitäjänkarttojen yhdistelmä. Karta öfver Kyrkslätt socken 1841 ja Geograf karta öfver Esbo socken 1840. (Arkistolaitoksen Digitaaliarkisto)

Kolmperän järveltä on linnuntietä matkaa Lapinkyläntielle (sininen katkoviiva) 4 km ja Suurelle Rantatielle (punainen katkoviiva) yli 6 km. Kalmbergin kartaston 1855 yhdistelmäkartta. Kolmperän alue punaisella ympyrällä ja Espoon kartano punaisella neliöllä. (Heikki Rantatu-pa. Historialliset kartat)

3.2.3 Huvilakulttuuri Espoossa ja Uudellamaalla

Monet Espoon huviloista ovat kulttuurihistoriallisesti erittäin arvokkaita joko tunnetun suunnittelijansa tai rakennuttajansa ansiosta (Espoon rakennuskulttuuri ja maisema). Lisäarvoa yksittäiselle huvilarakennukselle tuo kytkeytyminen arvokkaaseen historialliseen tapahtumaan tai laajempaan rakennettuun kokonaisuuteen, toisaalta merkittävyys voi perustua myös rakennuksen itsenäiseen historialliseen todistusvoimaan tai maisemalliseen sijaintiin. Länsi-Espoossa, Kolmperän lähellä sijaitseva Nuuksion huvila-alue on rakennushistoriallisesti mielenkiintoinen ja moni-ilmeinen 1930–50-luvuilla syntynyt ”erämaahuvila”-alue.

Huvilakulttuurin ja mökkiasutuksen vaiheita

Huvilakulttuuri sai alkunsa kaupunkilaisten kaipuusta päästä kesäksi luonnon rauhaan. Uusi rakennustyyppi villa (huvila) levisi ilmeisesti 1700-luvun lopusta lähtien meillem. Villa tarkoitti alun perin joko roomalaista maalaistaloa tai kaupungin läheisyyteen lähinnä väliaikaista asumista varten rakennettua asuntoa. Klassismin ja Italian ihailu levitti tietoa myös lähinnä palatsimaisista renessanssivuviloista, jotka muodostivat Suomessakin 1800-luvun ylellisten suurhuviloiden lähtökohdan. Tyypillisessä 1800-luvun huvilarakennuksessa oli kuisteja, torneja ja parvekkeita, jotka koristeltiin hienoilla lehtisahauksilla. Rakennuksen pohja oli epäsymmetrinen ja ulkomuoto koristeellinen. Jo 1800-luvun lopulla suurin osa Espoon merialueen rannoista ja saarista palveli varakkaiden helsinkiläisten virkistyspaikkoina. (Vapaa-ajan asuntoarkkitehtuuri, Espoon museo)

Aikakauden kesänviettopaikoilla harjoitettiin yleisesti puutarhahoitoa, kotieläinten pitoa ja kotitarveviljelyä, jota varten pihapiirissä oli erilaisia talousrakennuksia ja viljely- ja niittypalstoja. Lisäksi komeiden päärakennusten ympäristöä kaunistettiin nurmienten, koristeistutuksin ja yksittäisin tai ryhmiä muodostavien puistopuin. (Bergö–Stora Bodö–Fridhinkallio 2012)

Historialliselta merkitykseltään yksi Espoon tärkeimmistä huviloista on Soukassa sijaitseva Fridhem, jossa Venäjän keisariperhe vieraili kesällä 1889. Huvila on rakennettu noin 1880 ja se on tyypillinen aikakautensa edustaja, mutta toisaalta harvinainen erityisen taidokkaiden ja hyvin säilyneiden puuleikkauksien ansiosta. (Espoon rakennuskulttuuri ja maisema)

Villa Marstrand Suvisaaristossa on tyypillinen 1800-luvun lopun kesähuvila. Huvilalla on merkitystä osana alueen yhtä keskeistä laivaväylää ympäröivää huvilayhdyskuntaa sekä ensimmäistä vilkasta huviloiden rakentamiskautta (Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema)

Maailmansotien välisenä aikana 1920–1930-luvuilla huvilarakennusarkkitehtuuri pelkistyi. Uudet vaatimattomammat kesäasunnot edustivat paitsi uutta arkkitehtuuria ja elämäntapaa myös demokraatisoituvan, keskiluokkaistuvan ja kaupungistuvan yhteiskunnan ihanteita. Loma-asunnoilla oltiin nyt lyhyempiä aikoja kerrallaan. Ajankohdan mallipiirustuksista löytyi sekä pulpettikattoisia moderneja pikkuhuviloita että perinteisiä satulakattoisia mökkejä. Rakennusten suhdetta maastoon ja ilmansuuntiin pidettiin tärkeänä; huvilat tuotiin tuulen suojaisilta rinteiltä lähemmäksi rantaviivaa. Pienimmissä huvilamalleissa oli usein vain yksi huone, jossa oli pieni oleskelutila, keittonurkkaus ja verhoilla eroteltu makuusoppi. Kahdenkymmenenviiden neliömetrin alaan saattoi mainiosti sijoittaa kaiken mitä 4-5 hengen perhe tarvitsi muutamaksi päiväksi. (Vapaa-ajan asuntoarkkitehtuuri, Espoon museo; Kurri 2009)

Kesänviettopojen muutos näkyi myös talousrakennusten määrässä. Kun ennen tavoiteltu omavaraisuus edellytti erilaisia talous- ja varastorakennuksia, karjasuojia, aittoja ja jääkellareita, rakennettiin uusille huviloille yleensä vain välttämättömiä talousrakennuksia, mm. ulko- ja liiterirakennus, kellari ja venevaja. (Bergö–Stora Bodö–Fridhinkallio 2012)

Uudelleen vanhaan malliin rakennettu uimakoppi Espoon Ryssjoholmenissa (Teija Ahola, 2011).

Kolmperän alue liittyy ajallisesti ja toiminnallisesti laajemman Espoon Nuuksion järviolueen huvilayhdyskunnan kehittämiseen. Nuuksion järviolueelle lohkottiin 1930-luvulla ensimmäiset kesähuvilapalstat, joille rakennettiin joukko arkkitehtonisesti korkeatasoisia huviloita ja saunamökkejä 1930–50-luvuilla. Niistä tunnetuimpiin lukeutuu arkkitehti Erkki Huttusen itselleen rakennuttama huvila, joka on ulkoasultaan ja tilajärjestelyiltään tyyli- puhdasta 30-luvun funktionalismia. Arkkitehti Oiva Kallion suunnittelema Villa Lönnrothissa on loma-asutokäyttöä palveleva ulkoilmahuone yhdistetty hienovaraisesti perinteiseen muotokieleeseen ja rakennustapaan. Pääosa alueen huviloista noudattaa ulkoasultaan eräänlaista suomalaista erämaahenkeä; perinteinen lamasalvosrakenteen pitkänurkkineen on käytössä yhdistettynä jopa turve- tai pärekattoihin. Toisaalta viikonloppumajoissa kehitettiin myös uusia teknisiä ratkaisuja ja materiaaleja. Pienet saunamökit olivat juuri kokonsa vuoksi oivallisia kokeilukohteita. (Vapaa-ajan asuntoarkkitehtuuri, Espoon museo)

Edelleen tavallisinta oli rakentaa kesäasunto niin kutsutusta pitkästä tavarasta, mutta myös tehdasvalmisteisia (puurakennusosia, pienelementtirakenteita) viikonloppumajoja ja huviloita saattoi ostaa jo 1920-luvun lopulla, jolloin muutamat suomalaiset puunjalostusyritykset aloittivat pienehköjen puutalojen tehdasmaisen valmistuksen Helsingissä ja Jaakkimassa. (ELKA, Puutalo Oy; Bergö–Stora Bodö–Fridhinkallio 2012)

Kuvat: Erkki Huttusen suunnittelema funkishuvila ja Oiva Kallion romanttinen villa Lönnroth, molemmat rakennettu Nuuksioon 1930-luvulta. (Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema)

Sotien jälkeen 1940–50-luvulla huviloiden rakentaminen lisääntyi voimakkaasti ja yhä useammin loma-asuntoa sanottiin huvilan sijaan mökiksi. Kesäasukulttuuri laajeni työväestön keskuuteen, kun palkansaajien lomaoikeus pitenee 9–12 päivään uuden vuosilomalain (110/1939) myötä. Huviloiden koolle ja varustetasolle ei asetettu suuria vaatimuksia. Vallitsevaksi huvilatyyppiä vakiintuivat alkuun noin 30–40 m² viikonloppumajat ja vähitellen myös saunamökit. Rakennusmateriaalina käytettiin sotien jälkeisen materiaali-pulan vuoksi puuta, hirttä ja lautaa. (Bergö–Stora Bodö–Fridhinkallio 2012; Kurri 2009)

”Valmismökkien” myynti kasvoi vähitellen sotien jälkeen. 1960–70-luvulla mökkirakentaminen talotehtaat ja hirsiveistämöt toivat markkinoille lukuisia mökki- ja saunamalleja, joita kuitenkin leimasi keskinäinen samankaltaisuus. Romantisoivan hirsirakentamisen rinnalla yleistyivät matalat yksikerroksiset, ajan modernia asuntorakentamista heijastelleet huvilamallit. Kesämökkien tekninen varustetaso alkoi kohota 1980-luvulla ja samalla neliömäärät kasvoivat ja kesäasuntojen arkkitehtuuri uudistui. 2000-luvulla omakotitalon ja kesäasunnon välinen ero ei talouden yläpidon, arkkitehtuurin eikä varustetason kannalta ollut kovin suuri. (Kurri 2009)

Lomanviettoon on alusta asti kuulunut leikit ja pelit sekä oleskelu puutarhassa ja rannoilla. Leikkimökit ovat edelleenkin loma-asuntojen tavallisia piharakennuksia, mutta muutokset tavoissa ja yleiset rantarakentamista rajoittaneet säädökset lopettivat herrasväen kesäasumiseen kuuluneen uimahuoneperinteen. Tilalle tulleet rantasaunat yleistyivät viime sotien jälkeen, mutta pian ne olivatkin olennainen osa suomalaista loma-asumista. Vuodesta 1969 kesämökkien ja saunojen sijoittelua rantaviivalla alkoivat rajoittaa rakennuslakiin tulleet rantakaavaa koskevat säännökset (626/1969).

Pelkkatalojen myyntiyhdistyksen tyyppisauna vuodelta 1950 Espoon Bergössä. (Teija Ahola, 2011)

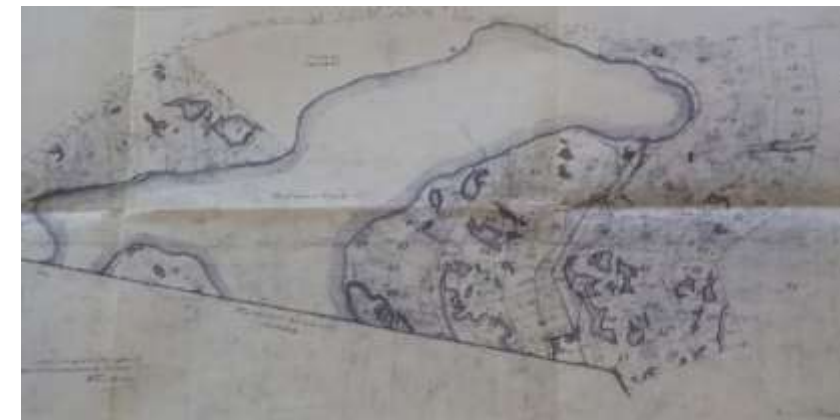
3.2.4 Kolmperän suunnitteluvaiheita 1900-luvulla

Nupurintien rakentaminen

Vuonna 1932 valtioneuvosto määräsi rakennettavaksi Helsinki-Turku – oikomaantien (nykyinen seututie 110, Nupurintie) korvaamaan vanhan aina keskiajalta käytössä olleen Rantatien. Maantietä suunniteltaessa oli esillä viisi linjausvaihtoehtoa. Tämä oli ensimmäinen kerta kun suhteellisen tarkat teknis-taloudelliset ja liikenteelliset laskelmat vaikuttivat ratkaisevasti tielinjan valintaan. Valtatien rakentaminen oli eräs Suomen varhaisimmista

valtatiehankkeista. Vuoden 1938 tienumerointijärjestelmässä Helsingin ja Turun välinen valtatie nimettiin valtatieksi 1. Osuus Bembölestä Vihdin Palojärvelle valmistui 1934 ja kokonaisuudessaan tie valmistui 1951 (Valtatie 1 Helsinki-Turku).

Uuden tieyhteyden rakentaminen ja tämän myötä alueen saavutettavuus edisti Kolmperän huvila-asutuksen perustamista. Uusi Helsingin ja Turun välinen tie (nykyinen Nupurintie) oli valmistuessaan 1950 – luvun alussa hyvin uudenaikainen. Tien välityskyky ja turvallisuus kuitenkin heikkenivät liikennemäärien kasvaessa. Vuonna 1956 aloitettiin moottoritien rakentaminen Munkkiniemestä Espoon Gumböleen. Moottoritietä jatkettiin useassa vaiheessa ja sitä mukaa kun tien eri osat otettiin käyttöön, vanha ykköstie jäi rinnakkaistieksi. 1990-luvun puolivälin tienumerouudistuksessa rinnakkaistien (Nupurintien) numero ”standardisoitiin” ja muutettiin seututieksi 110 (Valtatie 1 Helsinki-Turku).

Yhtään rakennusta ei ole merkitty 1934 laadittuun karttaan Kolmperä-
le suunnittelualueesta. Karta över en del ägor underlyddande Esbogård
skattelägenhet RN:o 1:68 å Esbogård eller Konungsgård enstaka av
Esbo kommun och Nylands län. Käsitesanasto – vanhakartta.fi - Heikki
Rantatupa historialliset kartat. (Matti Kosunen)

Vuonna 1955 otetussa ortokuvassa nähdään Helsinki - Turku maantie,
joka sivuaa Kolmperän koillisrantaa. Kolmperän alueella tieverkko on
toteutunut kaavan mukaisesti. Yhdistelmä vuoden 1955 ilmakuvi-
sta. (Espoon kaupunginmuseo)

Kolmperän rakennuskaava 1942

Muutamien omistajavaihdosten jälkeen Espoonkartanon maat siirrettiin 1909 Esbogård Ab-osakeyhtiöön, jonka tarkoituksena oli kartanon palstoittaminen. Valtioneuvos August Ramsay (1859–1943) kuitenkin hankki kaikki osakkeet haltuunsa 1914 ja päätti säilyttää maat suurtilana ja herraskartanona (Espoon kartano). Kartano on edelleen perheyhtiön omistuksessa. Kolmperän alkuperäisen asukkaan kertomuksen mukaan August Ramsayn kerrotaan todenneen alueen vetovoimaisuuden järvelle tehdyillä retkillään.

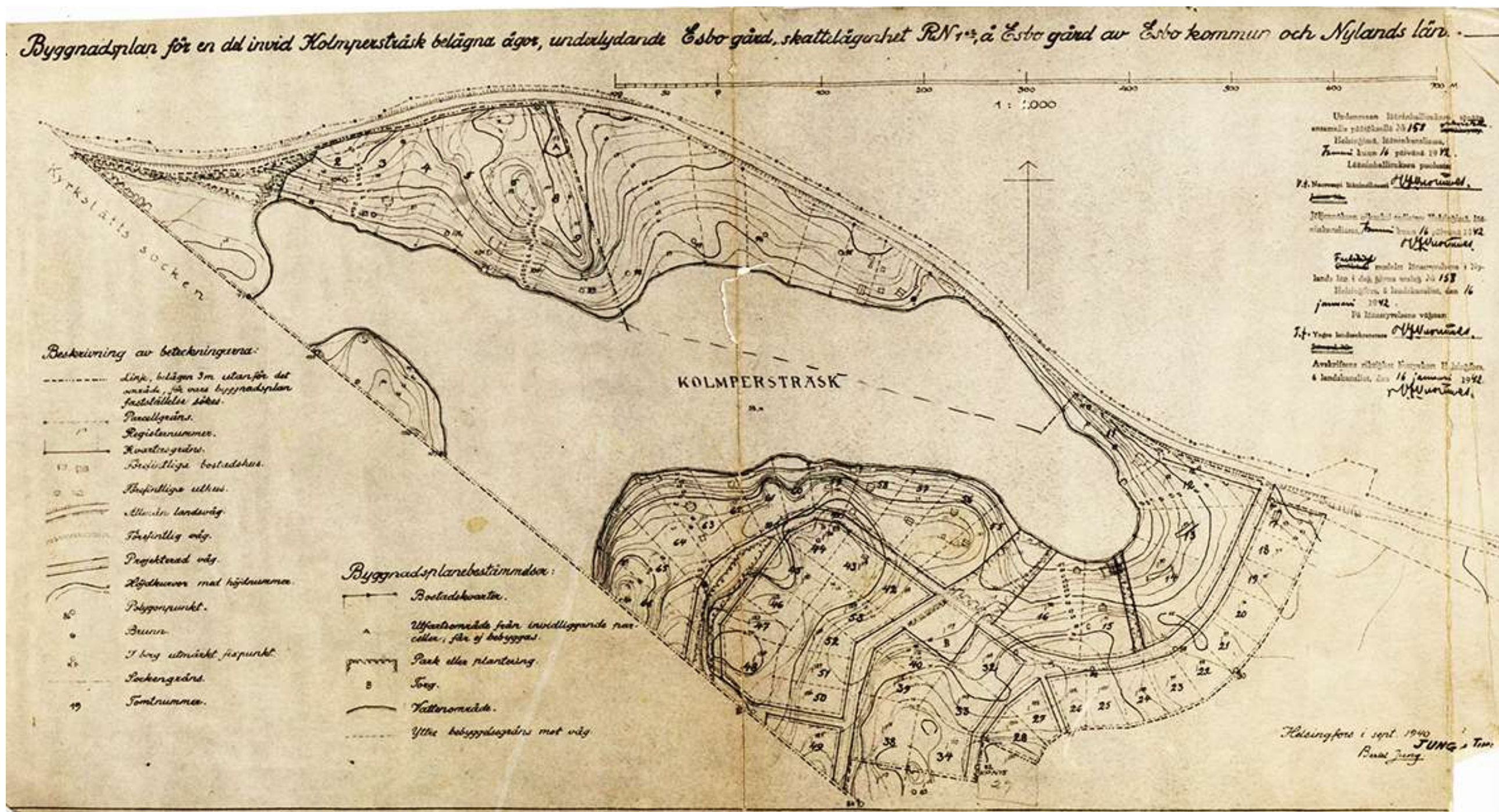
Valtiomies August Ramsay harrasti retkeilyä ja oli maamme melontaretkeilyn uranuurtaja. Hän edisti kotimaan matkailua julkaisemalla matkakirjoja: Matkailu ja vireytys I: Kesämatkoilla kanoottissa (1890) ja Matkailu ja vireytys II: Jalkamatkoilta (1891) sekä

ensimmäinen koko maata koskeva matkailukirja Suomen matkapaas (1895). (Vaasan Kanoottikerho ry)

Ramsay aloitti Kolmperän järven ranta-alueiden palstoittamisen 1930-luvulla. Suurin osa Kolmperän alueen kiinteistöistä rekisteröitiin 1934. Alueen ensimmäisen ja samalla ainoan voimassa olevan asemakaavan laati arkkitehtitoimisto Jung & Jung:n asemakaava-arkkitehti Bertel Jung 1940 ja se vahvistettiin 16.1.1942. Asemakaavan ulkopuolelle jätettiin Ihamuotilan suvun omistaman Histan kartanon maat Nuuksion kylästä.

Alkuperäisessä asemakaavassa on osoitettu asuinkorttelit, puistot ja istutusalueet, Kolmperän vesialue sekä tonttiliittymät. Kolmperäntie 7 tontin läpi on osoitettu kohti rantaa puistokaistalle. Venevalkamaa varten osoitettiin toinen puistokaistale osoit-

teeseen Kolmperäntie 11. Kolmperäntien ja Kolmperänrinteen kulmaukseen on osoitettu tori. Kolmperäntie haarautuu loppupäästä kahteen osaan, joiden väliin sijoittuu puistoalue. Toinen tien haaroista yhdistyy Kolmperänrinteeseen kulkien tonttien 9:n ja 11:n välistä.

Rakennusjärjestys 1942

Rakennuskaavan lisäksi alueelle laadittiin rakennusjärjestys, joka vahvistettiin Uudenmaan lääninhallituksessa samanaikaisesti asemakaavan kanssa 16.1.1942. Rakennusjärjestyksessä on annettu ohjeita muun muassa alueen käytöstä ja rakentamisesta, tonttimaan käytöstä ja piha-alueesta sekä rakentamistavasta.

Rakennusjärjestyksestä mainitaan seuraavaa: "Espoon pitäjän Kolmperän järven rannalla sijaitsevaa rakennuskaava-alueita tulee säädellä, ja se tulee rakentaa vahvistetun rakennuskaavan ja siihen kuuluvien rakennuskaavamääräysten mukaisesti. Rakennusviraston määräyksestä tulee, sen lisäksi, mitä asemakaavalaissa, rakennussäännössä tai muutoin laillisessa järjestyksessä on säädetty, noudattaa tämän rakennusjärjestyksen määräyksiä."

Rakennusjärjestyksessä mainitaan alueen rakentamisesta muun muassa seuraavaa:

- Piha-alue ja etupiha on pidettävä siistinä. Tontinosa, jota ei tarvita liikenteelle, on istutettava.
- Rakennuksen ulkonemien väliset pihannurkat eivät saa olla syvempiä kuin kolmasosan leveydestään.
- Rakennustontin pinta-ala ei saa olla 1 000 m²:ä pienempi, paitsi silloin kuin rakennuskaavassa on määrätty toisin, tai jos tontti varustetaan viemärillä, jolloin asuontontin pinta-ala saa olla vähintään 800 m².
- Jokaiselle tontille saa rakentaa ainoastaan yhden päärakennuksen ja yleensä ainoastaan yhden talousrakennuksen. Rakennustarkastaja voi kuitenkin sallia enintään kolmen talousrakennuksen rakentamisen sillä ehdolla, että muita tonttia koskevia määräyksiä samalla noudatetaan.
- Samalla tontilla olevien rakennusten etäisyys ei saa alittaa 6:ta metriä.
- Asuintontilla sijaitseva päärakennus ei saa ylittää pinta-alaltaan 300 m²:ä. Yksikerroksista rakennusta ei saa rakentaa 5:tä metriä korkeammaksi ja kaksikerroksista 8:aa metriä korkeammaksi. Rakennus saa olla enintään kaksikerroksinen. Talousrakennus saa olla enintään yksikerroksinen, ja sen pinta-ala saa olla enintään 150 m² ja korkeus enintään 5 metriä.
- Tontille saa rakentaa ainoastaan kaksi huoneistoa, ja näitä saa käyttää ainoastaan asuintoimintana. Rakennustarkastajan luvalla toista asunnoista saa kuitenkin käyttää liikehuoneistona.
- Rakennukseen ei saa rakentaa ulkonemia tietä kohti, lukuun ottamatta enintään 1 metriä leveitä ja vähintään 2,5 metriä tienpinnan yläpuolella olevia parvekkeita, sekä rakennustarkastajan luvalla ulkoportaita, jotka saavat tulla ulos enintään 60 cm.
- Asuinhuoneen ikkunoiden on oltava vähintään 1/10 lattialasta, ja ikkunan edessä on oltava vähintään 10 metriä leveä ja pitkä, rakennuskaavan tai rakennusjärjestyksen nojalla rakentamaton alue.

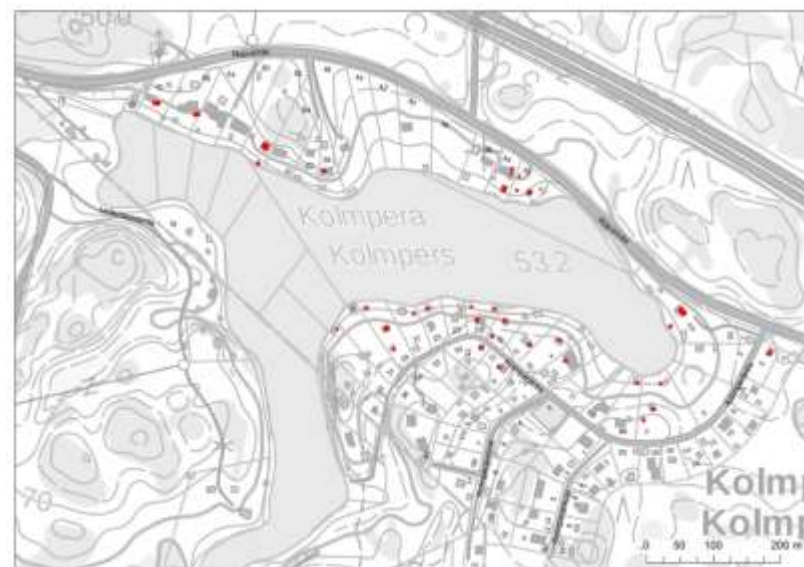
Uudenmaan lääninhallitus kumosi Kolmperän rakennusjärjestyksen 1962 ja koko Espoon kauppala varten vahvistettiin uusi rakennusjärjestys.

3.2.5 Kolmperän alueen rakentuminen

Ensimmäiset vuosikymmenet vilkasta huvilaelämää

Kolmperän alueen ensimmäiset rakennukset olivat pääasiassa pienehköjä vapaa-ajan asuntoja. Niitä oli vuoteen 1940 mennessä rakennettu rannan tuntumaan järven eri puolille, myös Histan maille.

Ostetulle tontille rakennettiin lautarunkoinen huvila, sauna yleensä hirrestä, sekä mahdollinen talousrakennus. Myös muutamia saunan sisältäviä rantahuviloita rakennettiin. Tontit jätettiin aitaamatta. Alueen ainoa vakituinen asukas oli Kolmperäntie 2:ssa asunut metsänhoitaja. Metsänhoitajan rouvalla oli "Blomsterin kioski". Kioskille muun muassa maksettiin hiekkamaksut tontin itäpuolella sijainneelta hiekkakuopalta. 1930- ja 1940-lukujen vaiheessa Kolmperän ranta oli jo rakentunut Kolmperäntien alku- ja loppupäistä sekä osittain Nupurintien varrelta.

Kolmperän alueen rakennuskanta 1940-luvun alussa on esitetty punaisella. Pääosin rakennukset ovat edelleen olemassa, osa on purettu, uusittu tai korvattu uudella. Lähtöaineistona on käytetty vuoden 1942 rakennuskaavan pohjakarttaa, joka on valmistunut vuonna 1940.

Nykyisen tenniskentän paikalle rakennettiin 1940–1950-lukujen vaihteessa pelikenttä, jonka hiekat saatiin omasta hiekkakuopasta. Kentällä pelattiin muun muassa pesäpalloa ja heitettiin keihästä. Järvellä järjestettiin soutukilpailuja. Huvilaelämä Kolmperän alueella oli aktiivista.

Sähköt Kolmperän alueelle saatiin 1950-luvun puolivälissä ja puhelin oli ainakin jo 50-luvulla. Maito tuotiin hevoskyydillä Kolmperän asukkaille Histan kartanolta. Kahden eri liikkeen kauppa-autot pysähtyivät alueella, toinen Kolmperäntien alkupäässä ja toinen Kolmperäntien ja Kolmperänkujan risteyksessä. Postin jakelupiste oli alkuun niin sanotussa postirannassa valtatie varrella, Kolmperäntie 1:en luoteispuolella, jossa tie tulee lähelle rantaa.

Kolmperäntien 3,5,7 ja 9 tonteilla sijaitsi Laaksosen puutarha. Puutarhuri Laaksonen ei kuitenkaan asunut Kolmperän alueella. Puutarhalla kasvatettiin muun muassa mansikoita. Toiminta loppui 70-luvun alussa. Alueen asukkaalta saadun tiedon perusteella metsänhoitaja Blomster olisi hoitanut myös Laaksosen puutarhaa.

Inventointitietojen mukaan selvitysalueella ei ole yhtään valtakunnallista näkyvyyttä omaavan arkkitehdin suunnittelemaa rakennusta. Juuri alueen ulkopuolelle jää Kolmperäntie 39:ssä sijaitseva arkkitehti Arne Ervin suunnittelema Sauna Kolmiperä. Jyrkälle rantatontille noin 1946 valmistunut saunamökki rakennettiin miltei kokonaan veden päälle. Erillisiä pesutiloja saunaan ei suunniteltu, koska arkkitehdin oman selostuksen mukaan mistä tahansa "voi hypätä veden vilpoisaan syliin". Saunan perusrakenteena käytettiin kallioon ankkuroitua teräsbetonialustaa, seinät ovat lautarakenteiset.

Sauna Kolmiperä todennäköisesti 80-luvulla (Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema)

Sauna Kolmiperä kesällä 2016.

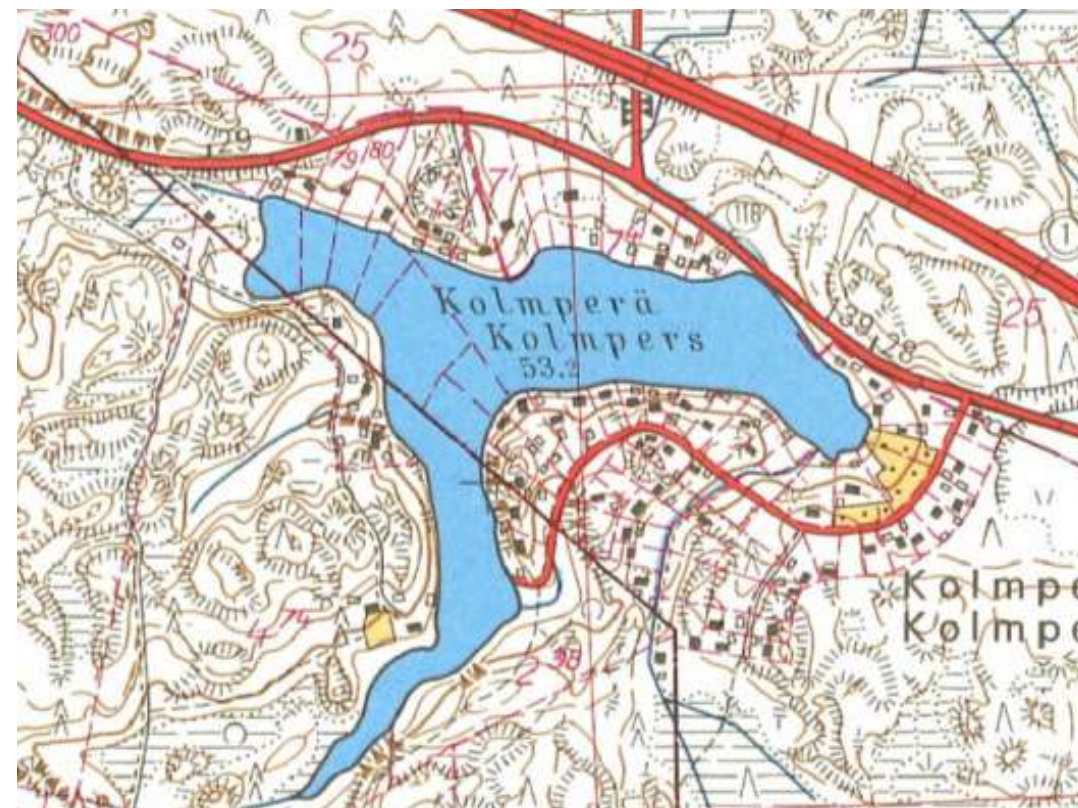
Vakituinen asuminen tiivistää aluetta

Kolmperän alue muuttui vähitellen eri vuosikymmenien kuluessa osittain vakituiseen asumisen alueeksi. Ensimmäiset ympärivuotiseen käyttöön tarkoitetut asunnot rakennettiin tiittävästi 70-luvun alussa. Uusia asuinrakennuksia rakennettiin erityisesti Kolmperänrinteen eteläpuolelle ja Kolmperänkujan varrelle. Nämä alueet olivat tuohon asti pysyneet rakentamattomina.

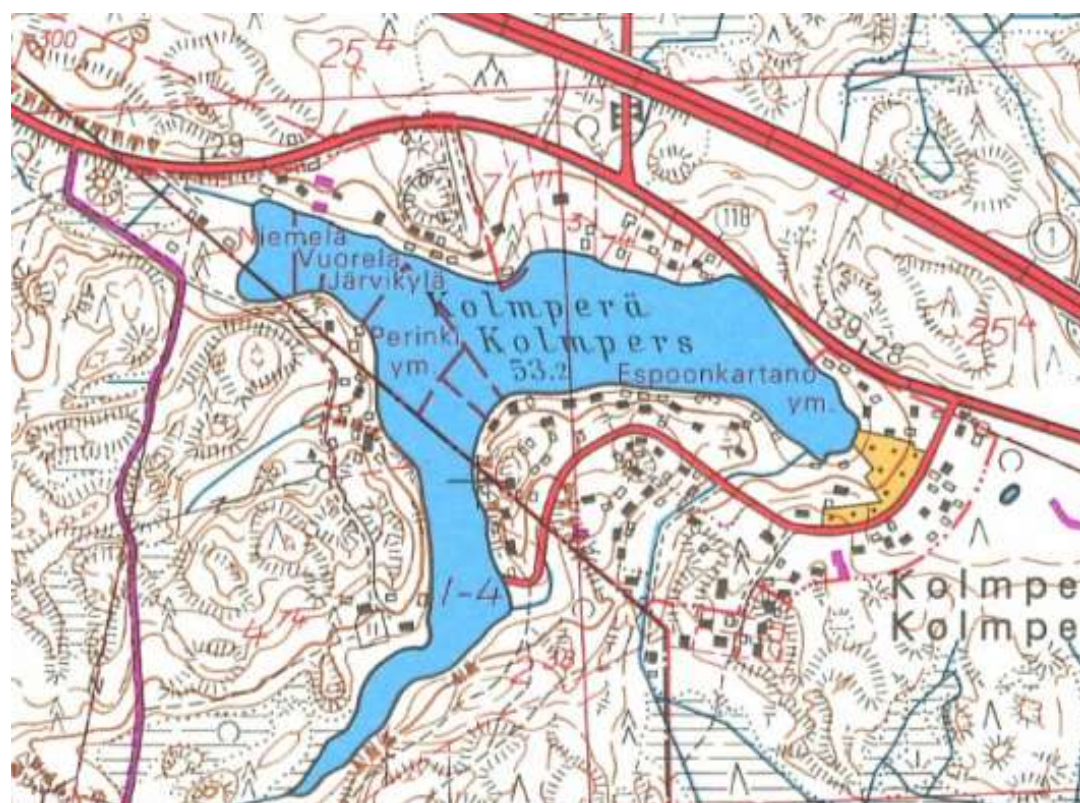
Vanhat loma-asunnot saivat väistyä uudisrakentamisen tieltä 1990–2000 -lukujen vaihteessa, jolloin rakennettiin mm. Nupurintie 50–72 käsittävä alue kookkaine asuinrakennuksineen. Uudisrakennetuillakin tonteilla on saatettu säilyttää vanha ranta-sauna tai liiterirakennus.

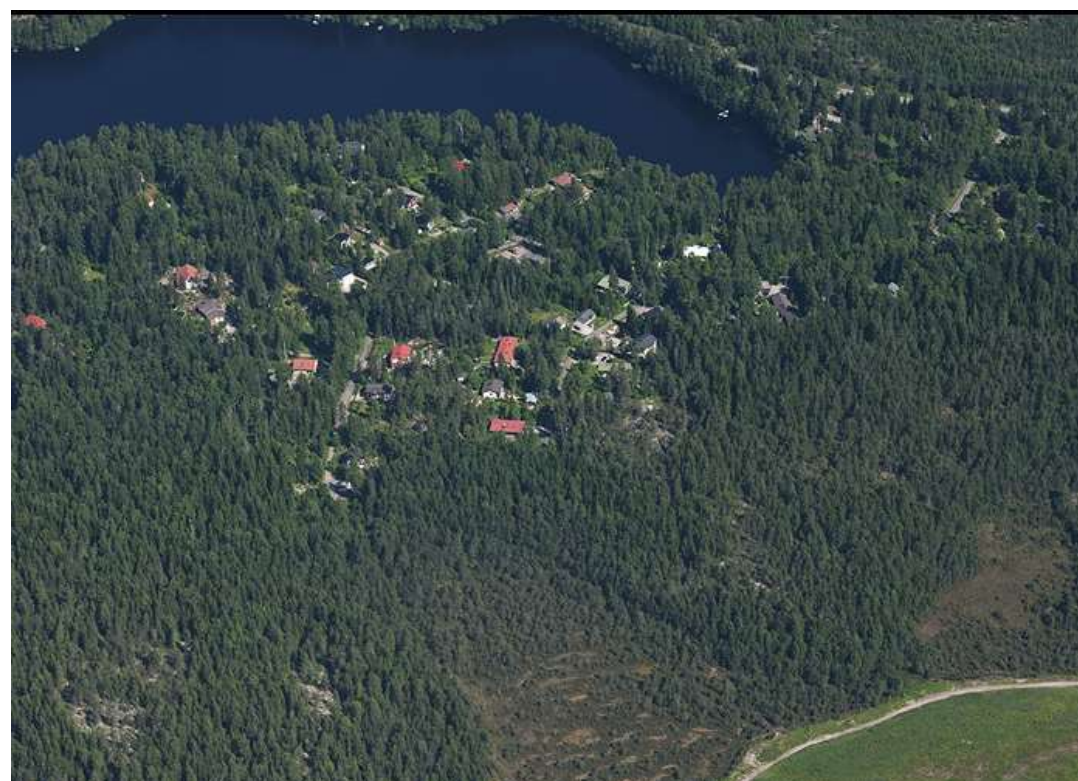
Vasemmalla: Kolmperän rakennuskaava on pitkälti toteutunut, rakentamattomia tontteja on edelleen sisämaassa, erityisesti Kolmperänrinteen ja Kolmperänkujan välissä. Kolmperäntieltä on avautunut näkymiä järvelle puutarhaviljelmien yli, muutamilla tonteilla puron varrella on myös pieniä viljelypalstoja. Ote peruskartasta vuodelta 1958 (kartoitus 1955). (Maanmittauslaitos)

Oikealla: Parikymmentä vuotta myöhemmin, 1970-luvun alussa, on alueen rakennustiheys pitkälti sama kuin 50-luvulla. Jonkin verran on tapahtunut muutoksia tonttien rakennuskannassa, määrässä ja käyttötarkoituksissa (tai rakennusluokituksissa ja sitä kautta kartan esitystavassa). Ote peruskartasta vuodelta 1972 (kartoitus 1967–70). (Maanmittauslaitos)

Vasemmalla: Alueen suosio ympärivuotisena asuinpaikkana toi alueella täydennysrakentamista, jonka myötä myös sisämaan tontit otettiin käyttöön. Uudisrakennukset olivat aikaisempaa isompia ja talousrakennusten määrä pihossa pieneni. Ote peruskartasta vuodelta 1990. (Maanmittauslaitos)

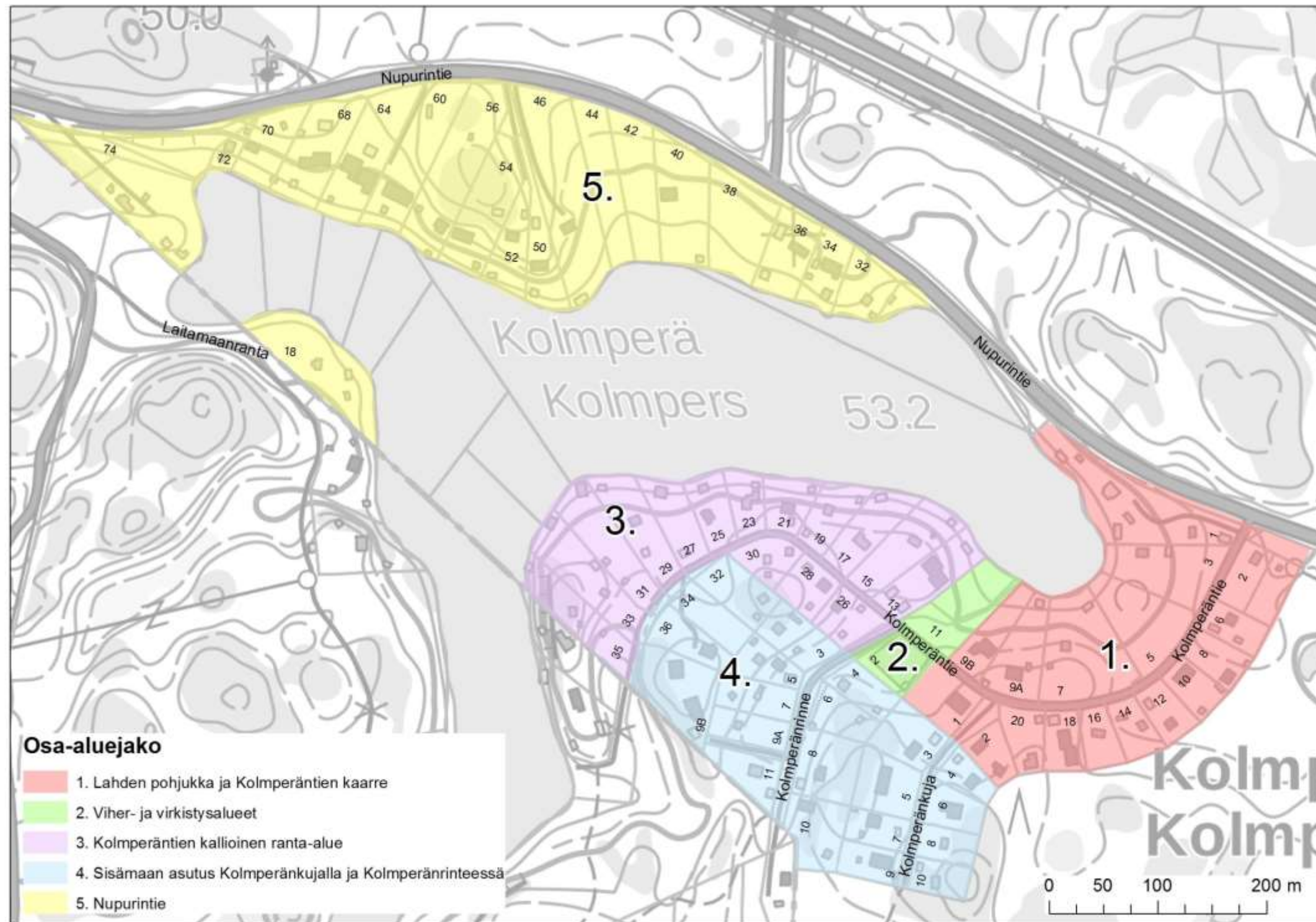

Oikealla: Ote viistoilmakuvasta vuodelta 2009. (Espoon kaupunki)

4. KOHTEIDEN JA ALUEIDEN KUVAUS

Lähdeaineiston ja kohdekäyntien perusteella alue on jaettu viiteen osa-alueeseen. Jako esittelee karkeasti Kolmperän asuinalueen kaupunkikuvallista vaihtelua ja kerroksellisuutta ja sisäisiä yhteyksiä. Osa-aluekuvauksen alussa esitetään alueen ominaispiirteet ja säilyneisyyttä. Sen jälkeen kuvataan yksittäin alueen rakennuskanta.

Koko alueen ja sen kohteiden muutosherkkyttä arvioidaan johdopäätöksissä, luvussa 7. Ominaispiirteet ja arvot.

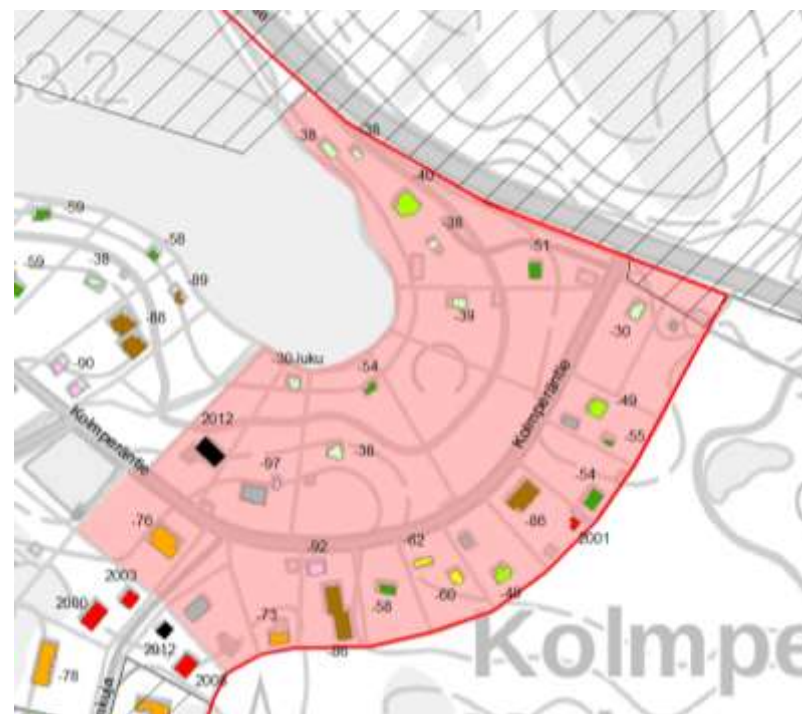
4.1 OSA-ALUE 1, LAHDEN POHJUKKA JA KOLMPERÄNTIEN KAARRE

4.1.1 Ominaispiirteet

Osa-alue sijoittuu Nupurintien eteläpuolelle Kolmperäntien alkupäähän. Osa-alueeseen kuuluvat kiinteistöt Kolmperäntie 1-9, 10, 12, 14, 16, 18, 20 sekä Kolmperänkuja 1 ja 2.

Alueella on 18 tonttia, joista yksi on rakentamaton. Rakennusrekisterin mukaan kymmenen kiinteistöä on vakinaisen asutuksen käytössä, muut ovat vapaa-ajanasuntoina.

Tontit Kolmperäntien eteläpuolelle ovat asuntoalueen mittakaavassa pieniä, kooltaan hieman vajaat 2 000 m². Järven puolelle tietä sijoittuvat tontit olivat kaavassa alun perin kooltaan noin 5000 m², mutta nykyään tonttien kokohaitari on n. 2 500–8 300 m². Vuoden 1942 rakennuskaavaan merkitty viherkaistale Kolmperäntie 5 ja 7 välissä on liitetty jälkimmäiseen; muistitiedon mukaan väylän päässä oli metsänhoitaja Blomsterin veneranta. Kolmperäntie 1 on yhdistetty kahdesta tontista ja Kolmperäntie 9 on jaettu kahtia. Lisäksi Kolmperäntie 2 ja 4 on yhdistetty ja sitten jaettu uudelleen tien suunnassa kahdeksi kiinteistöksi, jotka ovat samaa pihapiiriä.

Osa-alue 1. ja rakennusten valmistumisvuodet. (Lähde: Kiinteistörekisteri). Mustalla rasterilla näkyvät asemakaavoittamattomat alueet.

Rakennusten sijoittuminen

Rakennusten määrä tontilla vaihtelee 1–5, tavallisin määrä on 2 rakennusta. Vain kolmella tontilla on ainoastaan päärakennus ja yhdellä vain piharakennus.

Rantatonteilla rakennusten keskinäisessä sijoittelussa ei ole havaittavissa muuta yhtenäistä kaavaa, kuin että saunat ovat yleensä hieman muista erillään ja rannassa. Sisämaan tonteilla piharakennus (liiteri tai sauna) on tontin sivulla ja tavallisemmin

lähempänä katua kuin päärakennus. Etäisyydet rakennusten välillä vaihtelevat, samoin rakennusten harjalinjojen suunnat. Päärakennukset on yleensä rakennettu kadun suuntaisesti, piharakennusten suunnissa on enemmän vaihtelua. Rakennusten etäisyydet kadun reunaan vaihtelevat. Vanhimmissa päärakennuksista on etäisyyttä katuun vähintään 10 m, mutta enimmäislään, rantatonteilla, jopa 50–100 m.

Poikkeukset: Lähimpänä katua, vajaassa 10 metrissä, on sisämaan tonttien 1970–80-luvun päärakennuksia.

Rakennusjärjestyksessä määrättiin, että rakennuksen tulee sijaita vähintään 5 m päähän naapuritontista tai tiestä. Samalla tontilla olevien rakennusten etäisyys ei saanut alittaa kuutta metriä.

Katutila

Osa-alueen kiinteistöillä on oma tonttiliittymä Kolmperäntielle, kahdella Kolmperänkujalle. Muutamilla tonteilla talolle johtaa suora pihatie. Kolmperäntien katutila on puoliavoin, kylmäinen. Vain paikoitellen katunäkymiä yhtenäistävät tonttien pensasaidat. Rannan puolella, heti Kolmperäntie 3:en kohdalla, maisema on puoliavointa koivikko, jonka läpi avautuu näkymä järvelle. Tontin kohdalla katua reunustaa metalliverkkoaita. Idästä päin tullessa pitkäkökö suora näkymä päättyy metsäiselle mäelle nousevaan kaarteeseen. Rinteessä maisema sulkeutuu tonttien metsäisyyden vuoksi.

Rakennusjärjestyksessä määrättiin, että pihalueelle tulee johtaa tieltä suora ajotie, jonka leveys on ainakin 2,4 metriä ja vapaa korkeus 2,7 metriä.

Rakennusten perusmuoto

Päärakennuksessa on jyrkähkö harjakatto, pohjamuotona suorakaide. Päärakennuksissa kuisti on yleensä rungon ulkopuolella, poikkeuksena muutama lomarakennus, jossa katon lape jatkuu kuistin päälle. Kerroskorkeutena 1- 1½. Piharakennuksissa on harjakatto tai pulpettikatto, pohjamuotona suorakaide. Saunarakennuksissa on harjakatto, pohjamuotona suorakaide.

Poikkeukset: Myöhemmissä asuinrakennuksissa katot ovat enimmäkseen loivaharjaisia, myös pulpettikatto on käytössä.

Rakennusjärjestys salli parvekkeet ja rungon ulkopuoliset porrashuoneet. Päärakennus ei saanut olla pinta-alaltaan yli 300 m². Rakennus sai olla enintään kaksikerroksinen, mutta ei 8:aa m korkeampi. Yksikerroksisen rakennuksen enimmäiskorkeus oli 5 m.

Julkisivut

Julkisivuissa alun perin käytetty joko vaakapanelointia tai peite-rimoitettua pystylaudoitusta ilman vaaka- tai pystyjakoja. Yhdessä rakennuksessa on käytetty hirsiponttilaudoitusta. Hirsipinnalla on yksi rantatontin viikonloppumajaa muistuttavista rakennuksista. Vanhimmissa rakennuksissa ikkunat ovat useimmiten keskijakoisia, pienet jaottomia. Vähemmän on kuusi- tai useampiruutuisia ikkunoita, yhdessä rakennuksessa on matala alapuite järjestetty yläreunastaan saranoiduksi tuuletusikkunaksi. Ruutuajaltaan monimuotoisemmat ikkunat ovat harvinaisia, niitä on parissa päärakennuksessa ja muutamassa ulkoraken-

nuksessa. Vuorilaudat ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kapeahkot ja koristeettomat. Lomarakennuksissa ikkunoiden jaot kuten edellä, mutta osassa ikkunat ovat vaakalinjaisia. Vanhoissa pihasaunoissa ja varastoissa on tavallisempi pysty- kuin vaakalaudoitus. Rantasaunat ovat hirsirunkoisia ja jätetty vuoraamatta. Nykyään asuinrakennuksissa pelti on tavallisin kaatemateriaali.

Poikkeukset: Tiiltä on käytetty julkisivumateriaalina kahdessa 1980-luvun asuinrakennuksessa ja vaaleaa rappausta yhdessä 2010-luvun asuinrakennuksessa. Näissä ikkunat ovat sivujaollisia tai jaottomia.

Alkuperäisessä rakennusjärjestyksessä ei määrätty rakennusten julkisivujen pintamateriaaleista. Asuinhuoneen ikkunoiden on oltava vähintään 1/10 lattia-alasta. Porrashuoneissa oli oltava ikkunat. Asuinrakennuksen kivijalan oli oltava vähintään 50 cm korkea, talousrakennuksessa vähintään 30 cm.

Alueen yhtenäisyys

Päärakennusten sijoittuminen tontilla kadun suuntaisesti. Rakennusten perushahmo on selkeäpiirteinen, pohjamuodoltaan suorakaide. Kattomuoto sama kaikissa kadun suoralla osuudella sijaitsevilla päärakennuksissa, mutta kattokulma vaihtelee. Puu on edelleen tavallisin julkisivumateriaali. Hieman yli puolessa rakennuksista vesikatto on väriltään punainen.

Poikkeukset: Uudemmat rakennukset edustavat tyyllisesti aikaansa eikä niitä ole pyritty sopeuttamaan ympäristön rakennustapaan.

Kerroksellisuus

Osa-aluetta luonnehtii ajallinen ja tyyllinen kerroksisuus. Rakennuksia on melkein jokaiselta vuosikymmeneltä 30-luvulta lähtien. Kolmperän vanhin asuintalo, joka on Kolmperäntie 2:en metsänhoitaja Blomsterin asunto, on kaupungin rekisteritietojen mukaan valmistunut 1930. Alueen länsiosassa rakennuskanta on pääasiassa 1900-luvun jälkipuoliskolta, suurin osa 1970-luvulla tai sen jälkeen.

Viherympäristöt

Alueen viherympäristössä on puutarhamaisia pihapiirejä, osittain luonnontilaisia piha-alueita sekä laajoja metsä- ja niitypohjaisia alueita. Rantaan laskeutuvassa rinteessä sijaitseva entinen kauppuutarha- ja viljelyalue on metsittynyt. Rakentamattomalla tontilla kasvaa koivikko. Pienillä tonteilla olevat hoidetut puutarhamaiset alueet keskittyvät tontin kadunpuoleiseen osaan. Yleensä tonttien välisiä näkymiä katkaisevat lähellä luonnontilaista olevat viheralueet ja korkea puusto. Yhtenäisiä pensasaitoja on jonkin verran Kolmperäntien alkupäässä. Yhdellä tontilla on jäljellä vanhaa pystysäleistä puuaitaa. Rantatontin puutarha-alueella on rajannut korkea metalliverkkoaita. Alueella on muutamia puu- ja metalliportteja, joista yhdellä metallisella "auringsädeportilla" on myönteistä vaikutusta ympäristöönsä.

Rakennusjärjestyksessä määrättiin, että tontinosa, jota ei tarvita liikenteelle, on istutettava. Piha-alue ja etupiha määrättiin pitämään siistinä. Rakentamismääräyksissä ei käsitellä tonttien ai-taamistapoja.

Alueen identiteetti

Osa-alue on pientä järveä ympäröivän asuntoalueen porttikohta, jossa asutuksen iästä ja vanhasta vaatimattomasta, kesäasumisen rakennustavasta kertoo heti tien alkupäässä sijaitseva Kolmperäntie 2:en pieni asuinrakennus sekä toisaalta rannassa sijaitseva Kolmperäntie 3:en hirsinen viikonloppumaja. Osa-alueen rakenne on lähtökohtaisesti (tonttijako) selkeä, mutta korttelien rakennustavan epäyhtenäisyydestä johtuen alue on yleisilmeeltään hieman sekava. Maisemallisesti hienointa on näkymä koivikon läpi järvelle.

Säilyneisyys

Osa-alueen 18 tontista kahdeksassa pihamiljöö edustaa Kolmperän asuntoalueen varhaista, 1930–50-luvun, rakennusvaihetta ja vahvistetulle kaavalle laaditun rakennusjärjestyksen henkeä.

Ylhäällä oikealla: Näkymä Nupurintien suuntaan. Vasemmalla näkyy vanhaa puutarhatonttia.

Alhaalla vasemmalla: Näkymä Kolmperäntien alkupäästä kohti etelää.

Alhaalla oikealla: Kolmperäntien ja Nupurintien risteys.

4.1.2 Kolmperäntie 1

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiri on Nupurintien ja Kolmperäntien kulmauksessa. Iso rantatontti on muodostettu yhdistämällä kaksi kaavatonttia. Tontin keskellä on kookas loma-asunto ja sen lähistöllä saunarakennus sekä kaksi varistorakennusta. Lisäksi pihapiirissä on leikkimökki ja kasvihuone. Rakennukselta johtavat portaat alarinteeseen grillipaikalle. Rantasaunan edustalla on laituri. Lähimpänä Kolmperäntietä on pienempi asuinrakennus.

Historia

Alun perin kiinteistö oli yksityisessä omistuksessa kunnes se siirtyi Espoon kaupungin omistukseen. Kauppalan aikana rakennus toimi lasten kesäsiirtolana. Yksityiseksi loma-asunnoksi rakennettu pieni asuinrakennus oli kaupungin omistuksessa ja kesäsiirtolan emännän käytössä. Kesäsiirtolan jälkeen kiinteistö toimi Espoon kaupungin työntekijöiden virkistyspaikkana. Nykyisin paikka on vuokralla Alkoholiperheessä kasvaneiden tuki ry:lle.

Lomarakennus

Vuonna 1940 valmistuneen ristipäätyisen puurakennuksen julkisivumateriaalina on vaalean vihreäksi maalattu vaakasuuntainen hirsiponttilaudoitus (kuperapintainen pyöröhirttä jäljittelevä ponttilauta). Ikkunapuitteet ovat valkoiset. Ikkunalistat ja nurkkalistat ovat vihertävän harmaat. Kattomateriaalina on punainen betonitiili. Sokkeli on harmaaksi maalattua betonia. Pihan puolella on katettu avokuisti puupylväineen ja rannan puolella katettu kuisti. Rannan puoleinen kuisti on aumakattoinen ja siitä avautuvat suuret ikkunat kohti rantaa. Kuistin yläpuolella on ullakkeroksen terassi. Rakennuksen erityispiirteinä on kaksi leveästi viistettyä nurkkaa rannan puoleisella sivulla. Rakennuksen kersala on 207m².

Muut rakennukset

Pihapiiriin kuuluvat myös saunarakennus sekä kaksi talousrakennusta. Kolmperäntietä lähimpänä on siniseksi maalattu pieni asuinrakennus, joka alun perin oli eri tonttia. Ulkoasultaan rakennukset poikkeavat toisistaan. Sauna ja varistorakennukset on rakennettu kiinteistörekisterin tietojen perusteella vuonna 1938. Rantasauna on rakennettu pyöröhirsistä pitkänurkkasalkokselle ja koristeltu pyöröikkunalla. Pieni vaakalaudoitettu, be-

toniperustainen ja puurunkoinen asuinrakennus on valmistunut 1951.

Saunarakennus ja pieni asuinrakennus.

Varistorakennukset. Alakuvassa ja sivun yläreunassa lomarakennus.

4.1.3 Kolmperäntie 3

Ympäristö ja pihapiiri

Kohde sijaitsee Kolmperäntien alkupäässä. Tontilla on lomarakennus, varastorakennus sekä leikkimökki. Pihaan saavutaan metallisen portin kautta. Kasvillisuus on luonnontilaista. Rakennukset sijaitsevat tontin pohjoisreunassa.

Historia

Loma-asunnon rakennutti puutarhuri Laaksonen kauppapuutarhansa viereen.

Pihaan saavutaan metallisen portin kautta. Rannassa ja alakuvassa oikealla hirsinen lomarakennus

Näkymä pihaan saavuttaessa.

Lomarakennus

Rantaan sijoittuva lomarakennus on kiinteistörekisterin tietojen perusteella valmistunut 1939. Hirsirakennuksen rannan puolella on katettu terassi, jota reunustavat puupylväisiin kiinnitetyt kevyet puukaiteet. Harjakaton katemateriaalina on punainen tiiliprofiilipelti. Alkuperäisiä ikkunoita koristavat vihreäksi maalatut puiset ikkunaluukut. Nurkkalaudat ja ikkunalaudat ovat valkoiseksi maalatut. Sokkeli on betonia. Rakennuksen kerrosala on 50m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Muut rakennukset

Varastorakennuksen ja leikkimökin rakennusajankohdasta ei ole tietoa. Punaiseksi maalattu, rimalaudoitettu varastorakennus on perustettu nurkkakiville. Kate on mustaa tiiliprofiilipeltiä.

Varastorakennus ja leikkimökki. Alakuva lomarakennuksen kuistia.

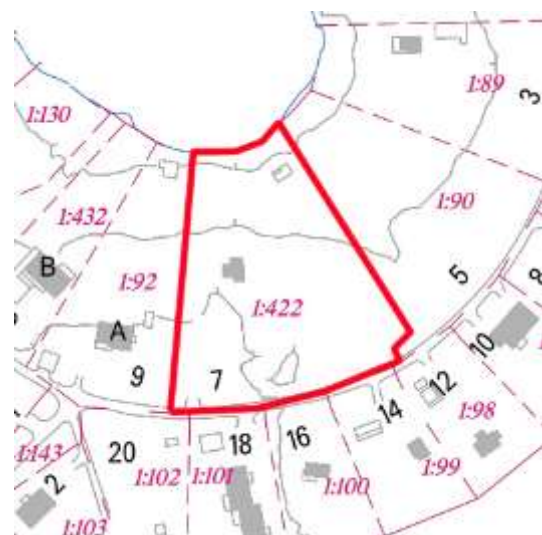

4.1.4 Kolmperäntie 7

Ympäristö ja pihapiiri

Kohde sijaitsee suurella ja kallioisella tontilla. Tontin keskivaiheilla on loma-asunto, rannassa sauna ja etupihan puolella varastorakennus. Lisäksi tontille on rakennettu ulkokuusi. Tontin kaakkoiskulmassa on jäänteitä vanhasta kivimuurista. Alkuperäisessä asemakaavassa tontti on nykyistä pienempi. Siihen on jälkeensä liitetty kaavaan merkitty kapea viherkaistale sekä jonkin verran maata länsipuolella sijaitsevasta tontista. Asemakaavassa tontin halki on osoitettu Kolmperäntieltä rantaan ulottuva noin 10 metriä leveä puistokaistale.

Kiinteistölle on myönnetty uudisrakennuslupa 20.11.2014, ja keväällä 2016 oli tontin eteläosassa suoritettu raivaustöitä.

Historia

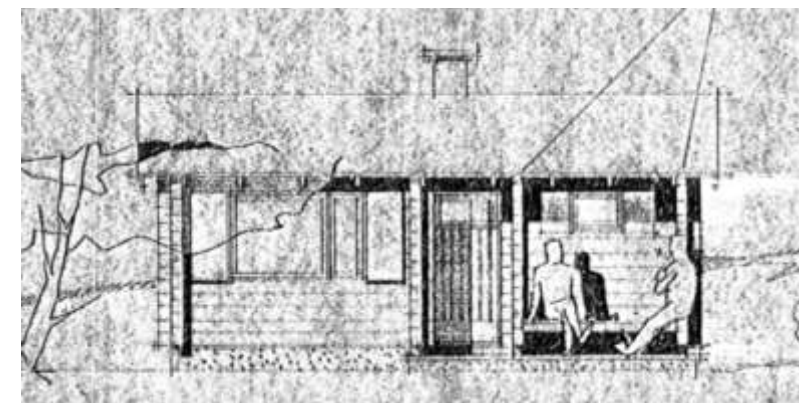
Karttatarkastelun perusteella tontti on ollut peltona 1950-luvulta 1970-luvun alkuun. 1970-luvulta aina 1990-luvulle asti tontin eteläosa on ollut puutarhaa ja osa tontin itäpuolelle sijoittuvaa laajempaa puutarha-aluetta.

Lomarakennus

Vuonna 1939 valmistuneen lomarakennuksen julkisivumateriaalina on ruskeaksi maalattu vaakaponttilauta jiirinurkin. Harjakaton katemateriaalina on vihreä pelti. Katettu pieni sisäänkäyntikuisti 6-ruutuisine ikkunoineen on etupihan puolella. Rannan puolella lape on osittain pidempi ja sen alla on järvimaismaan avautuva umpikuisti. Kuistin ikkunat ovat 9-ruutuiset. Muut rakennuksen ikkunat ovat 2-jakoisia. Sokkeli on betonia. Rakennuksen kerrosala on 31m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Muut rakennukset

Sauna on valmistunut 1954 ja sen suunnittelusta vastasi arkkitehti Heimo Kautonen. Sauna on hirsirakenteinen ja pintakäsitelty mustanruskeaksi. Katemateriaalina on musta huopa. Pulpetikattoinen piharakennus on lautarakenteinen ja maalattu punamullalla.

Saunarakennuksen julkisivupiirros vuodelta 1953.

Saunarakennus.

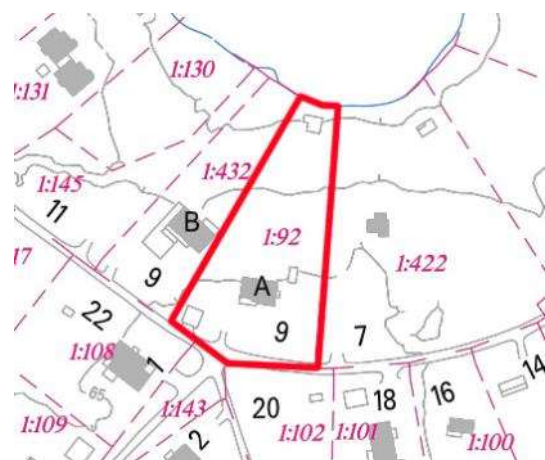
Vasemmanpuoleisessa alakuvassa piharakennus ja lomarakennus tulosuunasta. Oikeanpuoleisessa kuvassa rantsauna ja mäellä lomarakennus ja piharakennus.

4.1.5 Kolmperäntie 9 A

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, varastorakennus sekä saunarakennus. Pihaan saavutaan punatiilipilarisen ja valkoiseksi maalatun metalliportin läpi ja pihassa on runsaasti istutuksia. Rannan puolella on luonnontilaista kasvillisuutta sekä maakellari. Saunarakennus ilmentää alueen alkuperäistä mittakaavaa. Vuonna 2010 on saatu lupa uudisrakennukselle ja kaupungin suostumus uuden rakennuspaikan 9 B muodostamiseen.

Asuinrakennus

Lupa asuinrakennuksen rakentamiselle on saatu 1955. Rakennuslupa asuinrakennuksen muutokselle on saatu 2.8.1984 § 1268. Julkisivussa rakennuksen kellarikerroksen järvenpuoleiset kaksi ikkunaa sekä yksi oviaukko, sekä läntisessä julkisivussa kolme ikkuna-aukkoa muurattiin umpeen.

Suorakaiteen muotoisen asuinrakennuksen julkisivumateriaalina on käytetty vaalean harmaaksi maalattua pystypeiterimoitusta ilman nurkkalautoja. Sisäänvedettyä ja avointa kuistia koristavat punatiiliset pilarit. Punatiilipilarit koristavat myös sisäänkäynnin porttia. Rakennuksen länsiseinällä on ensimmäisen kerroksen harjakattoinen erkkeri. Harjakaton katemateriaalina on harmaa pelti. Rannan puoleisella lappeella on pulpettikattoinen ikkuna. Sokkeli on punaisenruskeaksi maalattua betonia. Kellarikerroksessa pohjoisen ja lännen puoleisissa julkisivuissa on 80-luvulla muurattu umpeen muutamia ikkuna-aukkoja ja ovi. Muutoin rakennus on säilyttänyt alkuperäisen ulkoasunsa. Rakennuksen kerrosala on 218m² ja huoneistoala 163m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Alkuperäiset lupapiirroksat vuodelta 1955.

Muut rakennukset

Rantamökki on rakennettu 1930-luvulla. Rakennuksessa on riimalaudoitus, nurkkalaudat ja saumattu palapeltikatto. Väriyty on puna-valkoinen. Varastorakennuksen rakennuslupa on saatu 1992.

Yläkuviissa saunarakennus ja varastorakennus.

Alakuviissa vasemmalla näkymä järveltä, oikealla tulosuunnasta.

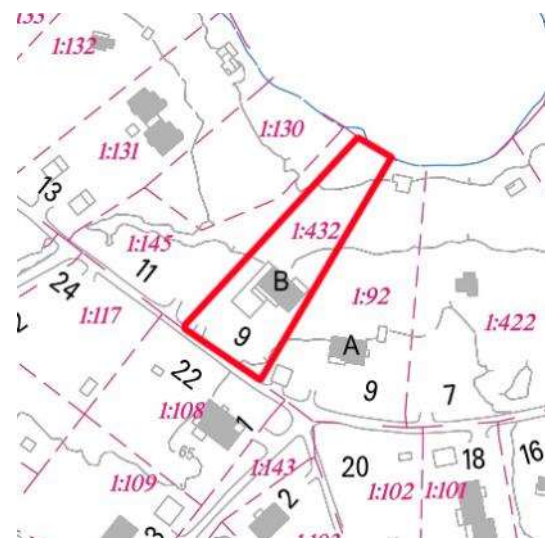

4.1.6 Kolmperäntie 9 B

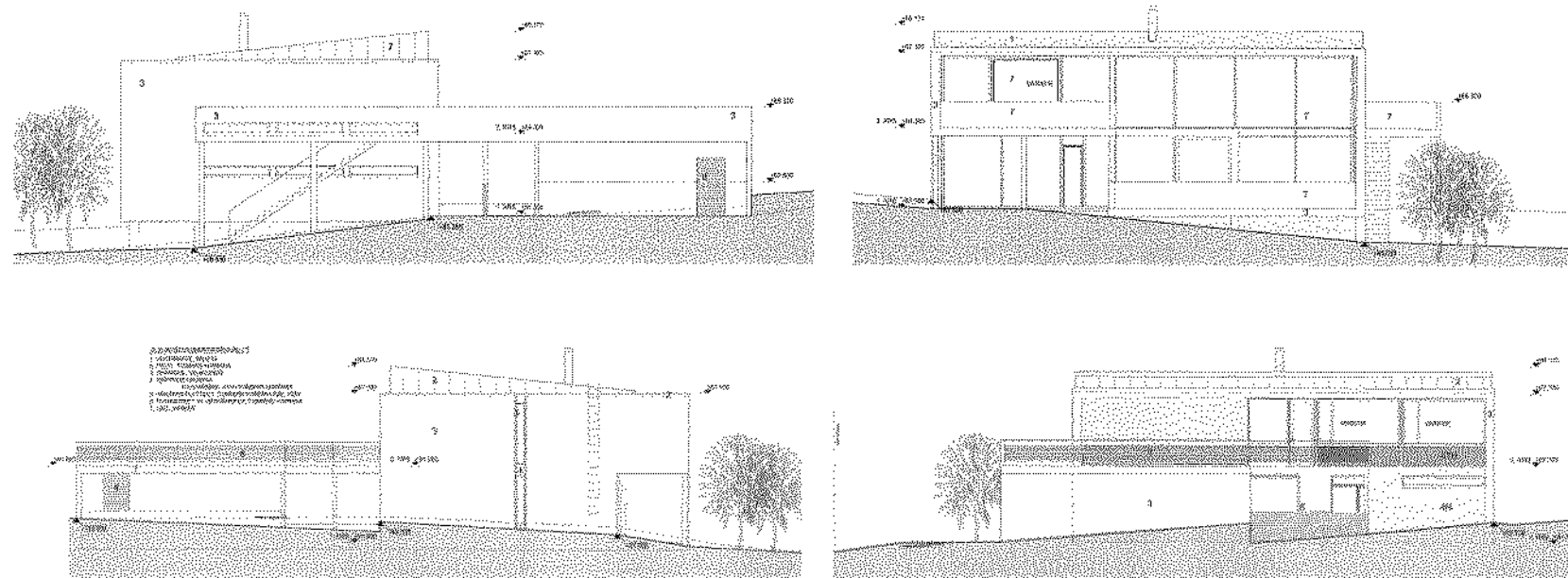
Ympäristö ja pihapiiri

Pitkällä ja kapealla tontilla on moderni asuinrakennus. Alas järvelle laskeutuu laaja nurmikenttä. Istutettu kasvillisuus on vielä varsin nuorta.

Asuinrakennus

Rakennus on valmistunut 2010 ja sen suunnittelusta on vastannut M.A.R.K. Arkkitehtitoimisto Mäntylä Oy. Rakennuksen julkisivumateriaaleina on käytetty valkoista ja harmaata rappausta. Ikkunoiden puitteet, puukaiteet ja -seinäkkeet ovat tumman harmaat. Järven puolelle avautuu suuret lasi-ikkunat, jotka käsittävät miltei koko julkisivun. Katemateriaalina on musta huopakate ja tumman harmaa pelti. Rakennuksen kerrosala on 234m² ja huoneistoala 203m².

Oikealla ylhäällä julkisivupiirroksiset vuodelta 2010.

Oikealla alhaalla asuinrakennus järven suunnalta kuvattuna.

4.1.7 Kolmperäntie 2

Ympäristö ja pihapiiri

Kohde sijaitsee Nupurintien ja Kolmperäntien risteyksen tuntumassa. Kolmperäntien läheisyyteen sijoittuvaa lomarakennusta ympäröi kahden tontin käsittävä iso puutarha. Kaavassa tonttien rajalinjat kulki takarajalta tielle eikä tiensuuntaisesti, kuten nykyään. Uuden rakennuspaikan muodostamiselle on saatu 7.7.2010 Espoon kaupungin suostumus. Pihan perällä on varistorakennus, jonka takana on muuntamo.

Historia

Haastatellun mukaan rakennus oli alun perin metsänhoitaja Blomsterin asuinrakennus. Blomsterin vaimo piti tontilla pientä kioskia. Pihan itäpuolella on sijainnut hiekkakuoppa vielä 1960-luvulla.

Lomarakennus

Keltaiseksi maalattu ja pystypeiterimoitettu rakennus on valmistunut kaupungin rekisteritietojen mukaan 1930 ja on alueen vanhimpia rakennuksia. Alueen kartassa vuodelta 1934 rakennusta ei kuitenkaan vielä näy. Pienen talon harjakaton katemateriaalina on kattotiiltä jäljittelevä punainen pelti. Betonisoskeli on maalattu punaisenruskeaksi. Harjakattoinen kuisti sijoittuu rakennuksen pohjoisosaan ja sisäänkäynti pihan puolelle. Kuusi-ruutuiset ikkunat ovat alkuperäiset. Ikkunapuitteet ja nurkkalaudat ovat valkoiseksi maalatut. Rakennuksen erikoispiirteinä ovat ikkunoita koristavat ikkunaluukut, joissa on sydänaiheiset punaiset koristeet. Rakennuksen kerrosala on 40 m². Rakennuksen suunnittelijasta ei ole tietoa.

Varastorakennus

Pulpettikattoisen varastorakennuksen rakennusaika ei ole tiedossa. Pystylaudoitettu puurakennus on maalattu punaiseksi. Vastaavanlaisia pulpettikattoisia piharakennuksia on säilynyt alueen vanhimmilla tonteilla.

[Alakuvassa vasemmalla lomarakennuksen pohjoinen julkisivu.](#)

[Alakuvassa oikealla lomarakennuksen eteläinen julkisivu.](#)

[Varastorakennus.](#)

[Näkymä Kolmperäntieltä pihan suuntaan.](#)

4.1.8 Kolmperäntie 6

Ympäristö ja pihapiiri

Pienellä tontilla on asuinrakennus, saunarakennus sekä varastorakennus. Vihreässä pihassa on omenapuita sekä istutettua kasvillisuutta.

Alakuvassa oikealla näkymä Kolmperäntieltä kohti tonttia ja asuinrakennusta.

Alakuvassa vasemmalla asuinrakennuksen julkisivut saapumissuunnasta.

Asuinrakennus

Rakennus on valmistunut 1949. Rakennuksen julkisivumateriaalina on vihreä pystypeiterimoitus. Tasakattoisen kuistin päälle sijoittuu yläkerran terassi. Nurkkalaudat ja ikkunalistat ovat keltaiset. Ikkunapuitteet ja ulko-ovet ovat punaiset. Harjakaton katemateriaalina on punainen profiilipelti. Betonisokkeli on maalattu punaiseksi. Kerrosala on 120m² ja huoneistoala 110m². Rakennuksen suunnittelijasta ei ole tietoa.

Muut rakennukset

Saunarakennus on valmistunut 1955. Saunan värimaailma toistaa päärakennuksen värejä. Julkisivumateriaalina on vaakalaudoitus. Punaiseksi maalatun varastorakennuksen rakennusaikankohdasta ei ole tietoa.

Sauna.

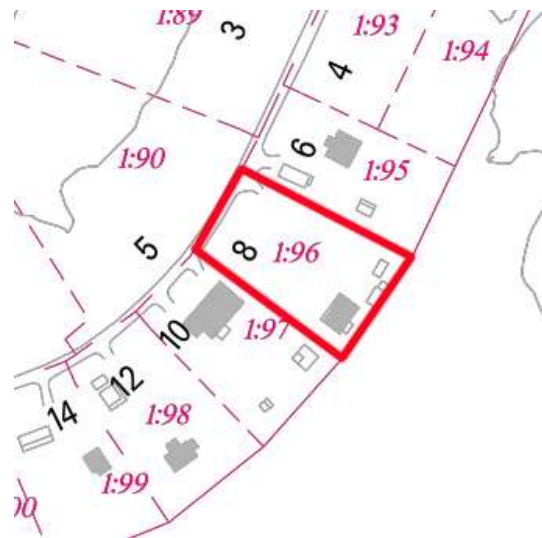
Asuinrakennuksen julkisivut etelään.

4.1.9 Kolmperäntie 8

Ympäristö ja pihapiiri

Tontin eteläosaan sijoittuvat asuinrakennus sekä piharakennukset. Tontilla on runsaasti istutettua kasvillisuutta.

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 1954, ja peruskorjattu sen jälkeen. Asuinrakennus on punaiseksi maalattu ja pystypeiterimoi-tettu. Harjakaton katemateriaalina on musta huopa. Rakennuk-sen kerrosala on 71m² ja huoneistoala 52m². Rakennuksen suunnittelijasta ei ole tietoa.

Muut rakennukset

Piharakennusten rakennusajankohdasta ei ole tietoa.

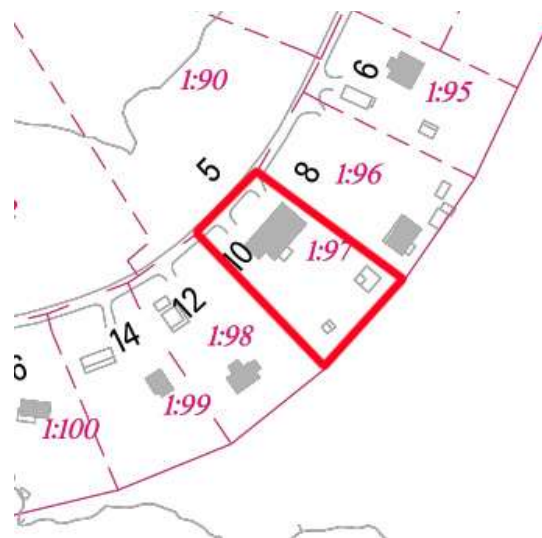
Vasemmanpuoleisessa kuvassa näkymä portilta pihaan, oikean-puoleisessa kuvassa julkisivut luoteesta.

4.1.10 Kolmperäntie 10

Ympäristö ja pihapiiri

Kolmperäntien suuntainen 1986 valmistunut punatiilinen asuinrakennus. Tontin koillisnurkassa on 2001 valmistunut ulkorakennus.

Asuinrakennus

Yksikerroksisen asuinrakennuksen julkisivumateriaalina on punatiili. Harjakaton katemateriaalina on profiilipelti. Rakennuksen kerrosala on 184m² ja huoneistoala 148m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

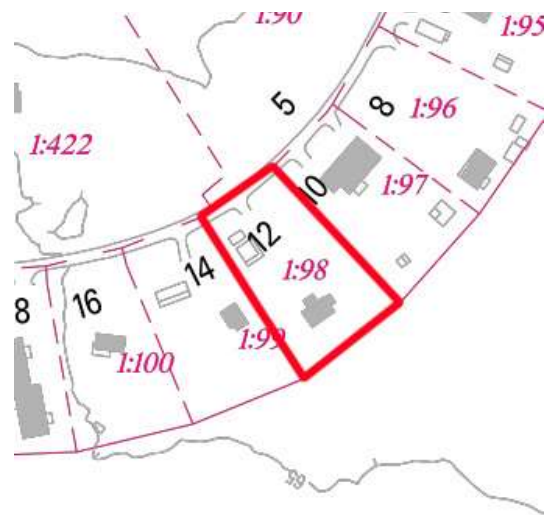

Rakennuksen julkisivu Kolmperäntieltä.

4.1.11 Kolimperäntie 12

Ympäristö ja pihapiiri

Pihaan saavutaan puuportin kautta. Portti on kiinnitetty mukula-kivipintaisiin betonipylväisiin. Etupihan puolella kasvaa omenapuita ja marjapensaita sekä istutettua kasvillisuutta. Pihan etuosaan sijoittuvat autotalli/varasto ja sauna. Asuinrakennus sijoittuu pihan perälle.

Vasemmanpuoleisessa kuvassa alhaalla näkymä portilta pihaan. Oikeanpuoleisessa kuvassa luoteisjulkisivua.

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 1940. Rakennuksen julkisivumateriaalina on vaalean kellertävä pystypeiterimoitus. Katemateriaalina on punainen pelti. Vuorilaudat, nurkkalaudat ja ikkunalista ovat valkoiseksi maalatut. Ikkunat ovat pääosin kaksijakoiset ja osa ikkunoista on uusittu. Ikkunapuitteet ovat ruskeat. Tasakattoisen etukuistin päälle sijoittuu yläkerran terassi, jota reunustaa koristeellinen puukaide. Asuinrakennuksen kerrosala on 65m². Rakennuksen suunnittelijasta ei ole tietoa.

Muut rakennukset

Saunarakennuksen valmistusajankohdasta ei ole tietoa. Rakennus noudattelee päärakennuksen värimaailmaa ja tyyliä. Saunan päädyssä on pystypeiterimoitettu ja punaiseksi maalattu autotalli/varasto.

Asuinrakennuksen julkisivut itään.

Sauna.

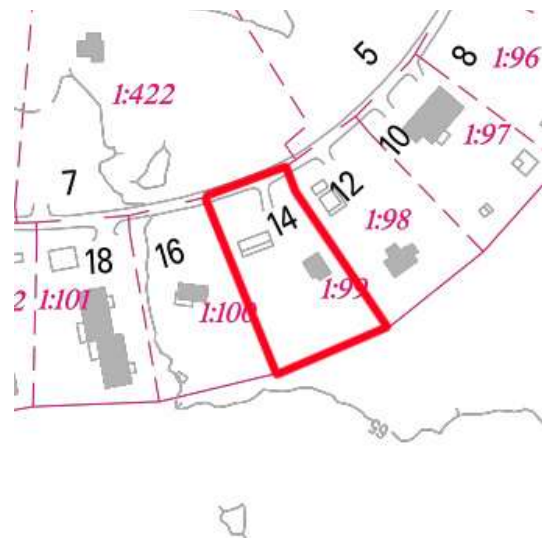
Autotalli.

4.1.12 Kolmperäntie 14

Ympäristö ja pihapiiri

Pihaan saavutaan valkoisen puuportin kautta. Pihapiiriin sijoittuu lomarakennus sekä saunarakennus. Tontilla kasvaa runsaasti luonnontilaista kasvillisuutta ja isoja puita.

Lomarakennus

Lomarakennus on valmistunut 1960. Rakennuksen suunnittelijasta ei ole tietoa. Vuonna 1983 rakennusta on korotettu katon osalta 1,1 metrin verran.

Vasemmanpuoleisessa kuvassa alhaalla näkymä portilta pihaan, oikeanpuoleisessa kuvassa loma-asunnon julkisivu länteen.

Rakennuksen julkisivumateriaalina on keltaiseksi maalattu vaakalaudoitus. Eteläkulmaan sijoittuu pieni sisäänvedetty kuisti. Harjakatto on harmaata aaltopeltiä. Sokkeli on betonia. Rakennuksen edustalla on betonilaatoitus. Ikkunapuitteet, nurkkalaudat ja listat ovat valkoiseksi maalatut. Rakennuksen kerrosala on 38m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Saunarakennus

Rakennus on valmistunut 1962. Julkisivumateriaalina on vaalean vihreäksi maalattu pystypeiterimoitus. Harjakaton katemateriaalina on aaltopelti.

Yläkuvassa sauna.

Muutospirustukset vuodelta 1983.

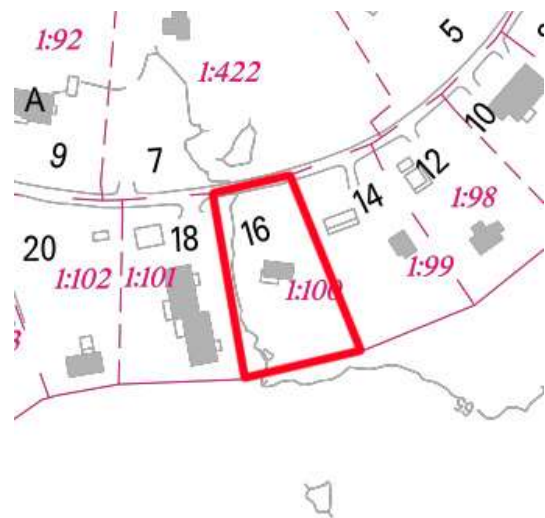
Lomarakennuksen pääty pohjoiseen.

4.1.13 Kolmperäntie 16

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiri sijaitsee pienellä ja puustoisella tontilla, jonne johtaa pieni nurmeltu ajotie. Tontilla sijaitsee lomarakennus sekä pieni puuvaja. Pihapiirissä kasvaa paljon luonnontilaista kasvillisuutta.

Lomarakennus

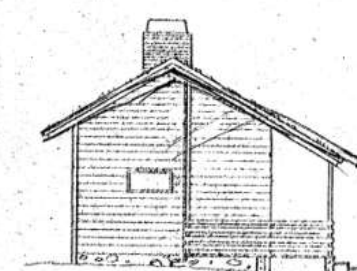
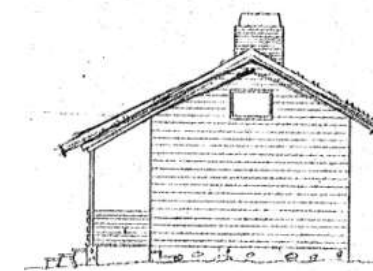
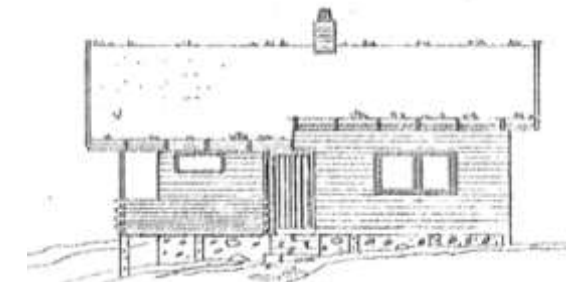
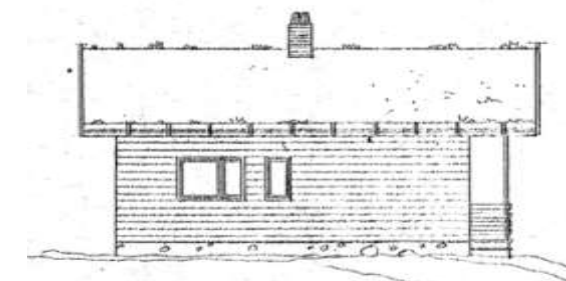
Rakennus on valmistunut 1958. Rakennuksen suunnittelijasta ei ole tietoa. Lupa kuistin muutokselle on myönnetty 15.4.2003. Kuistia on laajennettu ja sisätiloja on laajennettu länsipäädyn avokuistin osalle. Kuisti on osittain lasitettu.

Suorakaiteen muotoinen lomarakennus on vuorattu kermanvalkoiseksi maalatulla vaakalaudalla. Ikkunapuitteet ovat valkoiset. Katto on punertavaa peltiä. Katettu avokuisti avautuu rakennuksen etelä- ja länsiseinustoille. Avokuisti on osittain lasitettu vanhoilla ikkunoilla. Kuistia lukuun ottamatta rakennus on säilyttänyt alkuperäisen ilmeensä. Rakennuksen kerrosala on 36m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Lomarakennuksen pätyyn on rakennettu pien puuvaja.

Vasemmanpuoleisessa alakuvassa pihamaata loma-asunnon edustalla, oikeanpuoleisessa kuvassa julkisivu etelään.

Julkisivupiirrokselta vuodelta 1955.

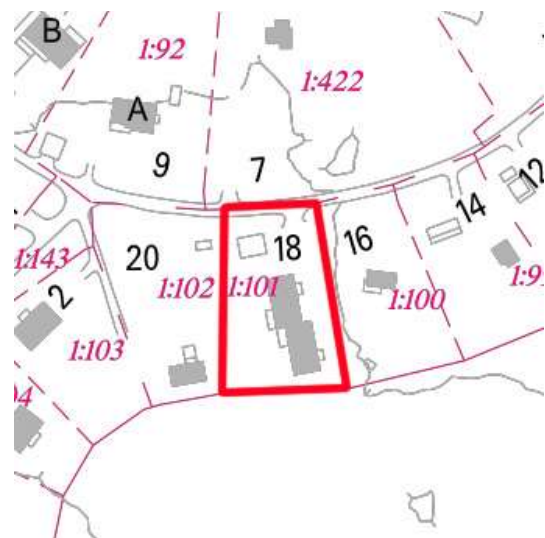

4.1.14 Kolmperäntie 18

Ympäristö ja pihapiiri

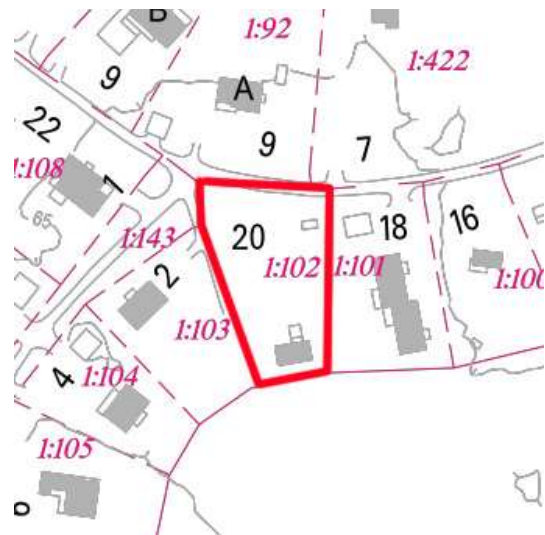
Kapealle tontille sijoittuu 267m²:n suuruinen paritalo pääty tielle päin. Keltatäiinen rakennus on valmistunut 1986. Tontin pohjoisosassa on 1992 valmistunut ulkorakennus. Rakennuksen suunnittelijasta ei ole tietoa.

4.1.15 Kolmperäntie 20

Ympäristö ja pihapiiri

Tontin ainoa rakennus on sen eteläosaan sijoittuva lomarakennus. Tontin länsirajaa reunustaa vanha puuaita. Pihassa on runsaasti istutettua kasvillisuutta. Tontin pohjoiskulmassa on sijainnut ulkorakennus (näkyv pohjakartalla). Kolmperäntien reunaan sijoittuu vanha kaivo.

Lomarakennus

Kiinteistörekisterin mukaan lomarakennus on valmistunut 1973. Vuoden 1958 peruskartalla samalla paikkaa on jo rakennus. Mahdollisesti vanhaa rakennusta laajennettiin ja uudistettiin 1970-luvulla. Puurunkoisen, pilariperustaisen rakennuksen julkisivumateriaalina on osittain vaakaasuuntainen ja osittain pystysuuntainen laudoitus nurkkalistoin. Keskijakoisia ikkunoita koristavat ikkunaluukut. Harjakaton katemateriaalina on ruskea aaltopelti. Rakennuksen kerrosala on 81m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Näkymä pihalta kohti Kolmperäntietä.

Vanha kaivo.

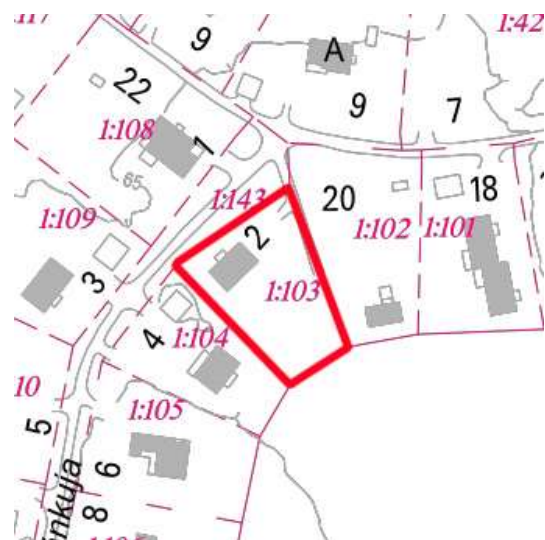
Kuvissa alhaalla rakennus pihan puolelta luoteesta.

4.1.16 Kolmperänkuja 2

Ympäristö ja pihapiiri

Tontilla on Kolmperänkujan suuntainen asuinrakennus. Talo on rakennettu lähemmäksi tietä kuin alkuperäinen, tontin perällä sijainnut 1945 valmistunut asuinrakennus. Pihaan kuljetaan myös vanhan portin kautta, josta muistumina ovat betoniset portinpylväät.

Asuinrakennus

Rakennus- ja huoneistorekisteristä ei ole tietoja rakennuksen valmistumisvuodesta. Harjakattoinen pystylaudoitettu tehdasvalmisteinen Älvsby-talo on ilmeisimmin 2000-luvulta.

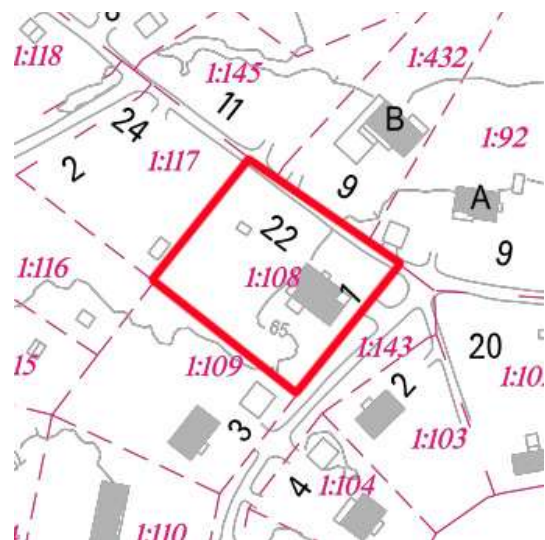
Yläkuvassa portinpylväät ja asuinrakennuksen pääty.

Alakuvassa asuinrakennuksen pääjulkisivu.

4.1.17 Kolmperänkuja 1

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiri sijoittuu Kolmperäntien ja Kolmperänrinteen kulmaukseen.

Vasemmanpuoleisessa alakuvassa rakennus kaakosta, oikeanpuoleisessa kuvassa Kolmperäntieltä.

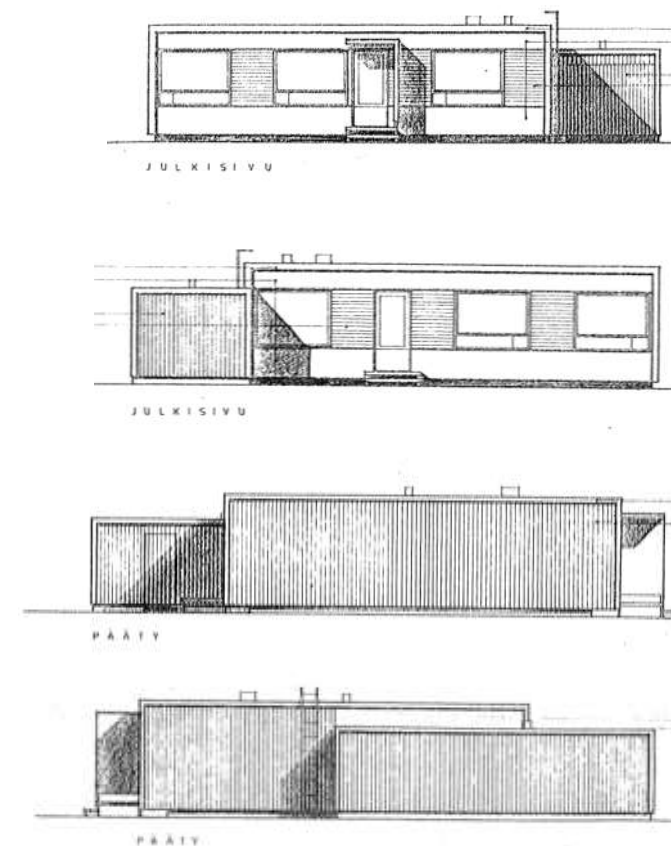

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 1976. Suunnittelusta on vastannut Rakennustoimisto A. Puolimatka Oy, joka oli aikoinaan Suomen ensimmäisiä ja suurimpia rakennusliikkeitä. Rakennusta ei tehty täysin piirustusten mukaan. Alkuperäisissä piirustuksissa autotalli olisi sijoittunut rakennuksen toiseen pätyyn. Piirustusten mukaan rakennuksen ulkoverhouksena olisi ollut pysty-laudoitus, maalattu kuitulevy ja vaakapaneeli.

Vuonna 1983 rakennuksen eteläpätyyn rakennettiin autotalli ja pohjoispätyyn varasto-osa. Lisäksi rakennettiin harjakatto.

Rakennuksen julkisivumateriaalina on kerman valkoiseksi maalattu lomalaudoitus, joka ikkunoiden välissä on tumman vihreäksi maalattua vaakapaneelia. Harjakaton katemateriaalina on vihreä saumattu pelti. Rakennuksen kerrosala on 174m², josta huoneistoalaa on 118m².

Julkisivupiirrokset vuodelta 1973.

4.2 OSA-ALUE 2, VIHHER- JA VIRKISTYSALUEET

4.2.1 Ominaispiirteet

Kolmperäntien varrella on pitkä ja kapea asemakaavan mukainen viheralue, joka ulottuu rantaan saakka.

Viher- ja virkistysalueet näkyvät kartalla vihreänä alueena.

Alakuvissa venevalkama ja uimaranta.

Ympäristö

Rannassa sijaitsee alueen yhteinen uimaranta, venevalkama sekä matonpesupaikka. Rannassa on lautaseinäinen pukukoppi.

Kolmperäntien ja Kolmperänrinteen kulmauksessa, kaavassa toiseksi osoitetussa paikassa, on tenniskenttä. Tenniskentän ja Kolmperäntien väliin jää sorapintainen alue ja pieni leikkipaikka.

Historia

Asukkaan tietojen mukaan paikalle rakennettiin 1940–1950-lukujen vaihteessa pelikenttä, jonka hiekat saatiin omasta hiekkakuopasta. Kentällä pelattiin muun muassa pesäpalloa ja heitettiin keihästä.

Katos

Tenniskentän kulmassa on vanha puinen katos- ja varastorakennus. Pulpettikatoinen rakennus on maalattu punaiseksi valkoisin yksityiskohdin. Grillikatoksena toimivan rakennuksen valmistumisvuodesta ei ole tietoa.

Katos.

Tenniskenttä ja leikkialue.

4.3 OSA-ALUE 3, KOLMPERÄNTIEN KALLIOINEN RANTA-ALUE

4.3.1 Ominaispiirteet

Osa-alue sijoittuu Kolmperäntien loppupäähän ja siihen kuuluvat osoitteet Kolmperäntie 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25–31, 33, ja 35.

Alueella on 15 tonttia, joista 12 tien ja rannan välissä ja kolme Kolmperäntien sisämaan puoleisella sivulla. Rakennusrekisterin mukaan vain viisi kiinteistöä on vakinaisen asutuksen käytössä.

Rantaan ulottuvat tontit ovat pitkiä ja kapeita ja niiden koko vaihtelee välillä noin 1 800–4 400 m². Sisämaan neliönmuotoiset tontit ovat kooltaan noin 2 000 m² suuruisia. Osa-alueen rakennuskanta koostuu pääosin ennen vuotta 1960 rakentuneista huvila- ja saunarakennuksista. Rakennuskaavan vahvistamisen (1942) aikaan milteipä jokaisella tontilla oli jo tapahtunut rakentamista (rakennusrekisteritiedot ja kaavan pohjakartta). Tonttijako on säilynyt kaavan mukaisena. Toteuttamatta on jäänyt Kolmperäntien päähän suunniteltu rinnakkaiskatu.

Osa-alue 3 ja rakennusten valmistumisvuodet. (Lähde: Kiinteistörekisteri) Mustalla rasterillä näkyvät asemakaavoittamattomat alueet.

Rakennusten sijoittuminen

Rakennusten määrä tontilla vaihtelee 2–5, tavallisin määrä on 3 rakennusta. Pitkillä kapeilla rantatonteilla suurin osa lomarakennuksista ja asuinrakennuksista on rakennettu tontin keskelle ja saunarakennus lähelle vesirajaa. Piharakennukset sijaitsevat useimmiten lähempänä tietä kuin rantaa. Rakennusten väliset etäisyydet vaihtelevat, välillä jääden alle viiden metrin. Myös rakennusten harjalinjosten suunnat vaihtelevat tonteilla.

Sisämaan tontit ovat suunnilleen neliönmuotoisia ja niissä päärakennus on tontin tienpuoleisessa osassa, sauna on takapihalla ja muu piharakennus vaihtelevasti sijoitettuna. Päärakennukset on muutamaa lukuun ottamatta rakennettu rannan tai kadun suuntaisesti. Piharakennukset ovat tavallisesti sijoitettu tonttien sivurajan suuntaan.

Rantatonteilla rakentamisen painopiste on korkeustason 60 m mpy tuntumassa, ja sen alapuolelle jäävistä rakennuksista valtaosa on 1930- ja 40-luvuilta. Kaikki saunat ovat rantaviivan tuntumassa, ja niistä useimmat rannan suunnassa. Rantatonteil-

la rakentaminen painottuu luonnollisesti järvelle laskeutuvaan rinteeseen ja siksi päärakennukset jäävät etäälle kadusta. Katunäkymässä vaikuttavatkin ennen kaikkea pienimpien tonttien rakennukset.

Katutila

Osa-alueen kiinteistöillä on oma tonttiliittymä Kolmperäntielle. Muutamilla tonteilla talolle johtaa suora pihatie. Katutila rajautuu tonttien etupihojen puustoon ja katkonaisesti myös pensasaitoihin. Yhden tontin kohdalla on kuusiaita. Raja-aitoina näkyy myös metalliverkkoaitoja ja pystysäleistä puuaitaa. Alueella on ainakin kuusi metalliporttia, joissa rapatut tai betoniset pylväät. Katunäkymät jäävät lyhyiksi alueen mäkisyyden vuoksi. Puolivälisessä aluetta Kolmperäntie tekee jyrkän mutkan, jonka jälkeen kadun molemmin puolin on rinnemaita, joista lännessä olevat on hakattu paljaksi.

Näkymä Kolmperäntien loppupäästä kohti koillista.

Kolmperäntien loppupää.

Rakennusten perusmuoto

Päärakennuksessa on harjakatto, mutta kattojen kaltevuudessa on suurta vaihtelua. Toispuoleista harjakattoa on yksittäisissä eri-ikäisissä rakennuksissa. Päärakennuksen pohjamuotona on suorakaide, jota uusimmissa on eri tavoin porrastettu. Päärakennuksessa kuisti on rungon ulkopuolella tai, etenkin uusissa, tuotu rungon sisäpuolelle. Kerroskorkeutena 1–2. Piharakennuksissa on harjakatto tai pulpettikatto, pohjamuotona suorakaide. Saunarakennuksissa on harjakatto, pohjamuotona suorakaide tai rungon sisäänvedetyn verannan osalta murrettu suorakaide.

Poikkeukset: Kaksi vanhaa pulpettikattoista funkshuvilaa. Yhdessä modernissa asuinrakennuksessa on aumakatto.

Julkisivut

Rakennusten julkisivuissa alun perin käytetty joko vaakapanelointia tai peiterimoitettua pystylaudoitusta ilman vaakatai pystyjakoja. Kahdessa saunarakennuksessa on käytetty hirsipaneelia. Hirsipintaa näkyy kahdessa lomarakennuksessa ja kolmessa saunarakennuksessa rantatonteilla. Vanhimmissa rakennuksissa ikkunat ovat useimmiten pystyjakoisia, joko keski- tai sivujaolla. Lisäksi yksittäisissä rakennuksissa on käytetty kuusi- tai nelijakoista ikkunamallia ja pieniä jaottomia. Yhdessä rakennuksessa on matala alapuite järjestetty saranoiduksi tuuletusikkunaksi. Piharakennuksissa ja saunoissa ikkunat ovat yleensä pieniä ja vaakalinjaisia, joko keskijakoisia tai jaottomia. Muutamassa vanhimmassa päärakennuksessa ja hieman useammassa saunassa on ikkunat maalattu kolmella tai kahdella eri värillä (puite, karmi ja vuorilaudat). Yhtä paljon on nykyään pelkästään yhdellä värillä maalattuja ikkunoita. Kate materiaaleissa on nykyään edustettuna erilaiset peltikatteen ja huopakatteet, betonitiilen käyttö on vähentynyt.

Poikkeukset: Tiiltä on käytetty julkisivumateriaalina yhdessä 1980-luvun asuinrakennuksessa ja vaaleaa rappausta yhdessä laajennetussa lomarakennuksessa. Vuorilaudat ovat yhtä peruskorjattua vanhaa päärakennusta lukuun ottamatta kapeahkot ja koristeettomat.

Alueen yhtenäisyys

Rakentaminen keskittyy rantaan viettävälle rinteelle ja alas rantaan. Tonttien kapeudesta johtuen rantaviiva on tiheästi rakennettu. Metsäympäristöt ja pihojen puusto leimaa tienvarsimaisemaa. Rakennettu ympäristö on pienimittakaavaista, erityisesti osa-alueen länsiosassa.

Rantasaunat ovat hahmoltaan yksinkertaisia, ja niihin ei liity isoja katettuja tai avoterasseja. Saunarakennuksissa on harjakatto, ja rantatonteilla saunan harjalinja on, paria poikkeusta lukuun ottamatta, rannan suuntaisesti.

Päärakennuksissa ja saunoissa julkisivumateriaalina puu on valitseva; lautavuoraus on yhdensuuntainen, ja vaakalaudoitus on hieman yleisempi kuin pystylaudoitus. Hieman yli puolessa kaikista rakennuksista katon väri on punainen, lähes yhtä paljon on mustia kattoja.

Poikkeukset: Uudemmat rakennukset edustavat tyyllisesti aikaansa eikä niitä ole pyritty sopeuttamaan ympäristön rakennustapaan. Alueella on yksi tiilitalo ja yksi joka on osittain rapattu.

Kerroksellisuus

Osa-alueella on suurin osa Kolmperän 1930-luvulla rakennettuja rakennuksista. Ajankohdalle tyypilliset pienimittakaavaiset puurakennukset muodostavat luontevasti kerroksellista miljöökuvaa järven suuntaan.

Viherympäristöt

Osa-alue on suurimmaksi osaksi kalliomaata. Kasvillisuus on kohtuullisen rehevää, mutta pieniä kalliopaljastumia näkyy siellä

täällä. Rantatonteilla rinne nousee 7 metriä reilun 20 metrin matkalla. Kolmperäntien 35:en kohdalla rinne muuttuu kallioseinämäksi. Pitkillä ja kapeilla rantatonteilla on paljon metsäpohjaista ympäristöä, ja nurmipihat rajautuvat luonnontilaisiin alueisiin. Oleskelupiha on monesti etupihan puolelle päärakennusta. Rantaan vievät polut, jyrkimmillä rinteillä portaikot. Vakinaisessa asutokäytössä olevilla tonteilla puutarhamaiset piha-alueet voivat olla lähes koko tontin suuruisia. Alueella on myös kokonaan metsittynyt tontti, jossa lomarakennus on purkukuntoinen.

Alueen identiteetti

Osa-alue on pientä järveä ympäröivän asuntoalueen vanhinta loma-asumisen aluetta, jolle luonteenomainen rantarakentamisen tiiviys perustuu pitkiin, kapeisiin tontteihin. Länsiosan ilme

kadun suuntaan muuttui avarammaksi hakkuiden jälkeen.

Säilyneisyys

Osa-alueen 15 tontista seitsemässä pihamiljöö edustaa Kolmperän asuntoalueen varhaista, 1930–50-luvun, rakennusvaihetta (kahdeksas on rakennuksiltaan huonokuntoinen). Näistä erityisesti Kolmperäntie 29 sekä Kolmperäntie 26 ja 35 ilmentävät ensimmäisen rakennusjärjestyksen henkeä.

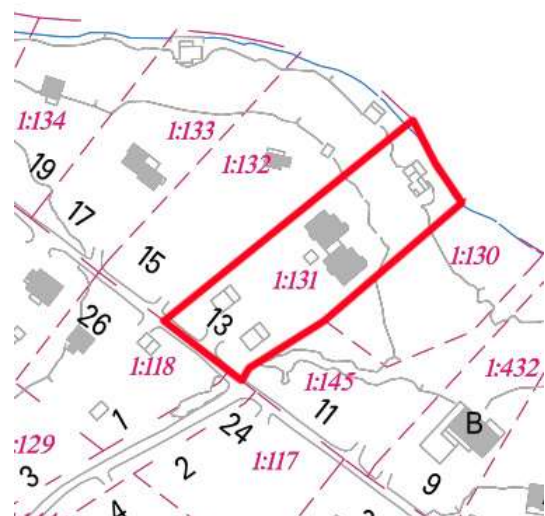
Metsäpohjaiset ja jyrkät rinteet ovat alueen tunnuspiirteitä.

4.3.2 Kolmperäntie 13

Ympäristö ja pihapiiri

Pihaan saavutaan kahden porttina toimivan jätekatoksen keskeltä. Asfaltoidun pihatien molemmilla puolilla sijaitsevat autokatokset ja tien päässä tontin keskivaiheilla paritalo. Takapihan maasto laskee jyrkästi kohti rantaa, jonne sijoittuu yhteinen saunarakennus. Tontilla on runsaasti istutuksia.

Vasemmanpuoleisessa alakuvassa näkymä järveltä, oikeanpuoleisessa kuvassa näkymä saapumispihan puolelta.

Historia

Ennen paritalon rakentamista on tontilla sijainnut asuinrakennus sekä kaksi talousrakennusta. Rakennukset on purettu.

Asuinrakennus

Vuonna 1988 valmistuneen paritalon on suunnitellut Arkpoint Ky. Kaksikerroksinen paritalo koostuu kahdesta miltei neliön muotoisesta rakennusmassasta, jotka on yhdistetty toisiinsa teknisen tilan osalta. Rakennuksen julkisivumateriaalina on luonnonvalkoinen tiili. Aumakaton katemateriaalina on punertava tiili. Ikkunoiden yläpuolella on käytetty vaakasuuntaista laudoitusta. Ikkunapuitteet, syöksytorvet ja räystäät ovat valkoiset. Rakennuksen kerrosala on 375m² ja huoneistoala 306m².

Muut rakennukset

Autokatokset ovat valmistuneet 1990 ja rantasauna 1989. Autokatosten ja rantasauna värimaailma ja materiaalit toistavat asuinrakennuksen tyyliä.

Julkisivupiirrokselta vuodelta 1987.

Autokatos.

Rantasauna.

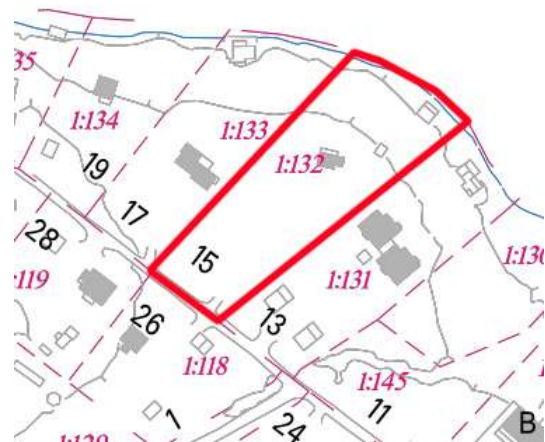

4.3.3 Kolmperäntie 15

Ympäristö ja pihapiiri

Mäntyisen rantatontin pihapiiriin kuuluu lomarakennus, rantasauna sekä varastorakennus. Lomarakennus sijoittuu tontin keskivaiheille ja sauna veden rajaan. Lomarakennuksen edustalla on oleskelualue, josta johtaa portaat rantaan. Kasvillisuus on pääsääntöisesti luonnontilaista, mutta piha on avara ja aluskasvillisuus matalaa.

Lomarakennus

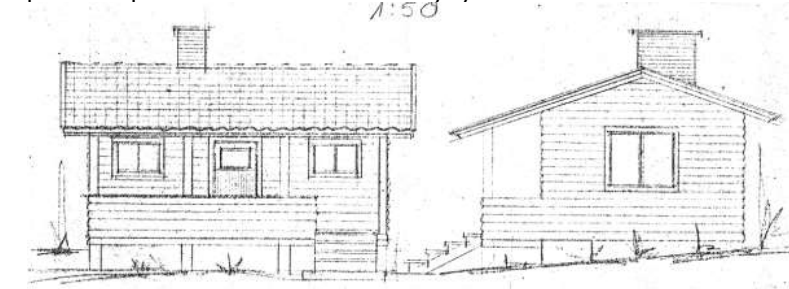
Lomarakennus on valmistunut 1938. Rakennuksen rannan puolella on katettu terassi, josta avautuu näkymä alas järvelle. Terrassin kattoa kannattelevat puiset pilarit ja katon rajassa on puurimoitus. Julkisivumateriaalina on ruskea vaakaponttilaudoitus. Ikkunat on yksiruutuiset ja ikkunapuitteet ovat keltaiseksi maalatut. Suuret ikkunat on keskitetty rannan puoleiseen julkisivuun. Katto on punertavaa peltiä. Rakennus on perustettu betonipilareiden varaan. Harmaata sokkeliä koristaa ristikkorimoitus. Rakennuksen suunnittelijasta ei ole tietoa.

Näkymä lomarakennuksen nurkalta kohti järveä. Rannassa sauna.

Muut rakennukset

Saunarakennus on valmistunut 1958. Saunassa on peltikatto ja hirsipaneelivuoraus jiirinurkilla. Varastorakennus on karttatastakastelun perusteella rakennettu 70-luvun alussa. Vuoden 1957 lupapiirustusten asemapiirroksessa näkyy olleen Kolmperäntien puolella pieni varastorakennus. Nykyään rakennusta ei enää ole.

Saunan julkisivupiirrokselta vuodelta 1957.

Pihapiirin muissa rakennuksissa on käytetty samoja pintamateriaaleja ja värejä kuin mitä lomarakennuksessa, vaikka rakennukset on rakennettu eri vuosikymmeninä. Rakennukset muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.

Varastorakennus.

Vasemmanpuoleisessa alakuvassa rantasauna, oikeanpuoleisessa kuvassa lomarakennus pohjoisesta rannan suunnalta.

4.3.4 Kolmperäntie 17

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiriin saavutaan hiekkatietä pitkin, jota reunustaa kaksi suurta vaahteraa. Etupihalla on laajat nurmi- ja istutusalueet. Takapihalla on luonnontilaista kasvillisuutta. Pihapiiriin kuuluu tontin keskelle sijoittuva lomarakennus, rantaan sijoittuvat sauna ja varastorakennus sekä autotalli. Liuskekiveä on käytetty rantaan johtavalla polulla sekä rantasaunan edustalla.

Lomarakennus

Lomarakennus on valmistunut 1959 ja sitä on laajennettu 1974. Laajennukseen yhteydessä järven suunnalle avautuva parveke muutettiin lämpimäksi tilaksi. Myös parvekkeelta pihalle johtaneet portaat purettiin. Muutostyön suunnittelusta vastasi Arkkitehtitoimisto Gripenberg & Co.

Rakennuksen julkisivumateriaalina rannan puolella on käytetty pystysuuntaista lomalaudoitusta. Lomalaudoitusta on käytetty myös rakennuksen etupihan puolella ikkunoiden välissä. Muutoin rakennus on rapattu valkoiseksi. Ikkunat ovat yksiruutuiset ja ikkunapuitteet ovat tummanruskeat. Katemateriaalina on punainen pelti. Rakennuksen kerrosala on 120m².

Alakuvissa vasemmalta lomarakennus pihan puolelta ja rannan puolelta sekä rantasauna.

Sauna

Sauna on valmistunut 1959. Rakennuksessa on tiiltä jäljittelevä peltikatto ja hirsipaneelivuoraus jiirinurkilla. Verannan kohdalla on seinästä hieman ulkoneva ikkuna. Yksityiskohdat ja väriyty on hienopiirteistä. Rakennuksen kerrosala on 50m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Puuvarasto rannan tuntumassa.

Varastorakennuksia.

Näkymä portilta pihaan.

Saunan takajulkisivu.

4.3.5 Kolmperäntie 19

Ympäristö ja pihapiiri

Autoituneen ja umpeen kasvaneen tontin keskivaiheilla sijaitsee lomarakennus. Rannassa on ulkorakennus ja Kolmperäntien varrella autotalli.

Vasemmanpuoleisessa alakuvassa lomarakennuksen järven suuntainen julkisivu, oikeanpuoleisessa kuvassa lomarakennuksen Kolmperäntien suuntainen julkisivu.

Lomarakennus

Lomarakennus on valmistunut 1934 ja se on alueen vanhimpiin kuuluvia huvilarakennuksia. Rakennuksen julkisivumateriaalina on keltainen pystypeiterimoitus. Harjakaton katemateriaalina on punainen huopa. Rakennus on ollut pitkään autiona ja sen katto on romahtanut. Rakennuksen kerrosala on 60m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Muut rakennukset

Kolmperäntien varrella sijoittuu punaiseksi maalattu ja lautaverhoiltu autotalli. Rantaan sijoittuu ruskeaksi maalattu ja lautaverhoiltu rantarakennus. Rakennusten valmistumisajankohdasta ei ole tarkkaa tietoa.

Autotalli.

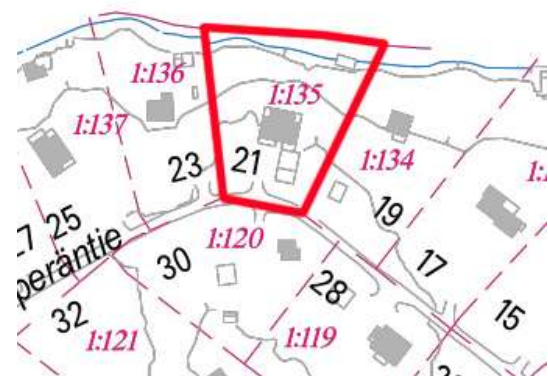
Rantarakennus.

4.3.6 Kolmperäntie 21

Ympäristö ja pihapiiri

Asuinrakennus on jyrkän rinnetontin keskellä. Rannassa on alueen vanhinta rakennuskantaa edustava 30-luvun hirsinen saunarakennus. Tontin luoteiskulmassa on sijainnut rantarakennus, jonka perustukset ovat vielä nähtävissä maastossa. Oleskelualue on etupihan puolella. Rannan puolella kasvillisuus on luonnontilaista.

Sauna

Hirsisauna on valmistunut 1937. Inventointihetkellä oli meneillään rakennuksen kunnostustyö. Vesikate on profiilipeltiä. Rakennuksen kerrosala on 24m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 2013. Vaalean harmaaksi rapatun rakennuksen katemateriaalina on musta pelti. Rakennus on rakennettu porrastetusti jyrkkään rinteeseen. Rakennuksen kerrosala on 202m² ja huoneistoala 143m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Vanha portti pielineen.

Asuinrakennus Kolmperäntieltä.

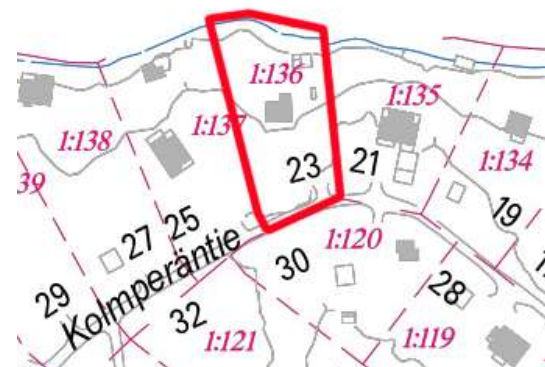
Vasemmanpuoleisessa alakuvassa näkymä järven suunnalta, oikeanpuoleisessa kuvassa rantasauna.

4.3.7 Kolmperäntie 23

Ympäristö ja pihapiiri

Rantaan laskevan tontin keskelle sijoittuu lomarakennus ja rantaan rantasauna. Kasvillisuus on pääosin luonnonkasvillisuutta. Vuoden 1958 peruskartan mukaan tontin koilliskulmassa olisi ollut ulkorakennus.

Vasemmanpuoleisessa alakuvassa sauna, oikeanpuoleisessa kuvassa lomarakennus.

Lomarakennuksen julkisivupiirroksiset vuodelta 1962.

Saunan julkisivupiirroksiset vuodelta 1961.

Lomarakennus

Hirsihuvila "Rantalan" on suunnitellut rakennusmestari B.W. Löfhjelm 1962. Rakennus valmistui 1965. Harjakaton katemateriaalina on punertava pelti. Perustukset ovat betonia. Yksiruutuisten ikkunoiden puitteet on maalattu vihreäksi. Ikkunalistat ovat valkoiset. Rakennuksessa on tupa, makuuhuone, keittokomero sekä eteinen. Rakennuksen kerrosala on 50m².

Saunarakennus

Hirsirakennuksen on suunnitellut rakennusmestari B.W. Löfhjem 1961. Sauna "Helmiranta" valmistui 1963. Saunarakennus toistaa päärakennuksen värimaailmaa ja tyyliä. Rakennuksessa on tupa, sauna, pesuhuone sekä eteinen. Rakennuksen kerrosala on 24m².

Lomarakennuksen Kolmperäntien puoleinen julkisivu.

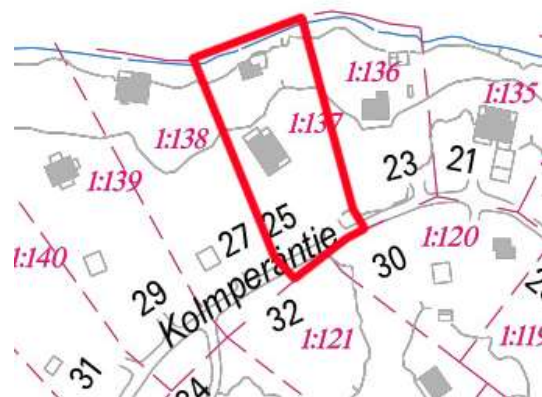
Etualalla sauna ja taustalla lomarakennus.

4.3.8 Kolmperäntie 25

Ympäristö ja pihapiiri

Jyrkän tontin keskivaiheilla on omakotitalo, ja rannassa hirsisauna ja varastorakennus. Etupihalla on laaja hiekkapiha, josta rantaan johtavat puuportaat. Valkoista puuaitaa on tontin rajoilla.

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 2012. Rakennuksen julkisivumateriaalina on harmaaksi maalattu vaakalaudoitus. Katemateriaalina on musta pelti. Rakennuksen kerrosala on 96m² ja huoneistoala 81m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Saunarakennus

Saunarakennus on valmistunut 1937. Nykyisen omistajan mukaan saunassa asui sodan aikana väliaikaisesti 5 perhettä. Punaisen hirsisaunan harjakaton katemateriaalina on musta huopa. Rakennuksen kerrosala on 20m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Saunan vanha puovi.

Varastorakennus.

Sauna rannan puolelta.

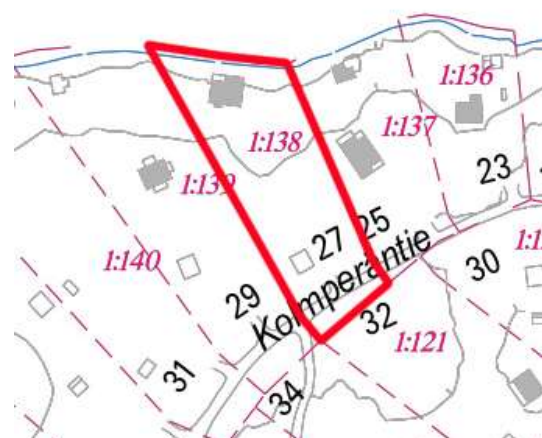
Vasemmanpuoleisessa alakuvassa sauna rinteeseen puolelta ja oikeanpuoleisessa alakuvassa asuinrakennus Kolmperäntieltä.

4.3.9 Kolmperäntie 27

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiriin saavutaan koristeellisen punaisen metalliportin läpi. Porttia reunustavat punatilliset pilarit. Autotalli/varastorakennus sijoittuu välittömästi Kolmperäntien reunaan. Lomarakennus sijoittuu rantaan. Tontin kasvillisuus on luonnontilaista. Liuskekiiveä on käytetty portaissa ja lomarakennuksen reunustoilla käytävillä.

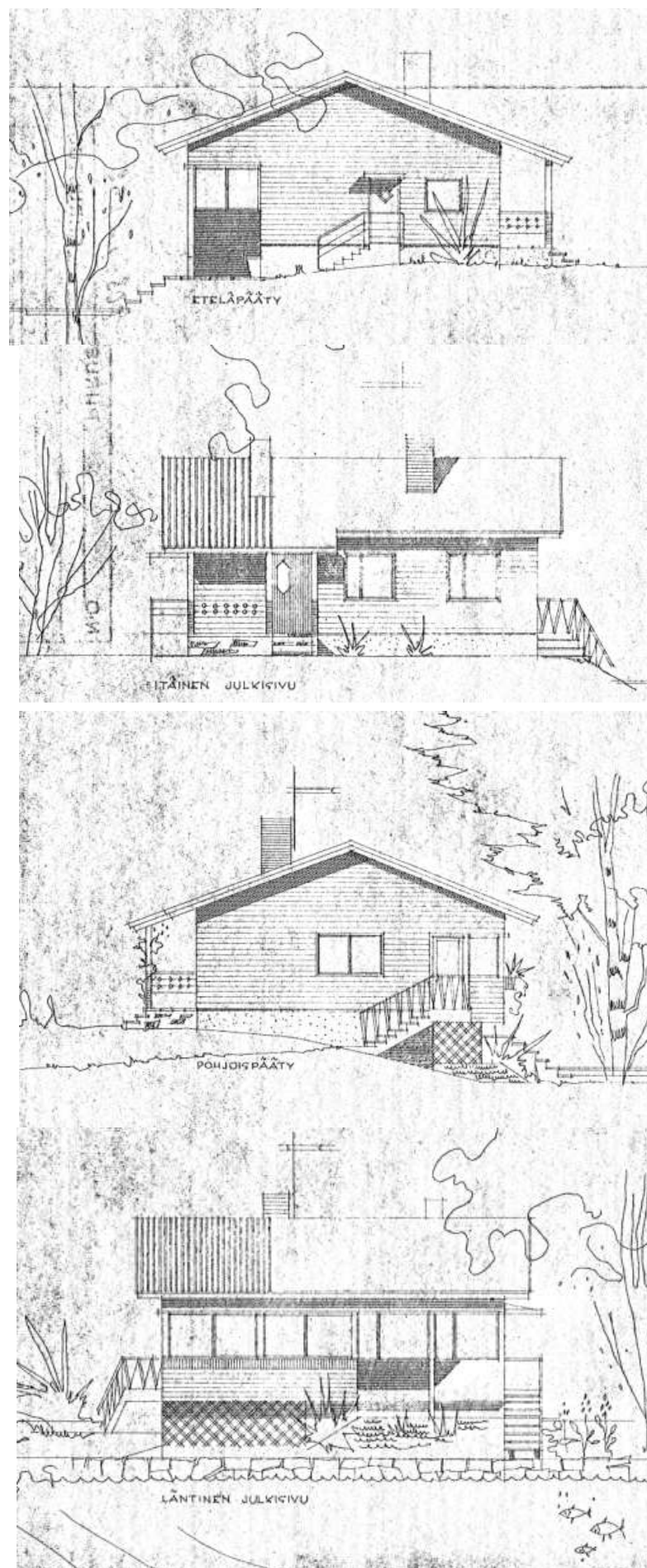

Lomarakennus

Rantahuvila Tourunen on valmistunut 1955. Yksikerroksisen lomarakennuksen julkisivumateriaalin on käytetty vaalean punaiseksi maalattua vaakasuuntaista vaakaponttilaudoitusta. Alimmat laudat on maalattu tumman punaisiksi. Vaakasuuntainen paneeli on nurkistaan jirattu ilman vuorilautaa. Sisäänkäyntejä sijoittuu jokaiselle rakennuksen sivulle. Sisäänkäyntien kaitteet eivät ole alkuperäiset. Rannan puolelle sijoittuu sisäänvedetty oleskelutila. Harjakaton katemateriaalina on musta suomallinen palahuopa. Ikkunapuitteet ja listat ovat valkoiseksi maalattut. Betonisoskeli on maalattu tumman harmaaksi. Alkuperäisistä lupapiirustuksista poiketen rakennuksen itäiseen julkisivuun piirretty ikkuna siirrettiin pohjoispäädyn julkisivuun. Myös rakennuksen eteläpuoleinen sisäänkäynti poikkeaa nykyisestä. Rakennuksen kerrosala on 50m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Varastorakennus

Autotalli/halkovaja/käymälä -rakennus on valmistunut 1955. Rakennuksen on suunnitellut 1954 A. E. Myllylä. Rakennus on rakennettu alkuperäisiä lupapiirustuksia pienemmäksi. Rakennuksen pintamateriaalit ja värit toistavat lomarakennuksen tyyliä. Lupapiirustuksista poiketen rakennuksen katemateriaalina on huopakatteen sijaan pelti.

Julkisivupiirrokset vuodelta 1954.

Pihaan saavutaan metalliportin kautta. Taustalla varastorakennus.

Lomarakennuksen järven puoleinen julkisivu

Lomarakennuksen julkisivut rinteeseen suunnalta.

4.3.10 Kolmperäntie 29

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiriin kuuluu lomarakennus, rantasauna sekä varastorakennus. Etupihalla on runsaasti istutettua kasvillisuutta ja kadulta johtaa talolle suora pihatie. Takapihan puolella kasvillisuus on luonnontilaista. Vuoden 1958 peruskartan perusteella tontin eteläosa on ollut puutarhana ainakin 50-luvulta 70-luvulle saakka.

Lomarakennus

Vuonna 1939 valmistuneen kaksikerroksisen lomarakennuksen pääsisäänkäynti on etupihan puolella ja sen yhteydessä on pieni aumakattoinen avokuisti. Takapihan puolella on erkkeri, jonka yläpuolella on ullakkokerroksen avoterassi. Rakennuksen itäjulkisivulla on harjakattoinen avokuisti. Rakennuksen julkisivumateriaalina on käytetty pystypeiterimoitusta. Verhous, nurkkalaudat sekä ikkunapuitteet on maalattu luonnonvalkoisiksi. Ikkunat on jaettu alaosiin pienempiin osiin. Harjakaton etelä- ja pohjoislapeilla on pienet harjakattoiset poikkipäädät. Katemateriaalina on tiilikatetta jäljittelevä punainen pelti. Rakennuksen päätyjen yläkolmiossa on tuulilautoihin kiinnitetty puinen koriste. Rakennuksen kerrosala on 100m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

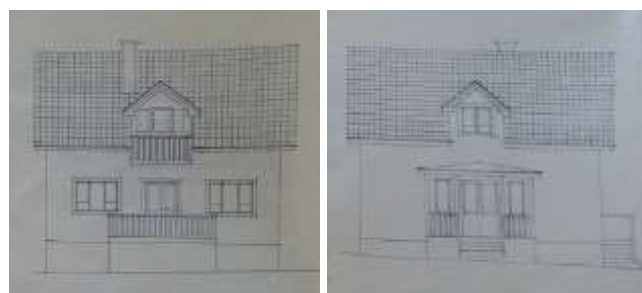
Tontin etupiha.

Lomarakennuksen Kolmperäntien puoleinen julkisivu.

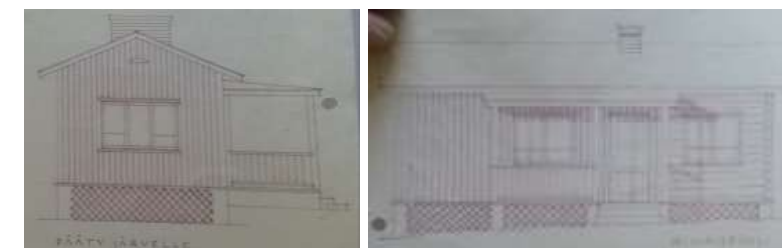
Lomarakennuksen järven puoleinen julkisivu.

Huvilan julkisivupiirrokset. Alkuperäiset rakennuspiirustukset on kirjattu maalaustaloksi H. Blomqvistin huvilaksi. Päiväystä ei piirustuksista löydy. (Matti Kosunen)

Rantasauna

Vuonna 1939 valmistunut pieni rantasauna sijaitsee välittömästi rannassa. Sen julkisivumateriaalina on käytetty rimalautoitusta. Rakennuksen harjakaton katemateriaalina on tiiliprofiilipelti. Harjakattoisen kuistin yhteyteen sijoittuu terassi. Saunan kerrosala on 19m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Saunan julkisivupiirrokset. Alkuperäiset rakennuspiirustukset on kirjattu maalaustaloksi H. Blomqvistin saunaksi. Päiväystä ei piirustuksista löydy. (Matti Kosunen)

Sauna.

Muut rakennukset

Varastorakennuksen rakennusajankohta ei ole tiedossa. Se paikalla kuitenkin näkyy ulkorakennus vuoden 1958 peruskartalla. Harjakattoisessa ja pystyautoitetussa leikkimökissä on samoja piirteitä kuin lomarakennuksessa, päätykoriste ja veranta pystyrimakaitteella.

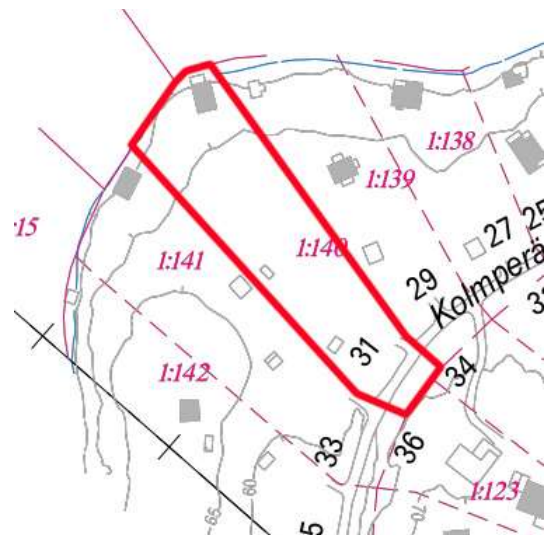
Varastorakennus.

4.3.11 Kolmperäntie 31

Ympäristö ja pihapiiri

Pitkälle ja kapealle tontille saavutaan hiekkapolkua pitkin. Autotalli on tontin lounaiskulmassa. Keskivaiheilla tontin länsireunaa on varastorakennus. Hiekkapolkua pitkin laskeudutaan alas rantaan, jossa on lomarakennus oleskelualueineen sekä leikkimökki. Pihan kasvillisuus koostuu luonnonkasveista.

Lomarakennus

Lomarakennus on valmistunut 1939. Rakennuksen laajennukselle on haettu lupaa 1956. 1 ½ -kerroksisen rakennuksen julkisivumateriaalina on vaalean keltaiseksi maalattu vaakasuuntainen ponttilaudoitus. Harjakatto on punatiiltä jäljittelevää profiilipeltiä ja se on uusittu. Alkuperäiset ikkunapuitteet ja ulko-ovet on maalattu punertavan ruskeaksi ja listat ovat valkoiset. Uusitut räystäskourut ja syöksytorvet ovat punaista peltiä. Rakennuksen kerrosala on 60m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Muut rakennukset

Autotalliin ja varastorakennuksen rakennusajankohdasta ei ole tietoa. Karttatarkastelun sekä rakennusten ulkoasun perusteella rakennukset on todennäköisesti rakennettu 50-luvulla.

Yläkuvassa lomarakennuksen takajulkisivu ja kuvassa oikealla lomarakennus järven suunnalta kuvattuna.

Yläkuvassa pihatie ja alakuvassa oleskelualue.

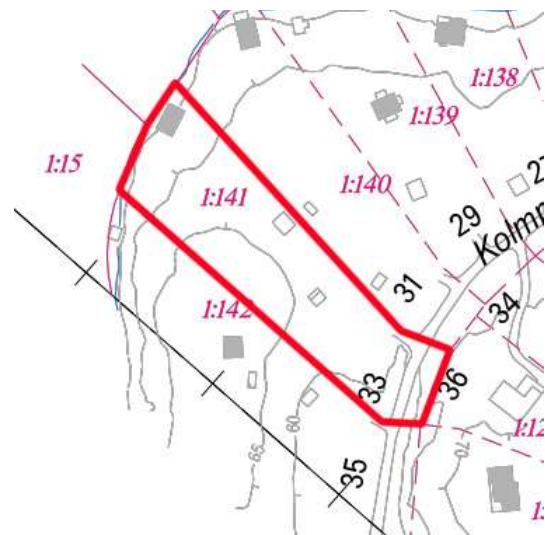
Yläkuvassa autotalli ja alakuvassa varastorakennus.

4.3.12 Kolmperäntie 33

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiriin kuuluu kaksi lomarakennusta sekä varastorakennus. Kasvillisuus on luonnontilaista eikä tontilla juurikaan ole istutettua kasvillisuutta.

Lomarakennus

Vuonna 1939 valmistunut lomarakennus on suorakaiteen muotoinen ja sen vaatimaton pääsisäänkäynti sijoittuu rakennuksen eteläpäättyyn. Puuportaita pitkin nouseaan sisäänvedetylle kuistille, josta avautuu suuren ikkuna järvelle. Julkisivussa näkyvien yksityiskohtien perusteella järven puoleista julkisivua on muutettu. Rakennuksen julkisivumateriaalina on vaalean keltaiseksi maalattu vaakasuuntainen ponttilauta. Ikkunat ovat neliön muotoiset ja 4-ruutuiset. Ikkunapuitteet ja listat ovat valkoiset. Rakennuksen päädyissä ullakkokerroksessa on pienet neliönmuotoiset ikkunat. Räystäskourut ja syöksytorvet ovat valkoiset. Harjakaton katemateriaalina on tiiltä jäljittelevä punainen pelti. Rannan puoleisella lappeella on korotettu katto ja ullakkohuoneen ikkunat. Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Muut rakennukset

Toinen lomarakennus on valmistunut 1993. Varastorakennus on valmistunut 1939.

Tontin keskellä sijaitseva uudempi lomarakennus.

Lomarakennuksen Kolmperäntien puoleinen julkisivu.

Varastorakennus.

Kolmperäntien puoleista tonttia.

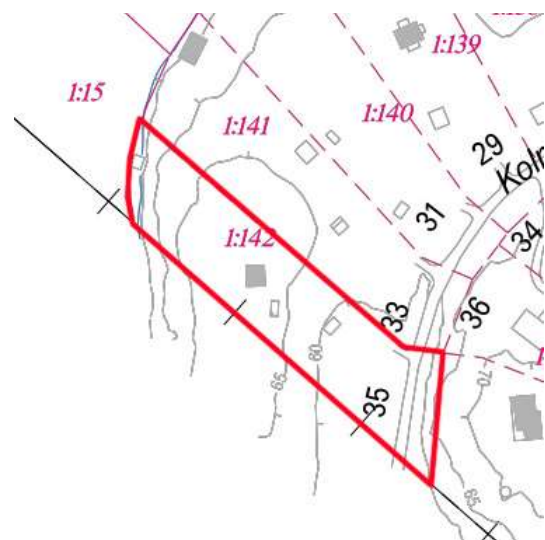
Lomarakennuksen rannan puoleinen julkisivu.

4.3.13 Kolmperäntie 35

Ympäristö ja pihapiiri

Tontille saavutaan sen eteläosaan sijoittuvan autotallin editse. Sen kohdalta nouseaan jyrkkää rinnettä kohti tontin korkeinta kohtaa, jolla sijaitsevat lomarakennus ja piharakennus. Lomarakennukselta laskeudutaan jyrkkää ja kallioista rinnettä alas rantaan, jossa on pieni saunarakennus. Tontin eteläosassa on suoritettu hakkuita ja sen kasvillisuus on luonnontilaista. Kallioisella rannalla kasvaa suuria mäntyjä. Tonttia reunustaa puuaita.

Lomarakennus

Pohjaratkaisultaan neliön mallinen rakennus on valmistunut 1939. Rakennuksen julkisivumateriaali on vaalean siniseksi

maalattua pystypeiterimoitusta. Pulpettikaton katemateriaalina on pelti. Listat ovat valkoiset. Lomarakennuksen kerrosala on 35m². Rakennus on ollut näyttelijä Aku Korhosen (1892–1960) loma-asunto. Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Tontin Kolmperäntien puoleinen piha. Kuvassa etualalla autotalli ja taustalla lomarakennus.

Pihan portti.

Saunarakennus

Vuonna 1939 valmistunut sauna on rakennettu käytännössä veden päälle. Suorakaiteen muotoisen rakennuksen rannan puolelle sijoittuu katettu terassi. Julkisivuverhouksena on vaakasuuntainen ponttipaneeli. Ikkunat ovat 2-jakoiset. Terassin pylväät, koristeelliset kaiteet, ikkunalistat ja vuorilaudat ovat valkoiseksi maalatut. Harjakaton katemateriaalina on musta huopa. Saunarakennuksen kerrosala on 21m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Muut rakennukset

Piharakennus ja autotalli ovat peltikattoisia ja pystypeiterimoitettuja. Piharakennus sekä autotalli ovat karttatarkastelun sekä ulkoasun perusteella rakennettu 60-luvulla.

Näkymä järveltä kohti kallioista tonttia.

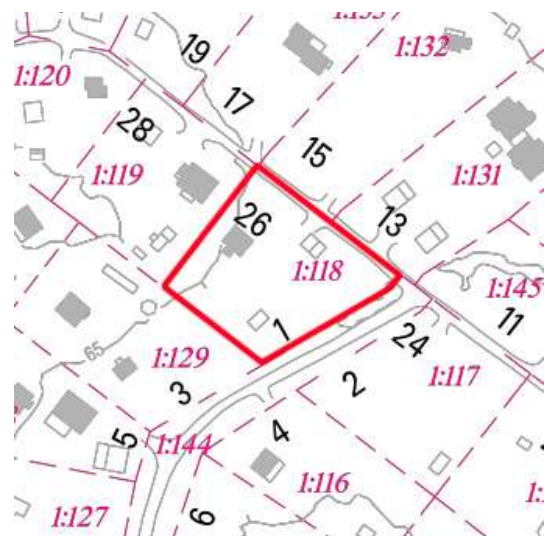
Alakuvassa vasemmalla sauna ja oikealla lomarakennus.

4.3.14 Kolmperäntie 26

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiri sijaitsee Kolmperänrinteen ja Kolmperäntien risteyksessä. Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, autotalli, sauna sekä leikkipöytä. Pihassa on runsaasti istutuksia ja useita omenapuita. Kolmperäntien puoleista rajaa reunustaa kuusiaita.

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 1940. Asuinrakennuksen julkisivumateriaalina on vaalean keltaiseksi maalattu vaakaponttilaudoitus. Harjakatto on mustaa huopaa. Ikkunat ovat kuusiruutiset. Ikkunoiden yläpuolella on koristelaudoitukset ja ikkunoi-

den edustalla kukkalaatikot. Betonisokkeli on maalattu tumman vihreäksi. Rakennuksen eteläseinustalle sijoittuu avoin terassi. Ikkunat, ovet sekä kattomateriaali on uusittu. Pintamateriaalit on kunnostettu. Rakennuksen kerrosala on 65m² ja huoneistoala 55m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Muut rakennukset

Autotallin ja saunarakennuksen valmistumisajankohdasta ei ole tietoa. Molemmat piharakennukset on vaakalaudoitettua ja punaiseksi maalattuja. Harjakattojen katemateriaalina on huopa ja ikkunapuitteet sekä listat ovat valkoiset.

Tontin etupihaa.

Autotalli.

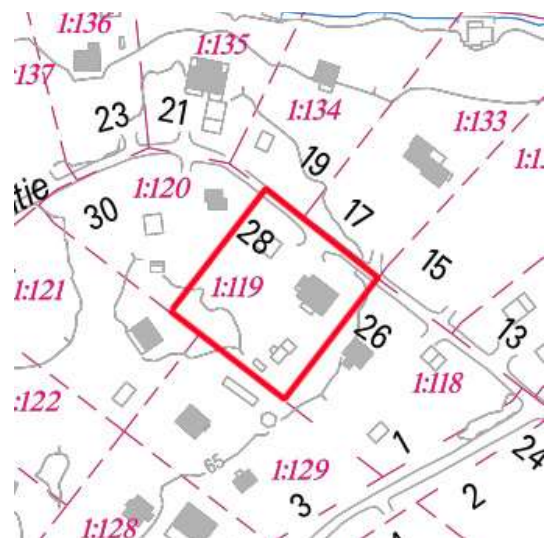
Alakuvissa vasemmalla sauna ja oikealla lomarakennus.

4.3.15 Kolmperäntie 28

Ympäristö ja pihapiiri

Miltei neljän muotoisella tontilla sijaitsevat 2001 valmistuneet asuinrakennus sekä autokatos ja varastorakennus. Tontin takaosassa on ulkorakennuksia joiden valmistumisajankohdasta ei ole tietoa. Vuoden 1942 asemakaavan pohjakartalta voidaan havaita, että tontti on ollut jo tuolloin rakennettu.

Asuinrakennus

Vuonna 2001 valmistuneen asuinrakennuksen julkisivumateriaalina on punainen pystypeiterimoitus. Harjakaton katemateriaalina on musta pelti. Ikkunapuitteet ja nurkkalaudat ovat valkoiseksi maalatut. Rakennuksen kerrosala on 92m² ja huoneistoala 82m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Autokatos ja varastorakennus.

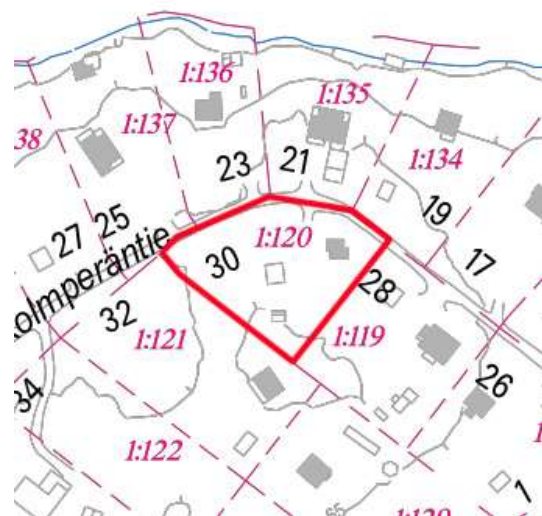
Vasemmalla yläkuvassa asuinrakennus luoteesta, alakuvassa koillisesta.

4.3.16 Kolmperäntie 30

Ympäristö ja pihapiiri

Pihalle saavutaan koristeellisen metalliportin läpi. Pihapiiriin kuuluu lomarakennus sekä kaksi piharakennusta. Pihassa on luonnonmillaista kasvillisuutta sekä muutamia omenapuita.

Lomarakennus

Lomarakennus on valmistunut 1937 ja se on alueen vanhimpia lomarakennuksia. Rakennuksen pääsisäänkäynti sijoittuu pihan puolelle. Puuportaita pitkin nousee pulpettikattoiselle kuistille, josta avautuu suuren ikkunat pihan puolelle. Rakennuksen julkisivumateriaalina on luonnonvalkoiseksi maalattu vaakasuuntainen ponttipaneeli. Ikkunapuitteet, ulko-ovi ja osa nurkkalaudoista on maalattu vihreiksi. Harjakaton katemateriaalina on musta rimahuopakate. Kuistia kannattelevat betonipalkit ja savupiippu ovat väriltään punaiset. Rakennus on perustettu kalliolle luonnonkivien varaan. Kuisti seisoo betonipilareiden varassa. Rakennuksen kerrosala on 30m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Portti.

Piharakennukset

Rakennusten rakennusajankohdasta ei ole tarkkaa tietoa. Ruskean piharakennuksen paikalla näkyy olleen ulkorakennus vuoden 1942 rakennuskaavan pohjakartalla.

Ruskea piharakennus.

Keltainen piharakennus.

Alakuvassa lomarakennus etelästä pihan puolelta.

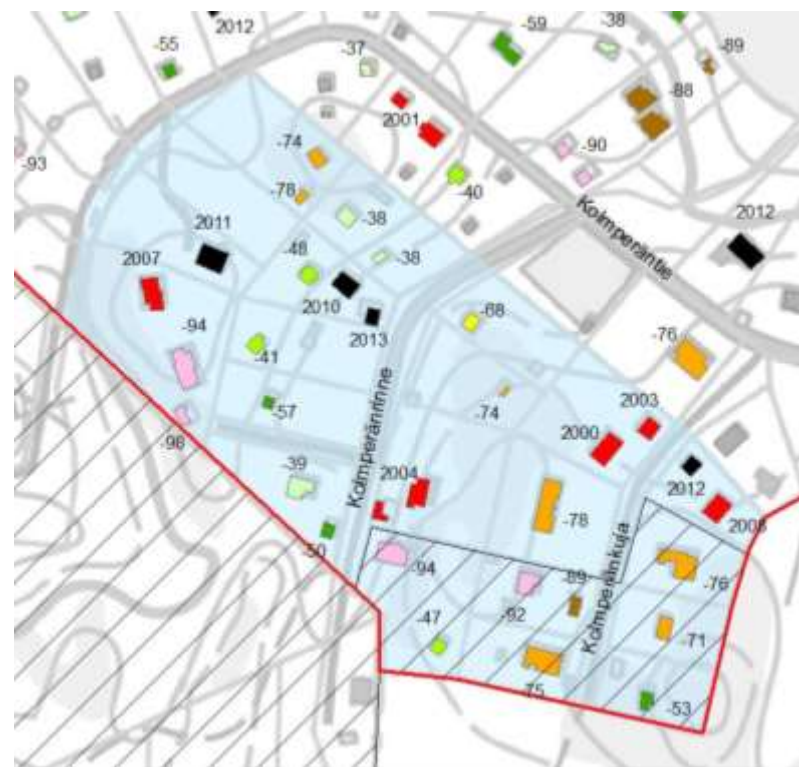
4.4 OSA-ALUE 4, SISÄMAAN ASUTUS KOLMPERÄNKUJALLA JA KOLMPERÄNRINTEESSÄ

4.4.1 Ominaispiirteet

Osa-alueeseen kuuluvat Kolmperänkujan tontit 3-10, Kolmperänrinteen tontit 3-11 sekä Kolmperäntien loppupään tontit 32, 34 ja 36. Alueella on 21 tonttia, jotka kaikki sijoittuvat sisämaahan. Yksi tontti on rakentamaton. Rakennusrekisterin mukaan 11 kiinteistöä on vakinaisen asutuksen käytössä.

Tonttijako on säilynyt kaavan mukaisena. Osa-alueen tontit ovat lähinnä neliön ja suorakaiteen muotoisia, ja niiden kokohaitari on välillä n. 1 700–4 300 m².

Osa-alueen vanhimmat rakennukset sijoittuvat Kolmperänrinteen varteen. Kadun pohjoispuolella on lomarakennuksia 1930–1940-luvuilta. Kolmperänrinteen eteläpuoli ja osa Kolmperänkujasta säilyi rakentamattomana varsin pitkään aina 60-luvulle saakka.

Osa-alue 4 ja rakennusten valmistumisvuodet. (Lähde: Kiinteistörekisteri) Mustalla rasterilla näkyvät asemakaavoittamattomat alueet.

Rakennusten sijoittuminen

Rakennusten määrä tontilla vaihtelee 1–4, tavallisin määrä on 2 rakennusta. Yhden rakennuksen tontteja on eniten tällä osa-alueella. Yhteen pihapiiriin kuuluu kaksi tonttia. Erillisiä saunarakennuksia on vähemmän kuin muilla osa-alueilla. Vanhimmissa lomarakennusten tonteilla päärakennukset ovat tonttien takosassa ja piharakennukset lähempänä katua. Uusimmilla asuntontteilla autotallit ovat päärakennuksen ja kadun välissä. Vaihtelevasta maastosta johtuen rakennukset sijaitsevat eri kulmassa ja eri etäisyydellä kadun reunasta. Uudet asuinrakennukset on kuitenkin sijoitettu suoraviivaisemmin toisiinsa ja kadun suuntaan kuin vanhat loma-asunnot.

Kolmperänrinteen vanhat loma-asunnot sijaitsevat tontin ylärinteessä edustan ollessa puutarhaa. Uusimmat ja mittakaavaltaan aiempaa kookkaammat rakennukset sijaitsevat lähempänä katua.

Poikkeukset: Lännessä korkealla mäellä sijaitsevat uudet talot ovat sijaintinsa ja tontin rakennustavan puolesta muista poikkeava, pistoteiden päässä oleva saareke, joka ei vaikuta pääkatujen näkymissä.

Katutila

Osa-alueen kiinteistöillä on oma tonttiliittymä joko Kolmperänrinteeltä tai Kolmperänkujalta. Korkealla mäellä sijaitseville tontille johtaa oma kuja. Kolmperänrinteen ympärillä aluerakenne on hajanainen. Loma- ja asuinrakennukset sijaitsevat vaihtelevalla etäisyydellä kadun reunasta. Heti alkupäässä kadun itäpuolella on kaksi metsäistä tonttia. Maaston muodot yhtenäistävät tilaa lännessä, jossa puoliavoimen tasamaan takaa rinteessä erottuvat vanhat pienehköt loma-asunnot. Kolmperänkujalla ympäristö on avarampi. Katuosuus on Kolmperän tehokkaimmin rakennettuja osa-alueita.

Vakinaisessa asutuskäytössä olevilla kiinteistöillä on enemmän istutettua kuin luonnontilaista aluetta. Piha-alueita on myös porrastettu tukimuurein. Tontteja on rajattu vapamuotoisin istutuksin sekä pensas- ja puuidoin, myös autotallirakennukset vaikuttavat kadun ilmeeseen.

Kolmperänkujan alkupää.

Rakennusten perusmuoto

Päärakennuksessa on tavallisesti loiva (kaltevuus 1:3 tai pienempi) tai keskijyrkkä harjakatto (kaltevuus 1:3 - 1:1.5). Päärakennuksen pohjamuotona on suorakaide, johon on voitu rakentaa vinkkelin lisäksi katos. Uusimmissa taloissa suorakaidemuotoa on myös porrastettu. Kerroskorkeutena 1–2. Osa-alueella on useita rinneratkaisuja, jolloin kellaritilat on saatu korkeiksi. Kaksikerroksiset päärakennukset ovat 1970- ja 90-luvuilta sekä tämän vuosikymmenen puolelta. Piharakennuksissa on harjakatto, pohjamuotona suorakaide. Perinteisiä liitereitä ja pihasaunoja ei ole enää kuin viidellä tontilla. Tilalle ovat tulleet autotallit.

Poikkeukset: Kahdelta tontilta löytyy pulpettikattoinen päärakennus. Yhdellä tontilla vanhat piharakennukset ovat pulpettikattoiset.

Julkisivut

Asuinrakennusten julkisivuissa on käytetty vaak- ja pysty- laudoitusta, eriväristä tiiliverhousta ja rappausta. Osa-alueella on yleistymässä tapa käyttää pää- ja piharakennuksissa samantyyppistä julkisivumateriaalia ja väriä. Lomarakennusten julkisivuissa vaakapanelointi on peiterimoitettua pysty- laudoitusta tavallisempi. Osa-alueella on muutama hirsipintainen loma-asunto ja sauna. Vesikatteista tavallisin on tiiliprofiilipelti. Betoni- tiilien käyttö on vähäistä. Muutamassa lomarakennuksessa on kattohuopa pitkittäis- saumauksella. Katemateriaaleissa on nykyään edustettuna erilaiset peltikatteen ja huopakatteet, betoni- tiiltä on enää vähemmän.

Poikkeukset: Kolmen asuinrakennuksen julkisivuissa on käytetty useampaan kuin yhtä vuoraus- materiaalia.

Kuvassa taustalla näkyy Kolmperäntie 8.

Alueen yhtenäisyys

Osa-alueetta ei voi luonnehtia rakennustavaltaan yhtenäiseksi, koska siellä on rinnan tyylillisesti ja mittakaavaltaan hyvin erilaista vapaa-ajan ja vakinaisen asutuksen rakentamista. Kolmperänkujalla omakotitalojen sijoittuminen tontin keskivaiheille ja istutetun etupihan suojiin ovat osa-alueetta yhtenäistäviä piirteitä. Kolmperänrinteessä huomio kiinnittyy pieniin harjakattoisiin lomarakennuksiin, jotka sijaitsevat rinteessä samalla linjalla.

Poikkeukset: Pienet loma-asunnot ja erityisesti mökkiarkkitehtuuria edustavat hirsiseinäiset loma- ja saunarakennukset poikkeavat osa-alueetta nykyään luonnehtivasta omakotiasumisesta.

Kerroksellisuus

Osa-alueen kerroksellisuus on erilaista kuin muualla järven eteläpuoleisella alueella. Vakinaiseen asumiseen rakennetut pienet talot dominoivat aluetta ja vanhimman rakennusvaiheen pienet loma-asunnot näyttävät pienuutensa puolesta piharakennuksilta tai mökkimäisen luonteensa puolesta vierailta omakotitalojen keskellä. Asuntorakennuskannasta suurin osa on rakennettu sen jälkeen, kun Kolmperän alkuperäinen rakennusjärjestys oli kumottu ja korvattu uudella.

Viherympäristöt

Osa-alue on suurelta osin kalliomaata. Sen jakaa kahtia hieka/soramoreenivyöhyke, joka ympäröi Kolmjärven laskevaa pientä vesiuomaa ja sen vieressä kulkevaa Kolmperänrinnemistä katua. Rinnemaat ovat metsäisiä ja sulkevat maisemia. Moreenimaan kohdilla on maisemallista avaruutta, koska tasainen maa-alue ennen länteen nousevaa rinnettä on vanhan puutarhaviiljelykäytön jäljiltä edelleen puoliavoin.

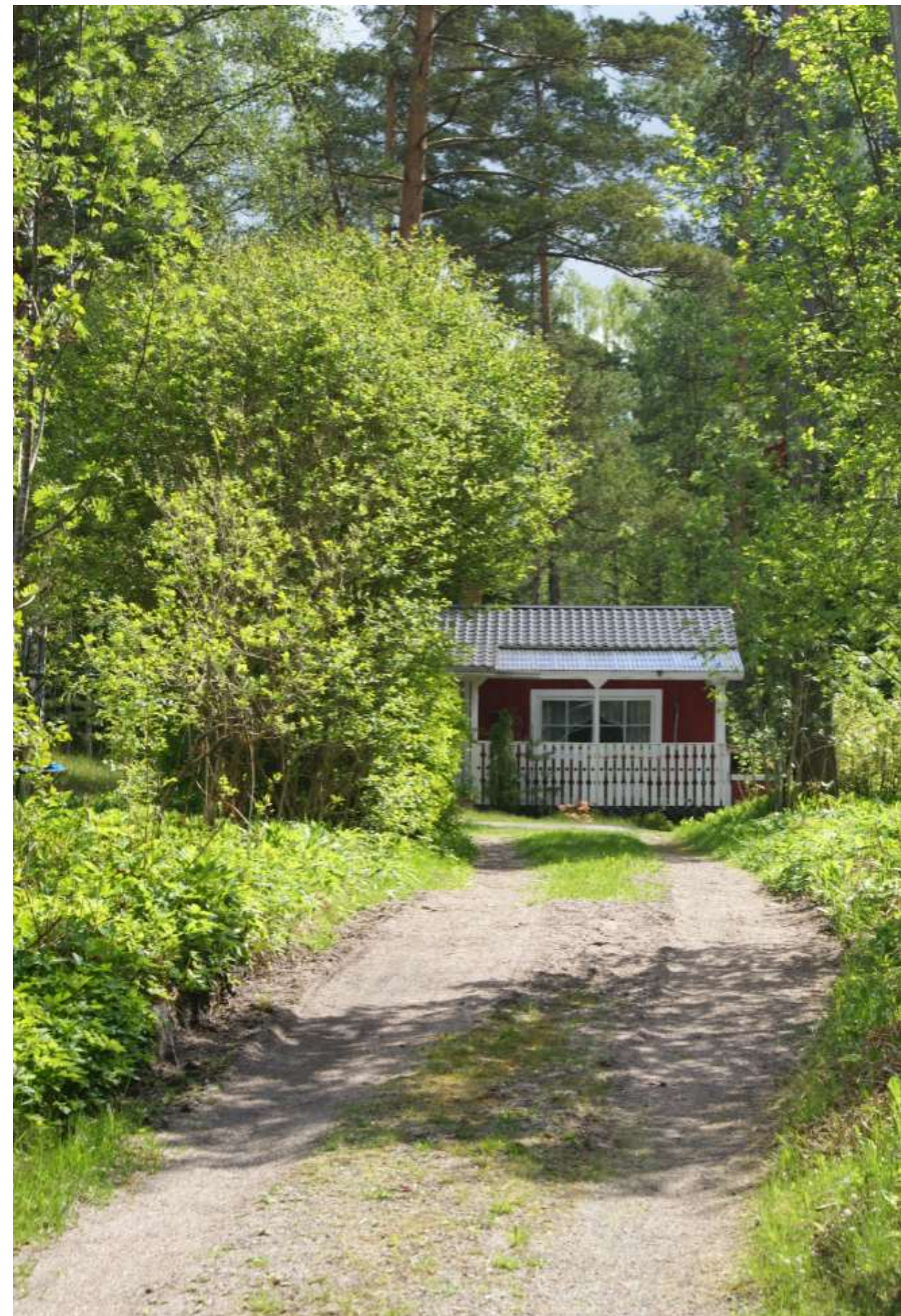
Avaruutta on myös vakinaisessa asutokäytössä olevilla tonteilla, joissa puutarhamaiset piha-alueet ovat enimmäkseen lähes koko tontin suuruisia.

Alueen identiteetti

Osa-alue on pientä järveä ympäröivän asuntoalueen mäkistä sisämaata, jota leimaa jo vahvasti vakinainen asutokäyttö. Etenkin Kolmperänkuja, jossa on alkuperäistä 1970-luvulta peräisin olevaa rakennuskantaa.

Säilyneisyys

Osa-alueen 21 tontista yksikään ei ole malliesimerkki varhaisesta rakennusvaiheesta. Kolmperänrinne 3 sekä Kolmperänkuja 10 ilmentävät ensimmäisen rakennusjärjestyksen henkeä.

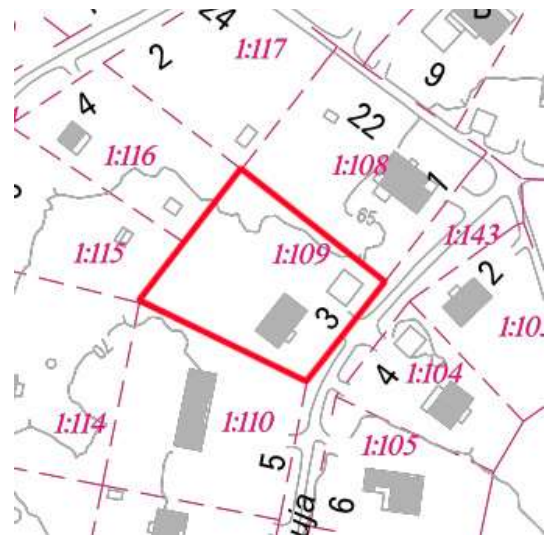

4.4.2 Kolmperänkuja 3

Ympäristö ja pihapiiri

Asuinrakennus ja autotalli sijaitsevat Kolmperänkujan suuntaisesti. Tontti oli rakentamaton aina vuoteen 2000 saakka. Matalasti porrastettua pihaa reunustaa betonikivimuuri. Oleskelualue sijoittuu takapihan puolelle rakennusten sijoittuessa varsin lähelle Kolmperänkujaa.

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 2000. Harjakattoisen rakennuksen julkisivumateriaalina on vaalean keltaiseksi maalattu pysty- laudoitus. Ikkunapuitteet, vuorilaudat, nurkkalaudat ja terassikaiteet ovat valkoiseksi maalatut. Rakennuksen kerrosala on 135m² ja huoneistoala 121m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Autotalli

Autotalli on vuodelta 2003 ja sen noudattelee materiaaleiltaan ja värimaailmaltaan asuinrakennuksen ilmettä.

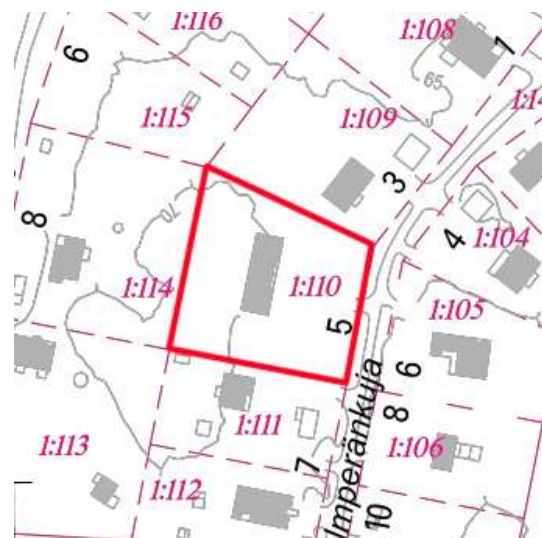
Yläkuvassa asuinrakennuksen pääjulkisivu.

Alakuvassa näkymä Kolmperänkujalta kohti pihapiiriä.

4.4.3 Kolmperänkuja 5

Ympäristö ja pihapiiri

Paritalo sijaitsee tontin keskellä. Etupihan puolella on runsaasti istutuksia.

Asuinrakennus

Paritalo on valmistunut 1978 ja suunnittelusta on vastannut Myyntiyhdistys Puutalo. Rakennuksen pinta-ala on piirustusten mukaan 205,5 m². Kolmperänrinteen suuntaan rakennus on kaksikerroksinen ja takapihan puolelle yksikerroksinen. Rakennuksen julkisivumateriaalina on vuorotellen ruskeaksi maalattu pysty- ja vaakasuuntainen lautaverhous. Rakennuksen päädyt ovat keltaista tiiltä. Harjakatto on punertavaa profiilipeltiä. Sisäänvedetyt sisäänkäynnit ja toisen kerroksen terassit sijoittuvat rakennusmassan keskelle. Autotallit sijoittuvat rakennuksen pätyihin. Tuuletusikkunallisten ikkunakarmit ovat ruskeaksi maalatut. Rakennus on rakennettu piirustusten mukaan ja se on säilyttänyt hyvin alkuperäisen ulkoasunsa. Rakennuksen kerrosala on 266 m² ja huoneistoala 236m².

Julkisivupiirrokset vuodelta 1976.

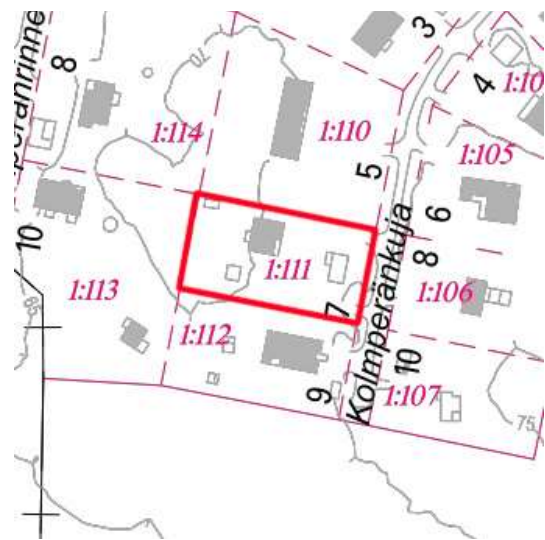
Alakuvissa vasemmalla paritalon julkisivu itään kadun suuntaan, oikealla julkisivun yksityiskohta.

4.4.4 Kolmperänkuja 7

Ympäristö ja pihapiiri

Suorakaiteen muotoisen tontin keskivaiheilla on asuinrakennus ja sen kadun välissä autotalli. Pihassa on runsaasti istutettua kasvillisuutta. Tontilla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Asuinrakennus

Vuonna 1989 valmistuneen kaksikerroksisen asuinrakennuksen julkisivumateriaalina on valkoinen tiili. Harjakaton katemateriaalina on ruskea tiili. Rakennuksen kerrosala on 128m² ja huoneistoala 114m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Autotalli

Autotalli on valmistunut 1992 ja sen julkisivumateriaalina on pystysuuntainen ja ruskeaksi maalattu pystyaukkoitus. Harjakaton katemateriaalina on harmaa pelti.

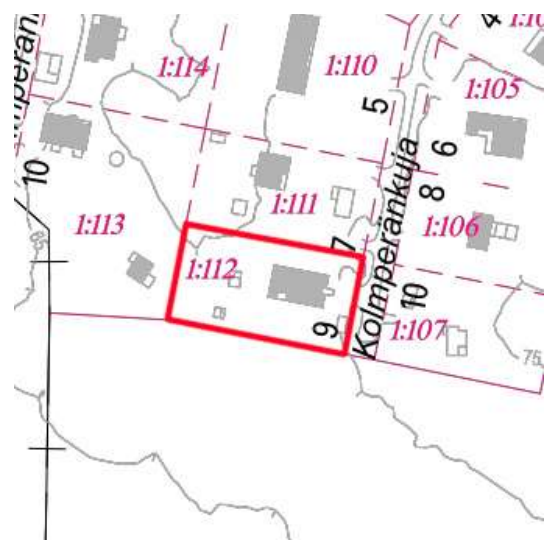
Yläkuvassa etualalla autotalli/varastorakennus ja taustalla asuinrakennus.

Alakuvassa asuinrakennus.

4.4.5 Kolmperänkuja 9

Ympäristö ja pihapiiri

Kujan päässä sijaitsevalla suorakaiteen muotoisella tontilla on asuinrakennus ja autokatos. Rakentaminen painottuu tontin kadun puoleiseen osaan. Autokatos on aivan kadun reunassa. Tontilla on runsaasti istutettua kasvillisuutta. Tontilla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Asuinrakennus

Matala asuinrakennus on valmistunut 1975. Rakennuksen julkisivumateriaalina on ruskeaksi maalattu pystylauditus. Matalan harjakaton katemateriaalina on punainen pelti. Rakennuksen kerrosala on 158m² ja huoneistoala 142m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

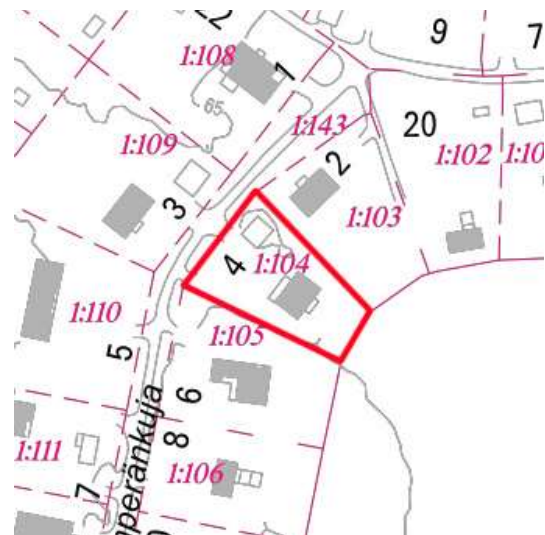
Yläkuvassa tontin pihapiiriä.

Alakuvassa asuinrakennuksen pääsisäänkäynti.

4.4.6 Kolmperänkuja 4

Ympäristö ja pihapiiri

Tontin keskivaiheilla on asuinrakennus ja Kolmperänkujan varrelle autotalli / varastorakennus. Piha on asfaltoitu ja tien reunaan on rakennettu korkea betonikivimuuri.

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 2008. Rakennuksen julkisivumateriaalina on keltaiseksi maalattu pystyaukko. Harjakaton katemateriaalina on grafiitinharmaa betonitiili. Rakennuksen kersala on 125m² ja huoneistoala 92m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

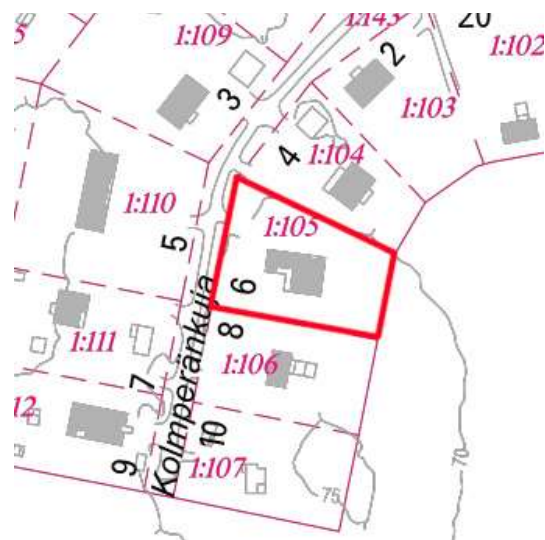
Yläkuvassa asuinrakennuksen pääjulkisivu.

Alakuvassa betonikivimuuri ja autotalli.

4.4.7 Kolmperänkuja 6

Ympäristö ja pihapiiri

Tontin keskellä, kasvillisuuden suojissa on matala asuinrakennus. Tonttia rajaa Kolmperänkujan suuntaisesti punatiilipilarien ja puuaidan yhdistelmä. Tontilla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

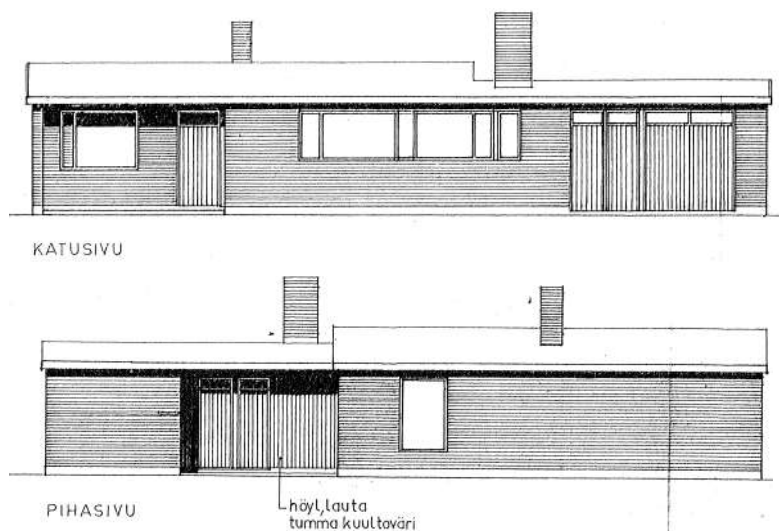

Asuinrakennus

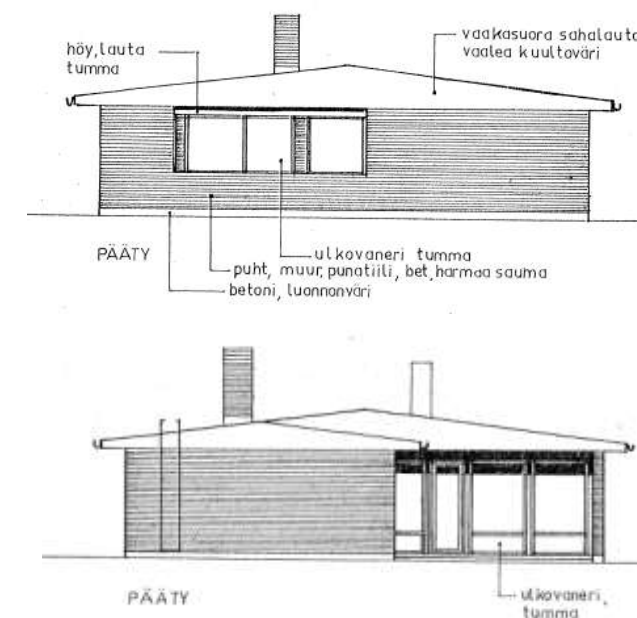
Asuinrakennus on valmistunut 1976 suunnittelijana Tiilikeskus Oy:n arkkitehti Eero Kostainen. Yksikerroksisen rakennuksen julkisivumateriaalina on puhtaaksi muurattu punatiili harmaalla saumauksella. Ikkunoiden yläpuolella sekä rakennuksen päätyjen yläosissa on käytetty vaakasuuntaista höylättyä lautaa. Rakennuksen kerrosala on 165m² ja huoneistoala 111m².

Oikeanpuoleisessa kuvassa julkisivu luoteesta.

Alakuvassa tontin raja-aita.

Rakennuksen julkisivupiirroksat vuodelta 1970.

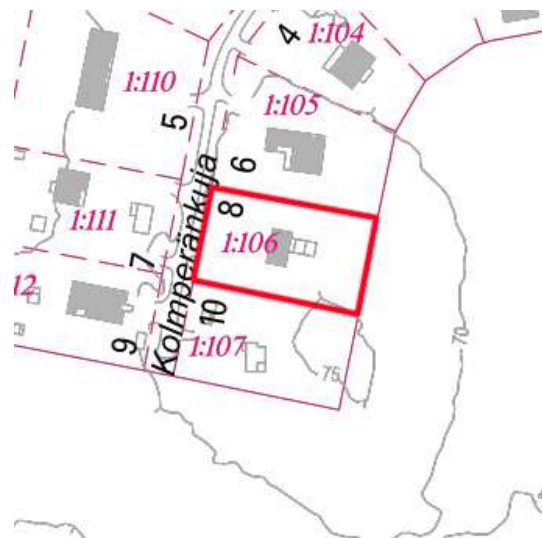
Rakennuksen julkisivupiirroksat vuodelta 1970.

4.4.8 Kolmperänkuja 8

Ympäristö ja pihapiiri

Suorakaiteen muotoisen ja kallioisen tontin keskellä on lomarakennus. Tontilla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Lomarakennus

Vuonna 1971 valmistuneen matalan yksikerroksisen rakennuksen julkisivumateriaalina on keltaiseksi maalattu vaakalaudoitus. Loivan harjakaton katemateriaalina on musta huopa. Kaksijakoisia ikkunoita koristavat valkoiset ikkunaluukut. Rakennuksen kerrosala on 82m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

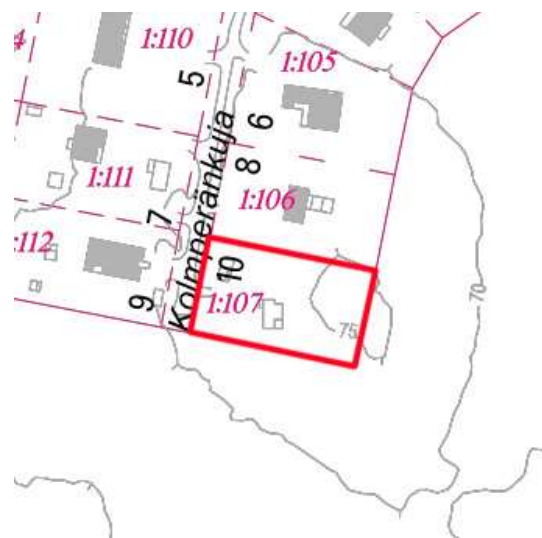
Yläkuvassa rakennuksen Kolmperänkujan puoleinen julkisivu.

Alakuvassa eteläpuoleinen julkisivu.

4.4.9 Kolmperänkuja 10

Ympäristö ja pihapiiri

Kolmperänkujan päähän sijoittuvalla kallioisella tontilla on lomarakennus. Kolmperänkujan reunassa olevan piharakennuksen rakennusajankohdasta ei ole tietoa. Kallioisen tontin kasvillisuus on luonnontilaista, pääosin varpuja ja mäntyjä. Tontilla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Lomarakenus

Vuonna 1953 rakennetun lomarakennuksen julkisivumateriaalina on harmaaksi maalattu pystypeiterimoitus. Harjakaton katemateriaalina on profiilipelti. Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Kuvissa oikealla ylhäällä lomarakennuksen länsijulkisivu, alakuvassa oikealla pihapiiriä kadun suunnalta. Alakuvassa piharakennus kadun suunnasta.

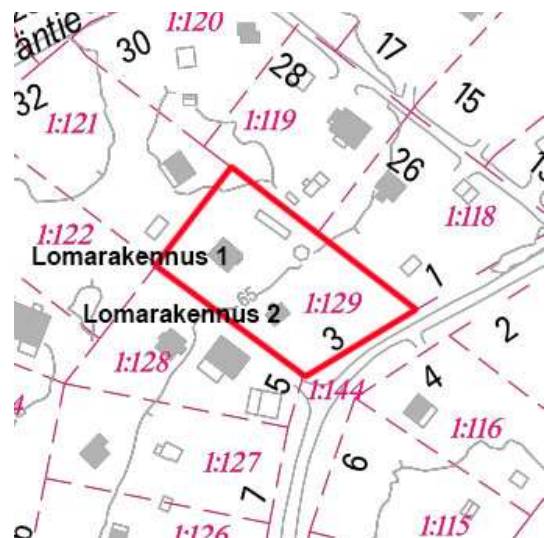

4.4.10 Kolmperärrinne 3

Ympäristö ja pihapiiri

Rinnepihaan sijoittuu kaksi lomarakennusta, varastorakennus, kasvihuone sekä kota. Kaikkia pihan rakennuksia yhdistää punainen väri. Istutuksilla somistettua pihaa on pengerretty. Karttatarkastelun perusteella tontin tasamaa-alue oli puutarhaa 70-luvulle saakka.

Lomarakennus 1

Vuonna 1938 valmisuneen loivalla harjakatolla varustetun lomarakennuksen julkisivumateriaalina on punaiseksi maalattu vaakaponttilaudoituus. Veranta on rungon sisäpuolella. Rakennusta on jälkepäin laajennettu. Rakennuksen kerrosala on 25m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Lomarakennus 2

Hirsipinnalle jätetty lomarakennus on rekisterin mukaan rakennettu 30-luvun lopulla, Harjakaton katemateriaalina on tiilikatetta jäljittelevä musta pelti. Pieni umpikuisti on rakennuksen pohjoispuolella. Ikkunat ovat neliön mallisia ja 4-ruutuisia. Ikkunapuitteet ja reunalistat ovat valkoiseksi maalatut. Sokkeli on betonia. Rakennuksen kerrosala on 20m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Muut rakennukset

Tontin koillisreunalla sijaitseva piharakennusrivi on vaatimaton kolmiosainen lautarakennus, jossa on pystypeiterimoitus ja pulpettikatto peltikatteella. Varastorakennus on rakennettu 60-luvulla.

Vanha kaivo.

Yläkuvassa lomarakenus 1.

Alakuvassa tontin etupihaa.

Yläkuvassa lomarakennus 2.

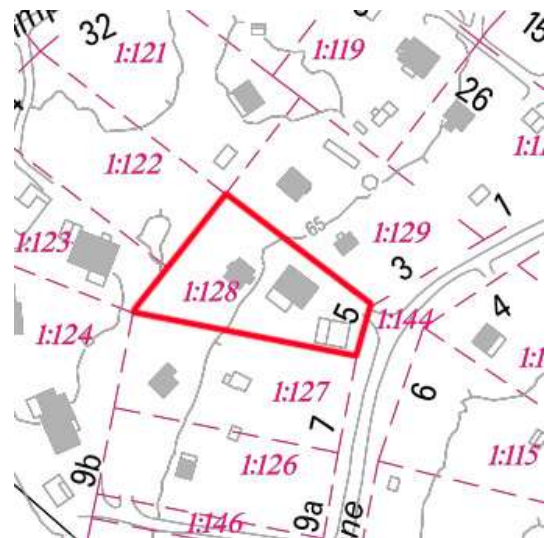
Alakuvassa varastorakennus.

4.4.11 Kolmperärrinne 5

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiirissä on 2010-luvulla rakennettu asuinrakennus, autotalli sekä pieni varastorakennus. Pihan perälle uudisrakennuksia korkeammalle sijoittuu pieni 40-luvun entinen asuinrakennus.

Vanha asuinrakennus

Vuonna 1948 valmistuneen suorakaiteen muotoisen rakennuksen julkisivumateriaalina on keltaiseksi maalattu pystypeiterimöiutus. Ikkunapuitteet ovat vihertäväksi maalatut. Sokkeli on betonia ja harjakatto punaista betonitiiltä. Rakennuksen kersala on 42m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

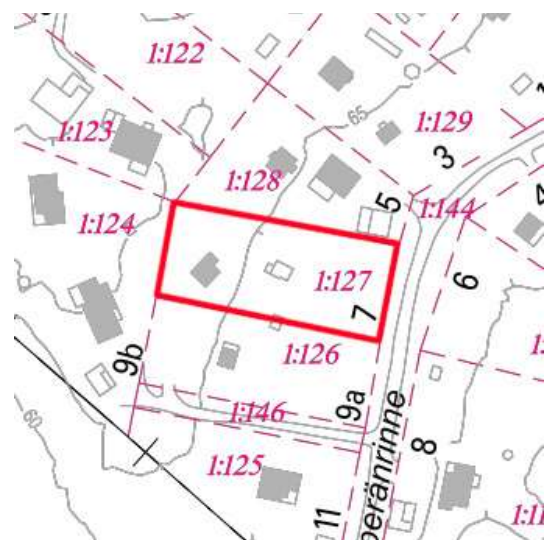
Yläkuvassa vanha asuinrakennus

Alakuvassa pihapiiri kuvattuna Kolmperärrinne 7:n tontilta.

4.4.12 Kolmperänrinne 7

Ympäristö ja pihapiiri

Lomarakennus sijaitsee tontin takaosassa ja pihaan kuljetaan piestä hiekkatietä pitkin. Pihapiiriin kuuluu 1941 valmistunut lomarakennus, sekä saunarakennus. Saunan rakentamisajankohdasta ei ole tietoa. Molemmat rakennukset ovat vaakalaudoitettuja ja harjakatot ovat mustaa tiiliprofiilipeltiä. Karttatarkastelun perusteella tontin eteläosaan ja Kolmperänrinteen puoleisilla reunoilla on ollut 70-luvulle saakka pienet peltoalueet.

Lomarakennus

Rakennukselle noustaan jyrkkään rinteeseen rakennettuja betoniportaita pitkin. Rakennuksen julkisivumateriaalina on punaiseksi maalattu vaakalaudoitus. Harjakaton katemateriaalina on musta pelti. Ikkunapuitteet ovat valkoiseksi maalatut. Eteläiselle julkisivulle avautuu avoin terassi, jota reunustaa valkoinen puukaide. Vuonna 2000 rakennukselle on haettu laajennuslupaa. Rakennuksen kerrosala on 38m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Saunarakennus

Saunan julkisivumateriaalina on punainen vaakalaudoitus. Harjakaton katemateriaalina on musta pelti. Rakennuksen yhteyteen on tehty varasto-osa. Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Sauna.

Etupiha.

Lomarakennus.

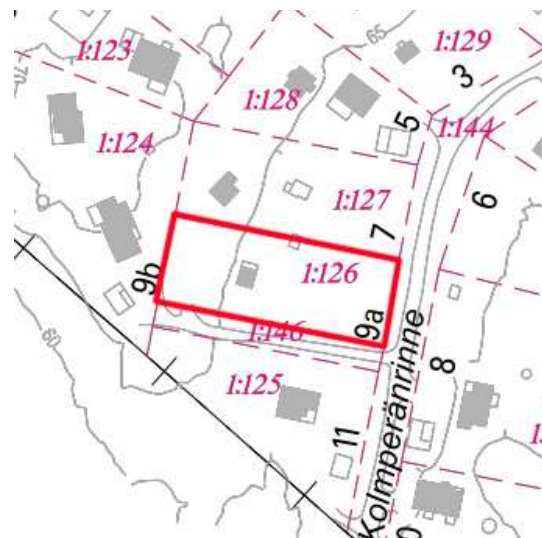

Lomarakennuksen pääty.

4.4.13 Kolmperänrinne 9 A

Ympäristö ja pihapiiri

Pitkän ja suorakaiteen muotoisten tontin keskiosaan sijoittuu pieni lomarakennus.

Lomarakennus

Lomarakennus on valmistunut 1957. Betonipilareiden varaan perustettu lomarakennus on vuorattu punaiseksi maalatulla vino- vuorilaudoituksella. Rakennuksen pohjoisseinustalle sijoittuu sisennetty ja avoin kuisti, jonka yhteyteen on rakennettu avoin ja miltei rakennuksen suuruinen terassi. Ikkunapuitteet ja reunalistat on maalattu valkoiseksi. Harjakatto on mustaa peltiä. Laajaa terassia lukuun ottamatta rakennus on säilyttänyt hyvin alkuperäin ulkoasunsa. Rakennuksen kerrosala on 27m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Viikonloppumajan julkisivupiirroksat vuodelta 1956.

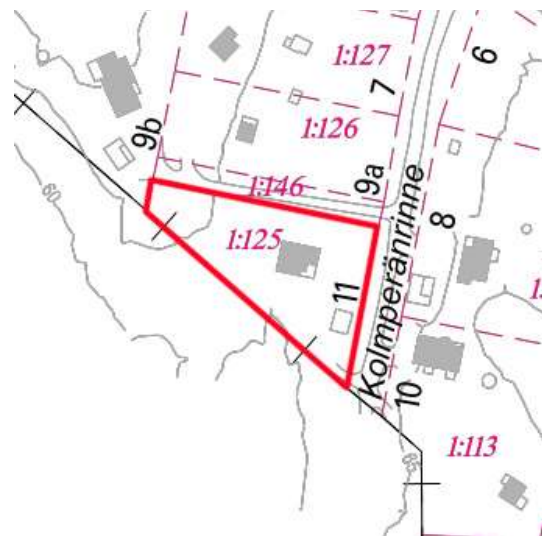
Lomarakennus koillisesta kuvattuna.

4.4.14 Kolmperärinne 11

Ympäristö ja pihapiiri

Kolmperärinteen loppupään tontilla on asuinrakennus ja 1950 valmistunut lautaseinäinen harjakattoinen ulkorakennus.

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut rakennusrekisterin mukaan 1939. Talon julkisivumateriaalina on vaakasuuntainen keltaiseksi maalattu laudoitus. Sokkeli on valettu betonista. Katon toisella lappeella on pieni poikkipääty ja sisennetty kuisti. Julkisivujen aukotukseen on tehty muutoksia. Harjakaton katemateriaalina on punainen tiiliprofiilipelti.

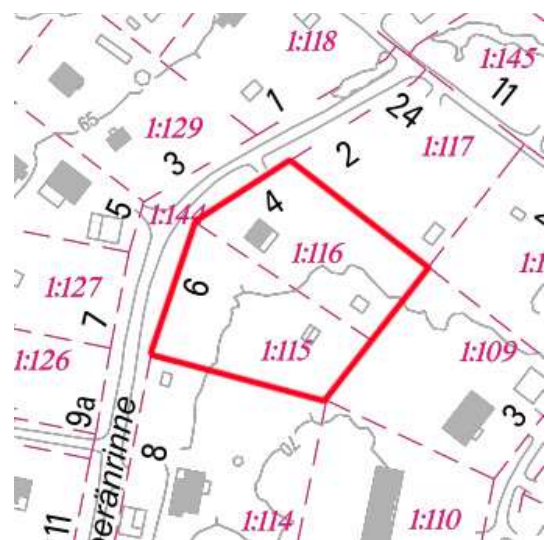
Yläkuvassa tontin etupihaa.

Alakuvassa asuinrakennuksen julkisivu pohjoiseen.

4.4.15 Kolmperärrinne 4-6

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiri koostuu kahdesta tontista. Tontilla 4 lähellä Kolmperärrinnettä on lomarakennus, oleskelupiha on tontin keskellä. Varastorakennus on tontin takaosassa ja saunarakennus on tontilla 6. Pihalla kasvaa runsaasti luonnontilaista kasvillisuutta.

Lomarakennus

Lomarakennus on valmistunut 1968. Hirsirakennus on maalattu punaiseksi. Loiva harjakatto on vihreää aaltopeltiä. Ikkunapuitteet ja -listat ovat valkoiseksi maalatut. Etelän suuntaan avautuu katettu terassi. Rakennuksen kerrosala on 55m². Suunnitelijasta ei ole tietoa.

Muut rakennukset

Hirsinen saunarakennus on valmistunut 1974. Varastorakennuksen rakennusajankohdasta ei ole tietoa. Vuoden 1984 peruskartalla rakennus on näkyvässä.

Varastorakennus.

Näkymä tontille Kolmperärrinteeltä kuvattuna.

Metsäinen pihapiiri.

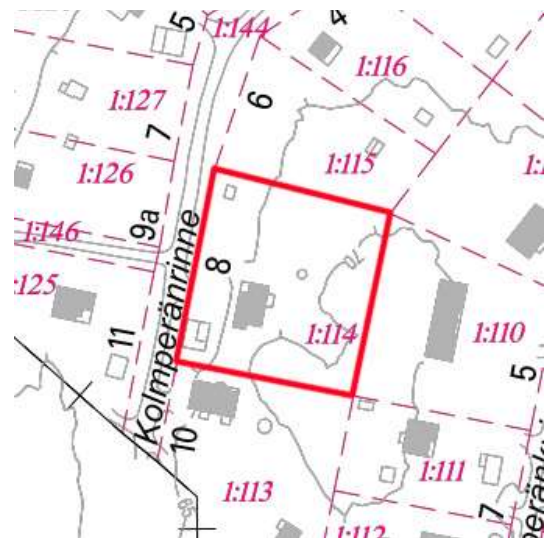
A lakuvissa vasemmalla loma-asunto pihan puolelta, oikealla sauna.

4.4.16 Kolmperärrinne 8

Ympäristö ja pihapiiri

Tontin kadun puoleisessa osassa on samana vuonna valmistuneet asuinrakennus ja piharakennus, jälkimmäinen on kadun reunassa. Tontti oli rakentamaton aina asuinrakennuksen valmistumiseen asti. Betonimuurikivillä porrastetulla pihalla kasvaa runsaasti istutettua kasvillisuutta. Etupiha on päällystetty betonikivillä.

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 2004. Kaksikerroksisen asuinrakennuksen julkisivumateriaalina on keltainen tiiliverhous. Harjakaton katemateriaalina on punainen pelti. Ikkunapuitteet, vuorilistat, parvekekaiteet ja räystäät ovat valkoiset. Rakennuksen kerrosala on 161m² ja huoneistoala 174m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

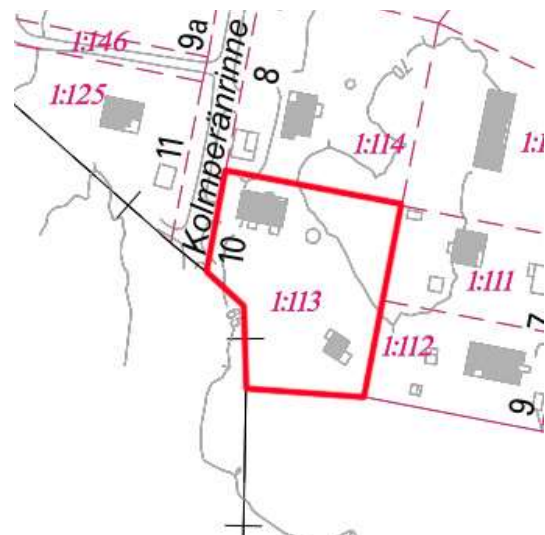

Asuinrakennuksen länsijulkisivu.

4.4.17 Kolmperärinne 10

Ympäristö ja pihapiiri

Tontin Kolmperärinteen puoleisessa reunassa on asuinrakennus, ja tontin takakulmalla on saunarakennus. Tontilla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Asuinrakennus

Kellarikerroksellisen asuinrakennuksen, valmistunut 1994, julkisivumateriaalina on punatiili. Kellarikerros on maalattua betonia. Ikkunapuitteet, ulko-ovet, vuorilistat ja räystäät ovat ruskeaksi maalatut. Rakennuksen kerrosala on 132m² ja huoneistoala 118m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Saunarakennus

Vuonna 1947 valmistuneen saunan julkisivumateriaalina on punaiseksi maalattu pystypeiterimoitus. Pihan puolelle sijoittuu katettu koko rakennuksen sivun pituinen terassi, jota koristaa koristeellinen puukaide. Harjakaton katemateriaalina on aaltopelti. Ikkunalistat, ikkunapuitteet, ulko-ovi, vuorilaudat ja terassin kaiheet ovat valkoiseksi maalatut. Kerrosala on 45m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Yläkuvassa asuinrakennus.

Alakuvassa saunarakennus.

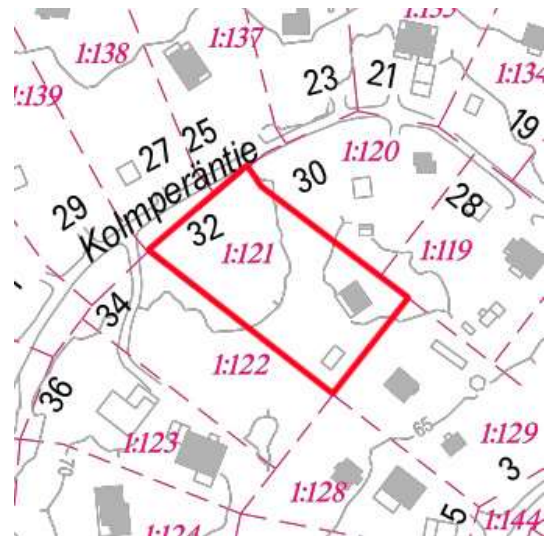

4.4.18 Kolmperäntie 32

Ympäristö ja pihapiiri

Lomarakennus ja saunarakennus sijaitsevat tontin korkeimmalla kohdalla tontin etelärajalla. Kallioisella tontilla on istutettua ja luonnontilaista kasvillisuutta.

Lomarakennus

Puutalon mallipiirustusten "Rauni-Kaarina" mukaan rakennettu lomarakennus on valmistunut vuonna 1974. Harjakaton katemateriaalina on huopa. Julkisivut ovat ruskeaksi maalattua vaakasuuntaista lautaa. Katettua terassia koristaa valkoiseksi maalattu koristerimoitus. Myös muut listat ovat valkoiseksi maalatut. Rakennuksessa on olohuone, keittokomero, ruokailutila sekä

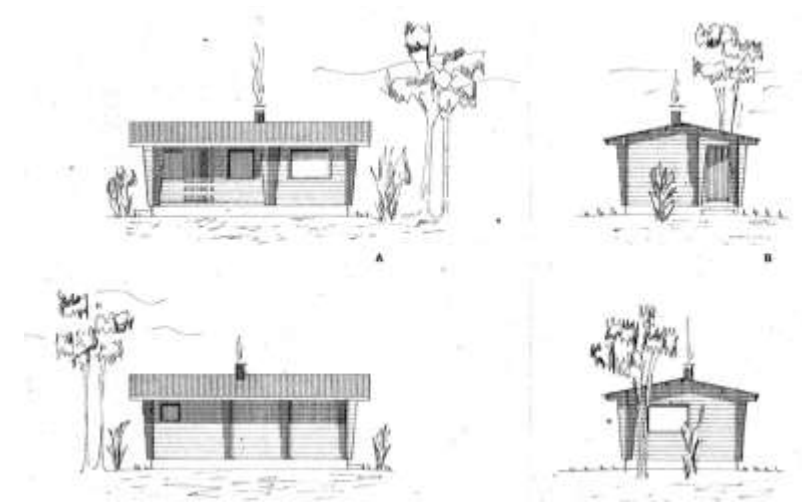
kaksi makuuhuonetta. Rakennuksen kerrosala on 53m².

Saunarakennus

Saunarakennus on valmistunut 1978. Suunnittelusta on vastaanottanut Kause Oy:n insinööri Matti Viljanen. Saunan ja pesuhuoneen lisäksi rakennuksessa on varasto ja wc.

Pihapiirin kivimuuria.

Julkisivupiirrokset vuodelta 1979.

Julkisivupiirrokset vuodelta 1973.

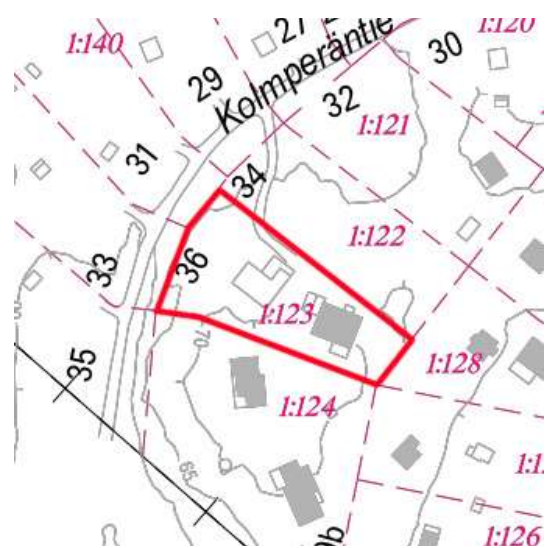
A lakuvissa vasemmalla sauna ja oikealla lomarakennus lounaasta.

4.4.19 Kolmperäntie 36

Ympäristö ja pihapiiri

Pitkällä ja kapealla tontilla on kaksi asuinrakennusta. Eteläinen asuinrakennus on valmistunut 2011. Pohjoisempi rakennus oli inventointihetkellä vielä rakennusvaiheessa.

Asuinrakennus 2011

Yksikerroksisen asuinrakennuksen julkisivumateriaalina on valkoinen rappaus. Pulpettikaton katemateriaalina on musta pelti. Ulko-ovet, ikkunapuitteet ja räystäät ovat tumman harmaat. Rakennuksen kerrosala on 160m² ja huoneistoala 117m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Tontin sisäänkäynti.

Yläkuvassa rakennusvaiheessa oleva asuinrakennus.

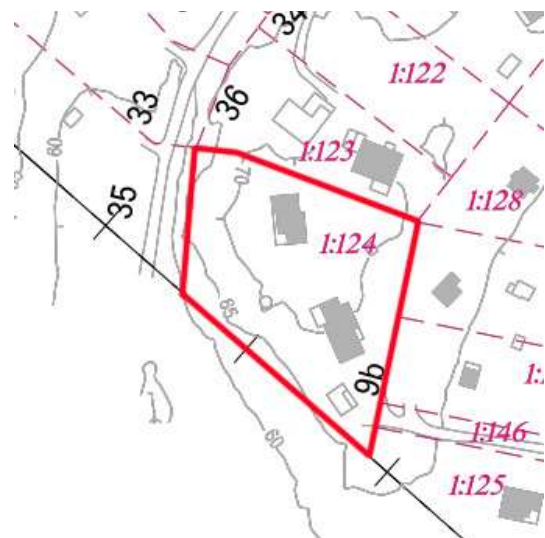
Alakuvassa vuonna 2011 valmistunut asuinrakennus.

4.4.20 Kolmperärrinne 9 B

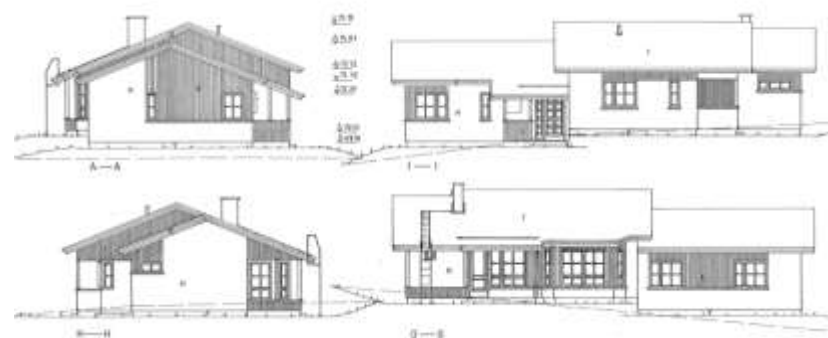
Ympäristö ja pihapiiri

Suurella tontilla Kolmperärrinteen loppupäässä on kaksi asuinrakennusta. Pohjoisempi rakennus on valmistunut 2007 ja eteläinen rakennus 1994. Lisäksi tontilla on 1998 valmistunut autotalli/varastorakennus. Tontille ajetaan Kolmperärrinteen kautta.

Asuinrakennus 1994

Asuinrakennuksen julkisivumateriaalina on punainen tiili. Lisäksi on käytetty valkoiseksi maalattua pystysuuntaista lautaverhous-ta. Harjakaton katemateriaalina on musta tiili. Rakennuksen kerrosala on 164m² ja huoneistoala 145m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Vuonna 1994 valmistuneen rakennuksen julkisivupiirustukset vuodelta 1990.

Vasemmalla asuinrakennuksen 1994 pääty kaakkoon.

Asuinrakennus 2007

Asuinrakennuksen julkisivumateriaalina on valkoinen rappaus. Harjakaton katemateriaalina on ruskeanpunainen kattotiili. Rakennuksen kerrosala on 191m² ja huoneistoala 168m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Vuonna 2007 valmistuneen rakennuksen julkisivupiirustukset vuodelta 2006.

4.5 OSA-ALUE 5, NUPURINTIE

4.5.1 Ominaispiirteet

Nupurintien osa-alue sijaitsee Nupurintien ja Kolmperän järven välisellä alueella. Osa-alueeseen kuuluvat osoitteet Nupurintie 32, 34, 36, 38, 40, 46, 50, 52, 54, 56, 60, 64, 68, 70, 72, 74 sekä Laivamaanranta 18. Osa-alueella on 19 tonttia, joista kaksi on rakentamaton sekä yksi, jonne ensimmäistä rakennusta oli tiin syksyllä 2016 rakentamassa. Rakennusrekisterin mukaan kaikista rakennetuista tonteista vain kaksi on vapaa-ajan käytössä.

Tonttijako on säilynyt käytännössä ennallaan sekä kaavoituttu että Histan kaavoittamattomalla alueella, mutta asemakaava-alueella on kaksi tonttia jaettu kahtia, Histan puolella yksi. Tontit ulottuvat Nupurintiestä rantaan ja ovat enimmäkseen muodoltaan pitkiä ja kapeita. Tontit ovat erisuuruisia, pienimmät ovat alle 1000 m² ja suurin yli 9000 m².

Loma-asutuksen vanhinta seutua ovat kallioisten alueiden jyrkät rinteet. Rakennuskaavan vahvistamisen (1942) aikaan kuudella tontilla oli jo tapahtunut rakentamista (rakennusrekisteritiedot ja kaavan pohjakartta).

Nykyään vanhimmat eli 1930–1940-luvuilta säilyneet rakennukset keskittyvät rantaviivalle ja osa-alueen keski- ja itäosaan. Pienet rantasaunat ovat alueen rantamaisemaan yhtenäisyyttä tuova elementti. Lähes joka rannassa on myös laituri. Osa-alueen päärakennuksista hieman yli puolet on rakennettu 1990-luvulla ja tämän vuosituhannen puolella.

Rakennusten sijoittuminen

Rakennusten määrä tontilla vaihtelee 2–6, tavallisin määrä on 3 rakennusta. Yhteen pihapiiriin kuuluu kaksi tonttia. Vain yhdestä pihapiiristä puuttuu pieni rantasaunarakennus.

Päärakennukset keskittyvät rinteessä 60 m mpy korkeuskäyrän tuntumassa. Lännessä ja lounaassa sijaitsevat yksittäiset loma-asunnot ovat alemmalla tasolla. Rinteen jyrkkyys vaikuttaa jonkin verran siihen, mille etäisyydelle rantaviivasta päärakennukset jäävät. Kaikki päärakennukset ovat vähintään 20 m päässä Nupurintiestä. Muutamilla tonteilla rakennuksia on 6 metriä lähempänä toisiaan.

Nupurintien ja järven välisellä alueella päärakennusten harjansuunta on pääsääntöisesti rannan suuntaisesti. Samoin on rantasaunoissa, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Muiden piharakennusten, kuten aittojen, paikat ja harjan suunnat tonteilla vaihtelevat. Uudisrakennetuilla tonteilla piharakennukset ovat sisämaan puolella.

Turuntien varren tonteilla rakennuksen etäisyyttä maantien keskiviivaan tuli olla vähintään 20–40 m tontin sijainnista riippuen. Samalla tontilla olevien rakennusten etäisyys ei saanut alittaa kuutta metriä.

Katutila

Osa-alue on siitä tyypillinen rantarakentamisen alue, että siellä asutusta kokoavana tekijänä on kadun sijaan rantaviiva. Vanhalla maantieltä erkaantuu metsäalueiden halki kulkevia pistoteitä rannan suuntaan, mutta pihapiirejä ei jää teiden varsille. Omia tonttiliittymiä on reuna-alueiden tonteilla.

Nupurintien rantatontit ovat vehreitä. Rantaviivalta erottuvat rantasaunan ja laiturit.

Rakennusten perusmuoto

Tavallisin kattomuoto kaikissa rakennustyypeissä on keskijyrkkä tai loiva harjakatto. Päärakennuksissa, joista yli puolet on moderneja pientaloja, pohjamuodot, massoittelut ja julkisivujen aukotukset ovat vaihtelevammat kuin muualla Kolmperän alueella. Vanhimmissa, alkuperäisessä koossaan säilyneissä päärakennuksissa on jälleenrakennuskaudelle tyypillisen puolitoistakerroksisen harjakattoisen talon hahmo, johon liittyy joko rungon ulkopuolinen kuisti, muutamassa tapauksessa suuri lasiveranta, tai sisäänvedetty avoveranta.

Rantasaunat ovat yksikerroksisia ja pohjaltaan suorakaiteen muotoisia. Osa-alueella on enemmän kuin muualla Kolmperän alueella aittamaisia päätylipallisia hirsisaunoja.

Julkisivut

Rakennusten pääjulkisivut ovat järven suuntaan. Puu on tälläkin osa-alueella tavallisin julkisivumateriaali. Vaakasuntaista verhousta on selvästi pystysuntaista enemmän. Uusissa asuinrakennuksissa on myös niitä, joiden julkisivuissa on kahta-kolmea eri materiaalia.

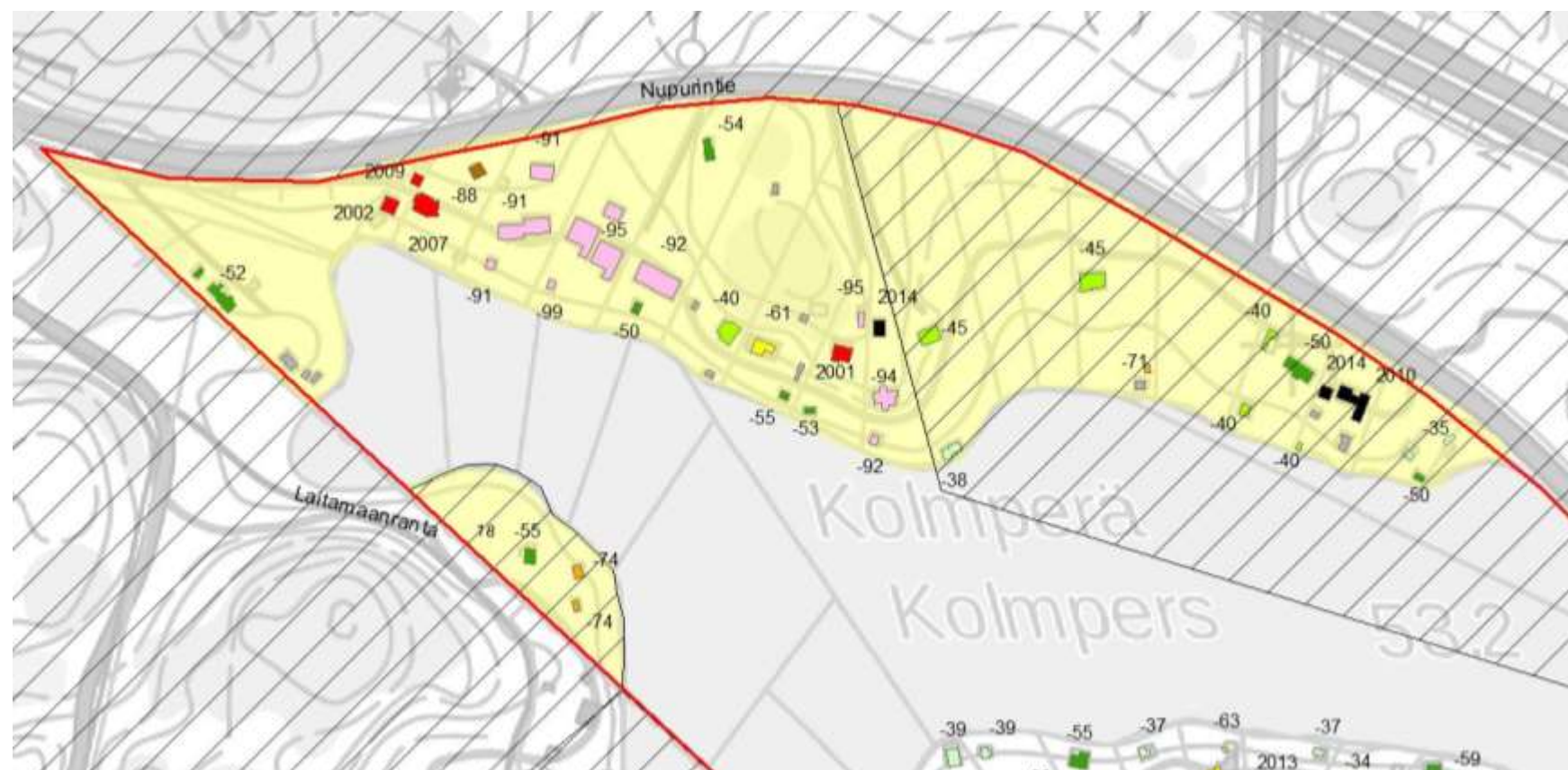
Vuoraamattomina hirsirakennuksina on rantasaunoja ja aittoja, mutta myös muutamia asuin/lomarakennuksia. Saunarakennuksissa on käytetty myös pyöröhirttä. Katemateriaaleista yleisimmät ovat pelti, huopa ja tiili.

Alueen yhtenäisyys

Osa-aluetta ei voi luonnehtia rakennustalvaltaan yhtenäiseksi, koska siellä on rinnan tyyllisesti ja mittakaavaltaan hyvin erilaista vapaa-ajan ja vakinaisen asutuksen rakentamista. Haastava maasto ei myöskään ole suosinut piha-alueiden yhtenäistä tilanmuodostusta.

Rantaviivalle rakennetut pienet ruskean tai punaisen väriset saunarakennukset ovat tärkeä maisemallista yhtenäisyyttä synnyttävä piirre, samoin päärakennusten sijoittuminen rannan suuntaisesti.

Osa-alue 5 ja rakennusten valmistumisvuodet (Lähde: Kiinteistörekisteri). Mustalla rasterilla näkyvät asemakaavoittamattomat alueet.

Kerroksellisuus

Osa-alueen rakennetussa ympäristössä on ajallista ja tyyllistä kerroksellisuutta. Kaksi aikavaihetta tulee hyvin esille, niistä vanhempana 1940- ja 50-luvut ja uudempana 1990–2010-luvut. Asuntorakennuskannasta suurin osa on rakennettu sen jälkeen, kun Kolmperän alkuperäinen rakennusjärjestys oli kumottu ja korvattu uudella.

Viherympäristöt

Osa-alue on suurelta osin hiekka/soramoreenialuetta, jonka keskellä korkeimmalle nousevat mäet ovat kalliomaata. Suuri osa asutuksesta sijaitsee moreenimaalla. Järven luoteispäässä sijaitseva loma-asunto on alavalla turvemaalla. Tontin ranta on kalliota, samoin niemen kärki, jossa on yksi erillinen loma-asunto.

Nupurintien ja järven väliin jäävillä pitkillä tonteilla vähintään puolet alueesta on metsämaata, samoin kahdella muusta erillään olevalla tonttimaalla. Osa-alue on hyvin metsäinen, ja tavallisesti maisema sulkeutunut rakennetun piha-alueen ja maantien välillä. Poikkeuksen tekevät pienet reunatontit, joissa piha-alue käsittää lähes koko tontin.

Piha-alueiden nurmialueet ja istutukset keskittyvät tontin rannan puoleiseen osaan. Kuitenkin noin puolessa tonteista puusto peittää näkymää järveltä tontille. Rantasauna ovat yleensä niitä, jotka erottuvat hyvin rantamaisemasta.

Poikkeukset: Kolmella tontilla rantaviivaa on muokattu siten, että siitä tällä hetkellä puuttuu reunaa maisemoiva luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen kasvillisuus.

Alueen identiteetti

Nupurintien alue on aluerakenteeltaan selvästi rantarakentamisen aluetta. Osa-alue jää Kolmperän pääalueesta erilleen, järven taakse. Tiiviisti rakennettu rantavyöhyke muodostaa taustan pääalueelta järven yli avautuville näkymille. Vaikka alue on jo suurimmaksi osaksi vakinaisen asumisen aluetta, on entisestä loma-asumisesta kertomassa rantaviivalla säilyneet pienet rantasaunat.

Säilyneisyys

Osa-alueen 17 rakennetusta tontista kolme (Nupurintie 32, 34 ja 56) edustaa alueen varhaista rakennusvaihetta, joskin niistäkin yhdelle on rakennettu lisäksi kookas asuinrakennus. Nupurintie 64 on hyvä esimerkki 1950–60-luvulle tyypillisestä matalasta ja väritykseltään hyvin maastoutuvasta loma-asuntorakentamisesta.

Rinnakkain uutta ja vanhaa. Maisemassa näkyy selkeästi kohta, joka kertoo tapahtuneesta muutoksesta rakentamisen tehokkuudessa ja tontin käytössä.

4.5.2 Nupurintie 32

Ympäristö ja pihapiiri

Pihaan saavutetaan liuskekivipylväisen metalliportin läpi. Pihapiiriin kuuluu lomarakennus, saunarakennus sekä varastorakennus. Vielä 1970-luvulla ulkorakennuksia oli 3. Pihapiirissä kasvaa luonnontilaista ja villiintynyttä kasvillisuutta. Asuinrakennus ja saunarakennus sijoittuvat rannan tuntumaan. Saunarannassa on ristikkokaiteinen puuaita. Tontilla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Lomarakennus

Lomarakennus on valmistunut 1935. Rakennuksen julkisivumateriaalina on käytetty keltaiseksi maalattua vaakaponttilaudoitusta. Harjakaton katemateriaalina on huopa (liimattu). Järven

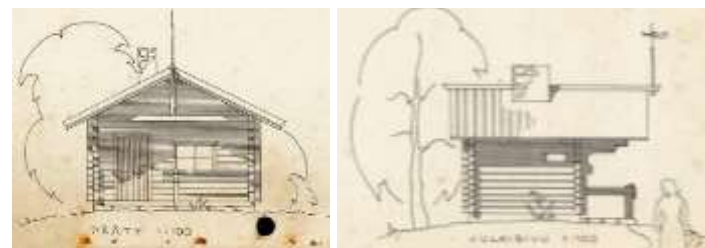
suunnalle avautuu katettu terassi. Ikkunapuitteet ovat tumman ruskeaksi maalatut. Vuori-, nurkka- ja ikkunalistat ovat valkoiset. Sokkeli on betonia. Rakennuksen ikkunoita on rikottu. Rakennuksen kerrosala on 32m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Saunarakennus

Hirsinen saunarakennus on valmistunut 1950. Piirustukset on hyväksytty Espoossa 14.6.1950. Piirustukset mallina on ollut Maatalousseurojen keskusliiton jälleenrakennusvaliokunnan mallipiirros vuodelta 1945/S3. Sauna on rakennettu mallipiirustusten peilikuvana, jotta eteisen/ pukuhuoneen ikkuna on saatu suunnattua järvelle päin. Punaiseksi maalatun rakennuksen listat ovat valkoiset. Savupiippu on punatiiltä. Rakennus on pysynyt alkuperäisessä asussaan. Kerrosala on 30m².

Muut rakennukset

Vuonna 1935 valmistunut aitta-rakennus on päässyt huonoon kuntoon.

Mallipiirustukset vuodelta 1945.

Alakuvissa vasemmalla sauna ja oikealla lomarakennus.

Aitta.

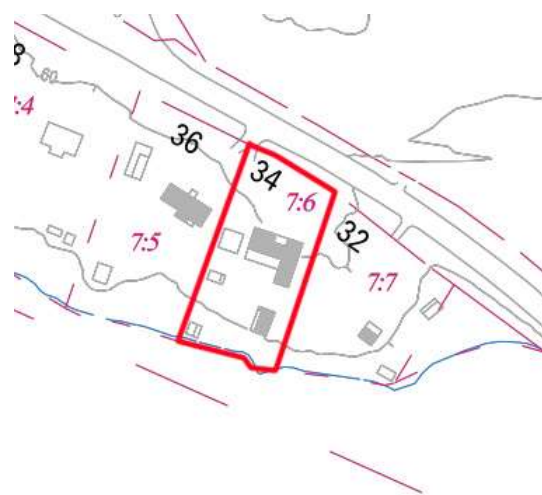
Kivipylväät ja metalliportti.

4.5.3 Nupurintie 34

Ympäristö ja pihapiiri

Järven suuntaan laskevalla tontilla on yhteensä viisi rakennusta. Tällä vuosituhannella rakennetut asuinrakennus ja autotalli jäävät lähimmäksi Nupurintietä toimien samalla melusuojana. Rannan puoleisella pihalla on runsaasti istutettua kasvillisuutta. Tontilla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Lomarakennus

Lomarakennus on valmistunut ilmeisesti 1930-luvulla. Rakennus näkyy vuoden 1942 rakennuskaavan pohjakartalla. Alakerran ikkunoita koristavat siniset ikkunaluukut. Vuorilaudat ja ikkunapuitteet sekä ikkunalistat ovat valkoiseksi maalatut. Katemateriaalina on punainen tiili. Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Ulkorakennus

Ulkorakennuksen rakennusajankohdasta ei ole tarkkaa tietoa. Rakennuksen ulko-oven päältä löytyy kaiverrus 1941. Hirsirakennuksen harjakaton katemateriaalina on punertava huopa. Ikkunalistat ja vuorilaudat ovat valkoiseksi maalatut. Räystäskourut ovat valkoista peltiä. Kerrosala on 16m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Pihapiiri järveltä kuvattuna.

Yläkuvassa lomarakennus pihan puolelta.

Alakuvassa autotalli.

Uusin asuinrakennus.

Saunarakennus

Alkuperäinen sauna on valmistunut 1940. Nykyinen sauna on rakennettu entisen saunan paikalle. Hirsirakennuksen harjakaton katemateriaalina on punertava huopa. Suunnittelijasta ei ole tietoa.

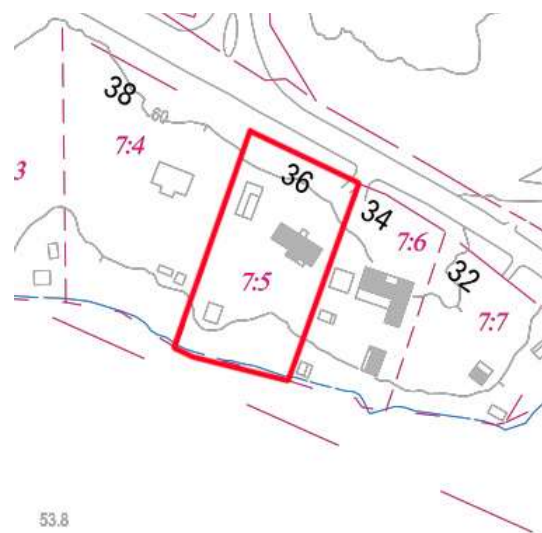
Alakuvissa vasenmalta: rantasauna, lomarakennus rannan suunnalta ja aitta.

4.5.4 Nupurintie 36

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, autotalli/varasto sekä rantasauna. Tontin sekä sen itäpuoleisen naapurin rajalla on vielä 1992 ollut ulkorakennus. Tontilla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

53.8

Sauna

Sauna on valmistunut 1940. Hirsisaunan harjakaton katemateriaalina on musta aaltopelti. Vuorilaudat, ikkunapuitteet ja ikkunalistat ovat valkoiseksi maalatut. Kerrosala on 25m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

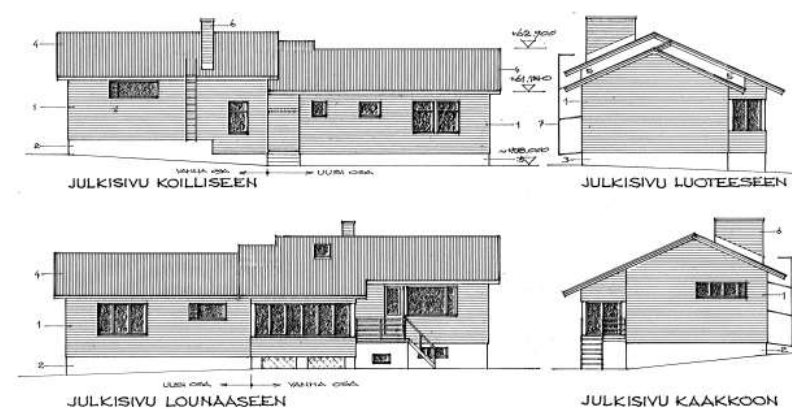
Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 1950. Rakennuksen julkisivumateriaalina on tumman ruskeaksi maalattu vaakasuuntainen laudoitus. Harjakatto on ruskeaa profiloitua peltiä. Ikkunapuitteet ovat ruskeat. Ikkuna- ja nurkkalistat ovat valkoiset. Betonisokkeli on maalattu tumman harmaaksi. Savupiippu on punatiiltä. Järven puolelle sijoittuu katettu terassi, josta on laajennettu jossain vaiheessa kaakon suuntaan.

Rakennusta on laajennettu 1992 lännen suuntaan 51m²:n verran. Laajennuksen on suunnitellut Arkkitehtuuritoimisto Petr Fott Ky. Laajennusosan materiaalit ja värit on valittu vanhan osan mukaan.

Myöhemmin on lisäksi laajennettu etelänpuoleista terassia.

Rakennuksen kerrosala on 111m² ja huoneistoala 91m². Alkuperäisen rakennuksen suunnittelijasta ei ole tietoa.

Julkisivupiirrokset vuodelta 1992.

Alakuvissa vasemmalla asuinrakennus rannan suunnalta, oikealla rantasauna.

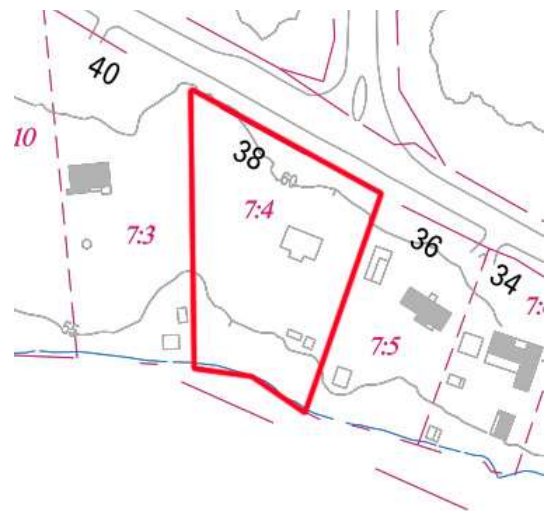

4.5.5 Nupurintie 38

Ympäristö ja pihapiiri

Tontti oli rakentamaton aina kesään 2016 asti, jolloin tontin puuston raivaus aloitettiin. Rakennustyöt saunarakennuksen ja asuinrakennuksen rakentamiselle olivat inventointihetkellä syksyllä 2016 parhaillaan käynnissä. Tontilla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Yläkuvassa rakenteilla oleva saunarakennus ja alakuvassa rakenteilla oleva asuinrakennus.

4.5.6 Nupurintie 40

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiriin kuuluu suuri asuinrakennus, saunarakennus sekä talousrakennus. Pihassa on runsaasti istutuksia. Järven suuntaan avautuu avoin nurmikenttä. Pihapiiri ei näy Nupurintielle lainkaan. Tontilla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 1945 ja se rakennettiin A. Ahlström Osakeyhtiö Warkauden tehtaan tyyppiirustuksen mukaan (koko 111,5m²). Rakennuksen julkisivumateriaalina on kerman valkoiseksi maalattu vaakasuuntainen paneeli jiirinurkin. Harjakaton katemateriaalina on punainen pelti. Järven suuntaan avautuu osittain katettu terassi. Järven suuntaiselle kattolappeelle on avattu jälkeempään kolme harjakattoista ikkunaa. Listat ovat valkoiseksi maalatut. Korjauksissa on muutettu rakennuksen julkisivujen aukotusta. Nykyiset kaiteet ovat piirustuksessa esitettyjä koristeellisempia. Rakennuksen kerrosala on 117m² ja huoneistoala 99m². Rakennus on ollut kansallisesti tunnetun näyttelijä, ohjaaja ja keksijä Pertti "Spede" Pasasen (1930-2001) loma-asunto.

Saunarakennus

Rantaan sijoittuvan saunarakennuksen rakennuspiirustukset on laatinut rakennusmestari Tuomo Lampinen. Pyöröhirsistä tehdyn saunan veranta jää rungon sisäpuolelle. Rakennus on valmistunut 1971. Kerrosala on 22m².

Muut rakennukset

Harjakattoisen, pystylaudoitettujen varastorakennuksen valmistusajankohdasta ei ole tarkkaa tietoa, mutta ovien ja ikkunoiden perusteella rakennus voisi olla samoilta ajoilta kuin päärakennus. Saunarakennuksen lupapiirustusten asemapiirroksessa rakennusta ei näy.

Asuinrakennuksen julkisivu rannan suuntaan.

Asuinrakennuksen tyyppiirustukset.

Varasto.

Sauna.

Saunan julkisivupiirrokset vuodelta 1970.

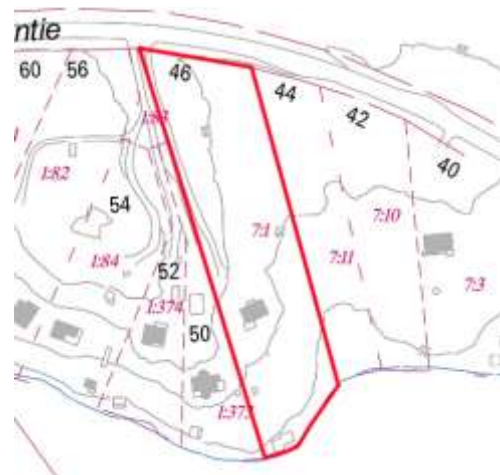

Vehreä pihapiiri.

4.5.7 Nupurintie 46

Ympäristö ja pihapiiri

Kookas asuinrakennus sijaitsee pitkän ja loivan rinteessä keskivaiheilla. Tontilta on raivattu puustoa ja talo näkyy hyvin järvelle. Vanhassa kartassa talon alapuolella näkyi pieni viljelypalsta. Rannassa on saunarakennus. Tontilla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 1945. Rakennus on rakennettu Puutalo Osakeyhtiön maaliirrosten "Talvi" mukaan. Rakennuksen julkisivumateriaalina on pystysuuntainen kerman valkoiseksi maalattu paneeli. Harjakaton alkuperäisenä katemateriaalina on ollut punertava tiili, joka on muutettu mustaan konesaumattuun peltiin. Kesällä 2016 rakennuksessa oli meneillään sisätilojen

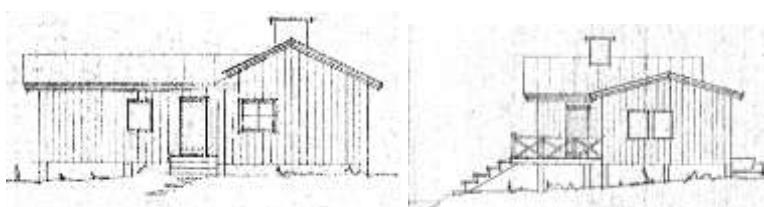
kunnostus. Rakennuksen kerrosala on 95m² ja huoneistoala 87m².

Asuinrakennuksen mallipiirustukset.

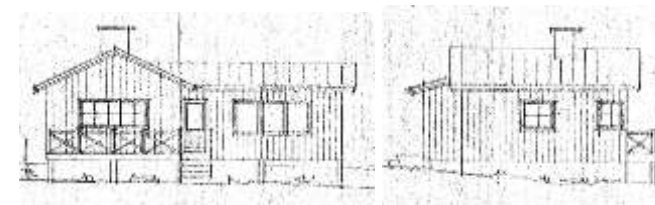
Saunarakennus

Saunarakennus on valmistunut 1938 ja laajennus 1962. Saunarakennus koostuu saunatilasta, pesuhuoneesta, pukuhuoneesta sekä 1962 rakennetusta askarteluhuoneesta (kylmää tilaa). Julkisivumateriaalina on ruskeaksi maalattu pystypeiterimoitus. Vuorilaudat, ikkunalistat ja -karmit ovat vihreäksi maalatut. Katto on tehty aaltolevyistä. Kerrosala on 60m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Saunan laajennuksen julkisivupiirustukset vuodelta 1962.

Alakuvissa vasemmalla asuinrakennus ja oikealla rantasauna.

Saunan laajennuksen julkisivupiirustukset vuodelta 1962.

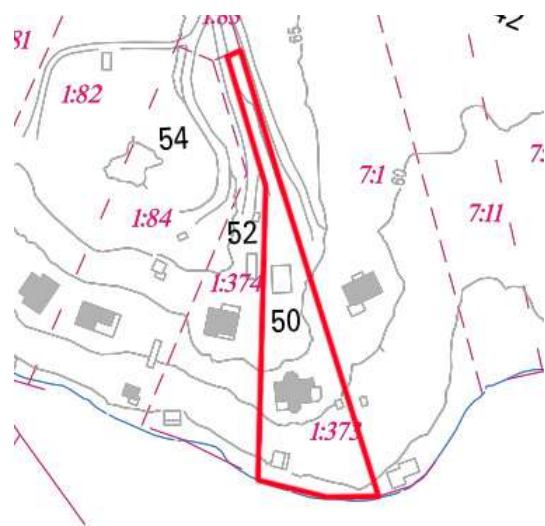
Alakuvissa sisääntuloportti ja piharakennus.

4.5.8 Nupurintie 50

Ympäristö ja pihapiiri

Tontti on puolikas alkuperäisestä kaavan mukaisesta tontista. Tontin keskivaiheilla on asuinrakennus ja rannassa saunarakennus. Mäelle valmistui 2014 autotalli/varastorakennus.

Asuinrakennus

Rakennus on valmistunut 1994 ja se rakennettiin vanhan rakennuksen paikalle. Rakennuksen suunnittelusta on vastannut Arkpoint Ky. Rinteeseen rakennetun kaksikerroksisen asuinrakennuksen julkisivumateriaalina on ruskea pystysuuntainen lomaudoitus. Kattomateriaalina on ruskea tiili. Ikkunat ovat välipuilta jaettu pienempiin ruutuihin. Rakennuksen kerrosala on 195m² ja huoneistoala 180m².

Saunarakennus

Rakennus on valmistunut 1992 ja sen on suunnitellut Jukka Koskinen. Höylähirrestä rakennetun saunarakennuksen yksityiskohdissa on puuleikkauskoristelua. Harjakatto on ruskeaa kattotiiltä. Kerrosala on 22m².

Oikeanpuoleisissa kuvissa ylhäällä asuinrakennus kaakkoon, alempana autotalli/varasto.

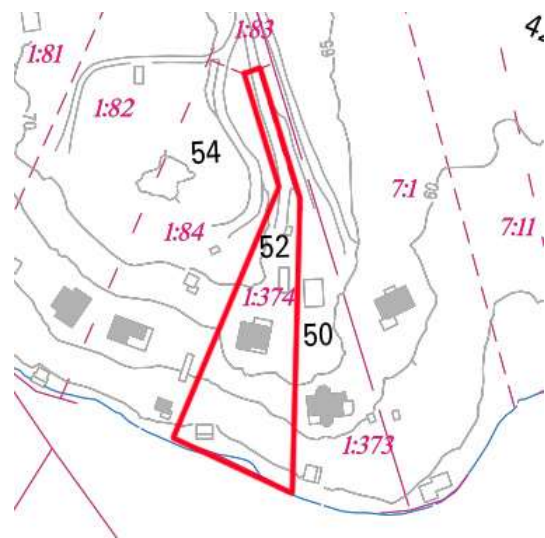
Alakuvissa vasemmalla asuinrakennus yläpuolelta ja oikealla rantasauna.

4.5.9 Nupurintie 52

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, rantasauna sekä varastorakennus. Kasvillisuus on pääosin luonnontilaista.

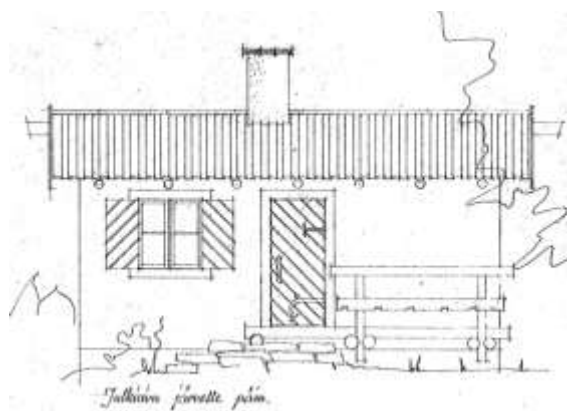
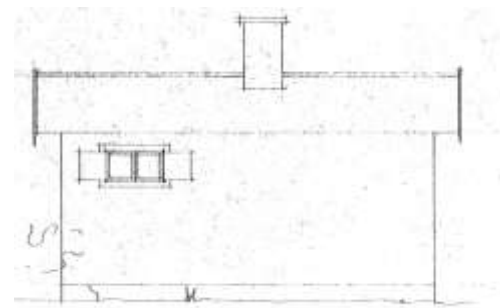

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 2001. Rakennus on valmistunut Finwood:n tyyppi- ja mallikokousten mukaan. Rakennuksen julkisivumateriaalina on ruskea hirsi. Ikkunat ovat moniruutuiset. Harjakaton katemateriaalina on punainen huopa. Rakennuksen kerrosala on 141m² ja huoneistoala 132m².

Saunarakennus

”Peränteen” sauna on valmistunut vuonna 1953. Alkuperäiset lupapiiirustukset on allekirjoittanut arkkitehti Einari Teräsvirta. Saunan julkisivumateriaalina on vaakasuuntainen ja ruskeaksi maalattu laudoitus. Ikkunallat ovat kellertävät. Harjakaton katemateriaalina on punatiili. Rannan puolelle sijoittuu pieni katettu terassi, jota reunustaa vaatimaton puukaide. Kerrosala on 24m².

Saunan julkisivupiirrokset vuodelta 1945. Piirustukset on allekirjoittanut arkkitehti Einari Teräsvirta.

Asuinrakennuksen julkisivupiirrokset vuodelta 1994.

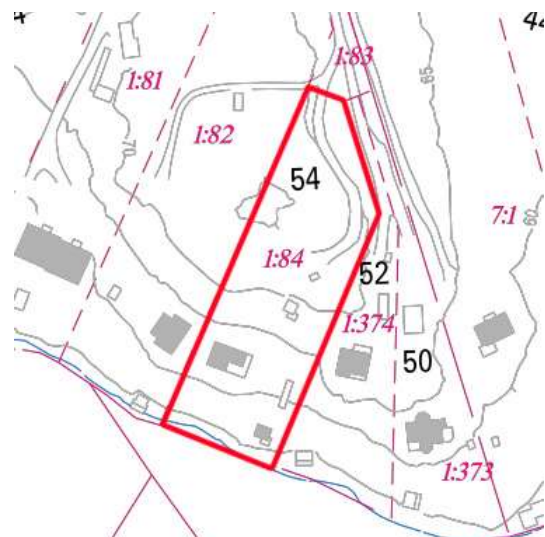
Rantasauna.

4.5.10 Nupurintie 54

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiriin kuuluu asuinrakennus, saunarakennus sekä kaksi talousrakennusta. Rakennukset sijoittuvat rannan tuntumaan. Kasvillisuus on luonnontilaista.

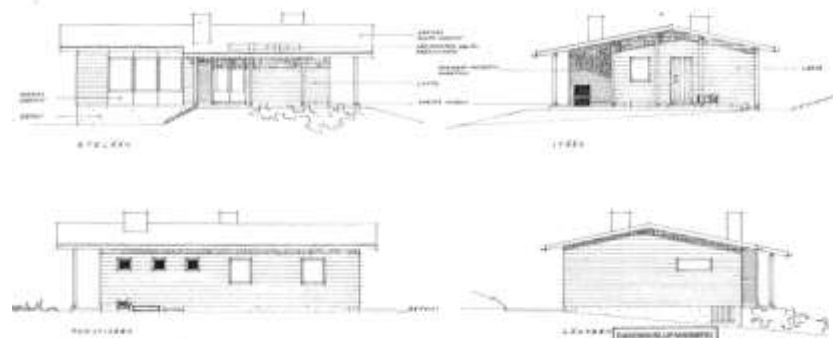

Vasemmanpuoleisessa alakuvassa oikealla Nupurintie 52:n sauna ja vasemmalla Nupurintie 54:n sauna. Oikeanpuoleisessa alakuvassa Nupurintien 54:n rantasauna.

Asuinrakennus

Asuintalo "Björk" on valmistunut 1961. Piirustukset on allekirjoittanut Olavi Terho. Rakennuksen julkisivumateriaalina on vaakasuuntainen tumma lauta. Harjakaton katemateriaalina on harmaa aaltopelti. Nurkkalaudat ja ikkunapuitteet ovat valkoiseksi maalatut. Rakennus koostuu olohuoneesta, kahdesta makuuhuoneesta, keittiöstä, vaatehuoneesta sekä pesu- ja pukeutumistiloista. Piirustukset on allekirjoittanut Olavi Terho. Rakennuksen kerrosala on 93m² ja huoneistoala 81m².

Asuinrakennuksen julkisivupiirrokset vuodelta 1959.

Saunarakennus

Sauna on valmistunut 1955. Pieni sauna koostuu huoneesta, saunaosasta sekä eteisestä. Betonipilareiden varaan on rakennettu pieni katettu kuisti. Julkisivumateriaalina on musta vaakalaudoitus. Matalan harjakaton katemateriaalina on musta huopa. Kerrosala on 21m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

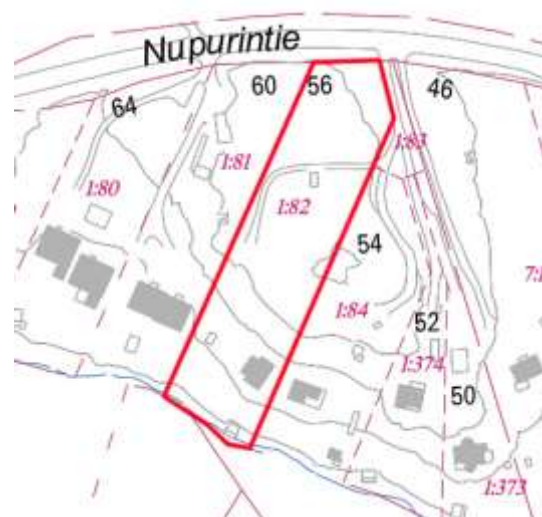
Saunan julkisivupiirrokset vuodelta 1955.

4.5.11 Nupurintie 56

Ympäristö ja pihapiiri

Rannan tuntumaan sijoittuvat asuinrakennus sekä saunarakennus. Lisäksi pihassa on leikkimökki ja kaksi ulkorakennusta.

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 1940. Rakennuksen kerrosala on 120m². Julkisivumateriaalina on vaakasuuntainen ruskeaksi maalattu paneeli. Harjakatto on vihreää peltiä. Ikkunapuitteet ovat valkoiset. Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Saunarakennus

Saunan rakennusajankohdasta ei ole tietoa. Julkisivumateriaalina on vaakasuuntainen ja punaiseksi maalattu paneeli. Harjakaton katemateriaalina on vihreä pelti. Kuistilta on suoraan portaat järveen. Kuistin kaiteet ja ikkunapuitteet ovat valkoiseksi maalattut. Kerrosala on 35m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Asuinrakennuksen etupihan puoleinen julkisivu.

Pihapiiri järveltä päin.

Ulkorakennus.

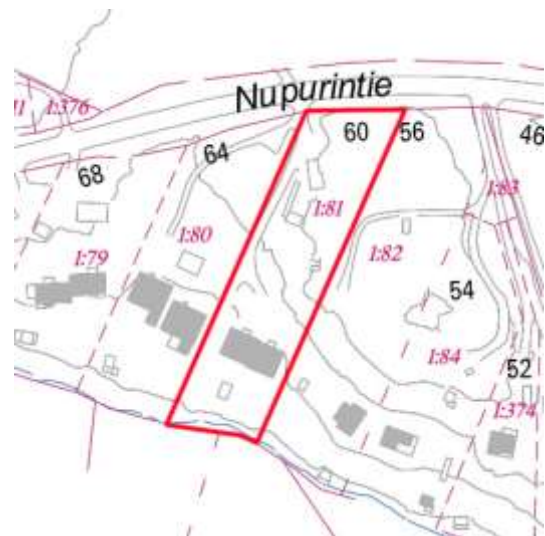
Alakuvissa vasemmalla päärakennus ja oikealla rantasauna.

4.5.12 Nupurintie 60

Ympäristö ja pihapiiri

Pitkän ja kapean tontin rannassa sijaitsee kookas paritalo. Tontin Nupurintien puolella sijaitsevat 1954 valmistunut ulkorakennus sekä toinen ulkorakennus, jonka rakennusajankohdasta ei ole tietoa. Rantasauna on valmistunut 1950.

Asuinrakennus

Suorakaiteen muotoisen paritalon, valmistunut 1992, julkisivumateriaalina on vaakasuuntainen kermanvalkoiseksi maalattu vaakalaudoitus. Harjakaton katemateriaalina on punainen pelti. Järven puoleisella katonlappeella on kaksi poikkipäätyistä parvekettä. Rakennuksen kerrosala on 424m² ja huoneistoala 370m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

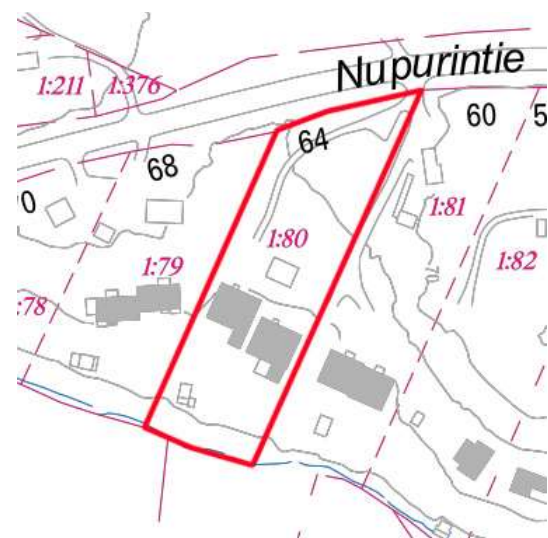
Asuinrakennus järven suunnalta.

4.5.13 Nupurintie 64

Ympäristö ja pihapiiri

Tontilla on 1995 valmistunut paritalo ja autotalli sekä pieniä ulkorakennuksia laiturin lähellä. Pienellä siivellä varustettujen asuinrakennuksen julkisivuissa on käytetty vaaleaa tiiltä ja vaakalaudoitusta, katemateriaalina on tiili.

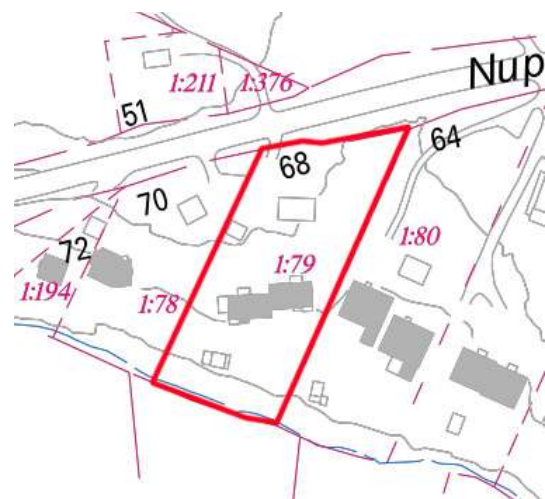

Yläkuvassa paritalo ja alakuvassa ulkorakennukset.

4.5.14 Nupurintie 68

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiriin kuuluu paritalo, rantasauna sekä autotalli. Kaikki rakennukset ovat valmistuneet 1991.

Asuinrakennus

Järven suunnalle paritalo on kaksikerroksinen ja etupihan puolelle yksikerroksinen. Rakennuksen julkisivumateriaalina on käytetty pysty- ja vaakasuuntaista laudoitusta. Harjakaton katemateriaalina on punainen kattotiili. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Hilppa Vennervirta. Rakennuksen kerrosala on 336m² ja huoneistoala 302m².

Vasemmalla asuinrakennus ja oikealla saunarakennus.

Asuinrakennuksen julkisivupiirrokset vuodelta 1988.

Saunarakennus

Höylähirrestä rakennetun saunarakennuksen harjakatto on punaista tiiltä. Rakennusta on laajennettu jossain vaiheessa länsipuolelle pienellä varasto-osalla. Saunan suunnittelusta on vastannut Vuokatin Huvilaveistämö Ky. Kerrosala on 19m².

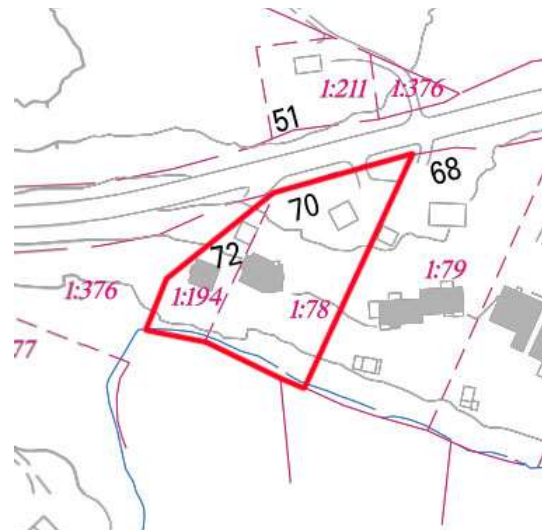
Saunan julkisivupiirrokset vuodelta 1988.

4.5.15 Nupurintie 70 & 72

Ympäristö ja pihapiiri

Pihapiiri muodostuu kahdesta pienestä tontista. Alueella on kaksi asuinrakennusta ja kaksi talousrakennusta. Rannan puolella sijaitsevat oleskelualueet istutuksineen ja pihakalusteineen.

Historia

1970-luvulla tontilla sijaitsi asuinrakennus ja talousrakennus. Vuonna 1973 haettiin lupaa autokatoksen rakentamiselle. Vuonna 1994 asuinrakennusta ja autokatosta laajennettiin.

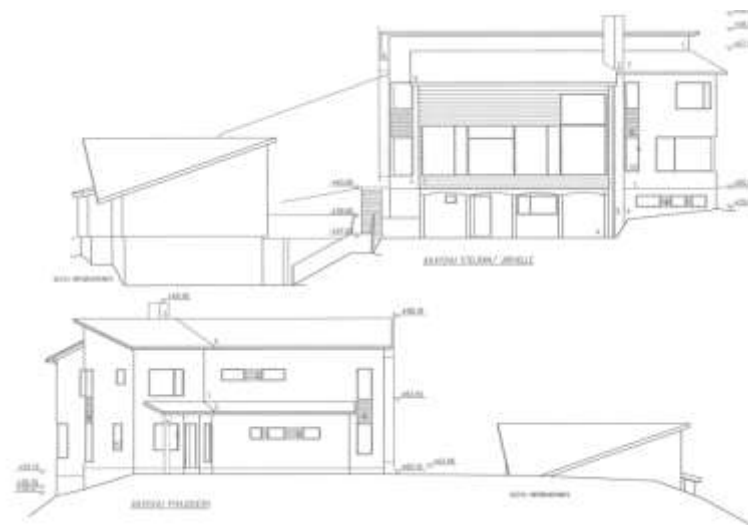
Asuinrakennuksen länsipuolelle rakennettiin 2002 hirsinen asuinrakennus vanhan talousrakennuksen paikalle. Vuonna 2005 vanha, laajennettu asuinrakennus purettiin ja tilalle rakennettiin nykyinen asuinrakennus.

Asuinrakennus, 2005

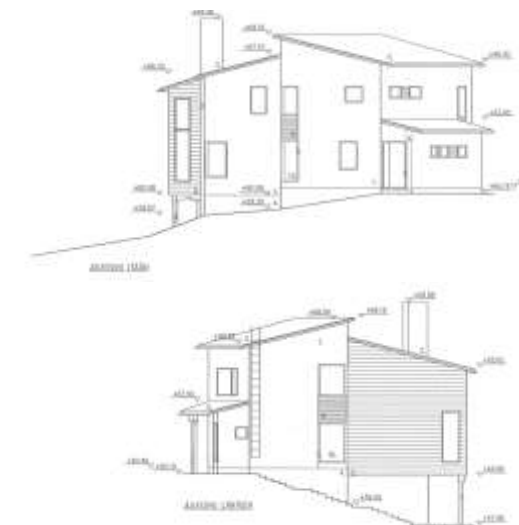
Poikkeuspäätöksellä 2004–1048 tontille myönnettiin rakennusoikeutta 257 kem². Vuonna 2007 valmistuneen asuinrakennuksen on suunnitellut Arkkitehdit M.O.D. Modernin asuinrakennuksen julkisivumateriaalina on käytetty luonnonvaaleaa rappausta sekä ruskeaksi maalattua vaakalautaa. Pulttikattojen katemateriaalina on tumman harmaa peltikate. Betonisokkeli on käsitelty punaruskealla pintatasoiteella. Ikkunoiden ja ovien vuorilaudat ovat ruskeat. Kerrosala on 262m² ja huoneistoala 233m².

Puretun asuinrakennuksen laajennuspiirustus vuodelta 1994.

Julkisivupiirrokset uudesta asuinrakennuksesta vuodelta 2005.

Julkisivupiirrokset uudesta asuinrakennuksesta vuodelta 2005.

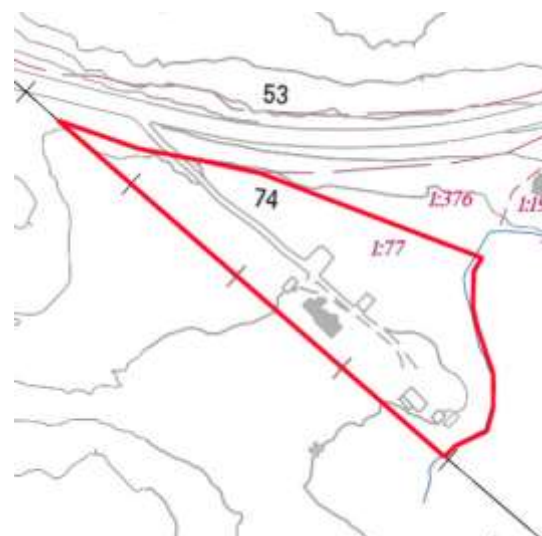
Alakuvassa pihapiiri järven suunnalta kuvattuna.

4.5.16 Nupurintie 74

Ympäristö ja pihapiiri

Pihaan ajetaan pitkää osittain asfaltoitua pihatietä pitkin. Pihatietä reunustavat pylväsvalaisimet. Pihapiiriin keskelle sijoittuvat lomarakennus, saunarakennus sekä varastorakennus. Rantaan sijoittuu kolme talousrakennusta. Tontti sijaitsee asemakaavassa puistoalueeksi osoitetulla alueella.

Lomarakennus

Lomarakennus on valmistunut 1952. Alun perin rakennus on käsittänyt keittiön ja yhden huoneen käsittävän rakennusosan. Vuonna 1995 rakennusta laajennettiin rannansuuntaan vanhaa osaa yli puolet suuremmalla rakennusosalla. Laajennusosan on suunnitellut rakennusarkkitehti Lauri Tarvainen.

Rakennuksen julkisivumateriaalina on keltaiseksi maalattu pystypeiterimoitus. Harjakaton katemateriaalina on ruskeaksi maalattu profiilipelti. Ikkunoiden karmit ja puitteet sekä räystääs- ja nurkkalaudat ovat valkoiseksi maalatut. Rakennuksen pihan puolelle on rakennettu laaja kestopuinen avoterassi. Koillispuolen julkisivuun sijoittuvat vanhan osan harjakattainen kuisti sekä uuden osan viistokulmainen erkkeri. Kerrosala on 109m².

Laajennuksen julkisivupiirroksia vuodelta 1995.

Muut rakennukset

Lomarakennuksen pohjoispuolelle sijoittuva saunarakennus on valmistunut 1952. Ulkoasultaan sauna muistuttaa lomarakennusta. Rannan ruskeiksi maalattujen talousrakennusten rakennusajankohdasta ei ole tietoa.

Rantamaisemaa.

A larivissä vasemmalta pihapiiri portilta, saunarakennuksen päätä ja lomarakennusluoteesta.

4.5.17 Laitamaanranta 18

Ympäristö ja pihapiiri

Kirkkonummen kunnan rajan ja Kolmperän järven väliin sijoittuu Laitamaanrannan 18 tontti. Kiinteistölle sijoittuu entinen asuinrakennus, saunarakennus, talousrakennus sekä kota. Etupihalla on laaja hiekkapintainen pysäköintikenttä. Kasvillisuus on luonnontilaista. Rakennus on toiminut kesäsiirtolana. Tontilla ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Asuinrakennus

Asuinrakennus on valmistunut 1955. Nykyisin rakennus on lomakäytössä. Rakennuksen julkisivumateriaalina on vaalean keltainen vaakasuuntainen laudoitus. Harjakaton katemateriaalina

on vaalean harmaa pelti. Etupihan puolelle sijoittuu harjakattoinen kuisti, joka on rakennettu 1982. Rakennuksen kerrosala on 88m² ja huoneistoala 75m². Suunnittelijasta ei ole tietoa.

Muut rakennukset

Pyöröhirsinen saunarakennus ja lautaseinäinen varistorakennus ovat valmistuneet 1974. Rannassa on iso laituri.

Julkisivupiirroksat vuodelta 1981.

Alla talousrakennus ja kota.

Ranta.

Alakuvissa vasemmalla sauna ja oikealla lomarakennus.

5. YHTEENVETO RAKENNUSTYYPEISTÄ

5.1.1 Perinteikkäät puutalot

OMINAISPIIRTEET

- perinteikäs, muistuttavat eteiskamaritupia
- harjakatto
- valettu perustus
- kuisti epäsymmetrisesti sivulla tai päädyssä
- yhdensuuntainen lautavuoraus, nurkkalaudat
- pienet ikkunat; neliruutuiset tai keskijaolliset: kuusiruutuistakin käytetty

TYYPILLISIÄ MUUTOKSIA

- kuisti uusittu tai suurennettu ja muutettu umpinaiseksi
- ikkunoita ja ovia uusittu hieman mallia muuttamalla

KAPPALEMÄÄRÄT

- Osa-alue 1: 2
- Osa-alue 3: 3
- Osa-alue 4: 3
- Osa-alue 5: 1 (+ 1 laajennettu)

Kolmperäntie 2, osa-alue 1

Kolmperäntie 26, osa-alue 3

5.1.2 Huvilatyylliset puutalot

OMINAISPIIRTEET

- perinteikäs
- jyrkähkö harjakatto ja pieni poikkipäätty
- perustus valettu tai pilarit
- lautarunko
- kuisti rantatontilla ja järven puoleisella sivulla, sisämaatontilla tien puoleisella sivulla
- rungon ulkopuolinen kuisti, päällä parveke
- yhtenäinen pystylautavuoraus, peiterimat
- ikkunat pystyjakoiset, saatettu käyttää jakopienoja (neli-/kuusiruutuinen)
- pihapiirissä vähintään sauna tai liiteri, muutamissa myös leikkimökit

TYYPILLISIÄ MUUTOKSIA

- peltikate profiilipelistä
- parvekekaiteet
- ovia, portaikkoja ym. uudistettu

KAPPALEMÄÄRÄT

- Osa-alue 1: 2 + 1 suuri
- Osa-alue 3: 1
- Osa-alue: 4: -
- Osa-alue: 5: -

Kolmperäntie 29, osa-alue 3

Kolmperäntie 12, osa-alue 1

Arkkitehtonisesti erityislaatuinen huvila:

OMINAISPIIRTEET

- jyrkkä poikkipäättyine harjakatto
- viimeistellyt nurkat
- hirsipaneelivuoraus
- veranta ja pylväskatos
- pihapiiri (sauna, talousrakennukset)
- käyttöhistoria

Kolmperäntie 1, osa-alue 1

5.1.3 Omaperäiset huvilat

KAPPALEMÄÄRÄT

- Osa-alue 1: -
- Osa-alue 3: 2
- Osa-alue 4: -
- Osa-alue 5: -

Funkshuvilat:

OMINAISPIIRTEET

- funktionaalinen
- loiva pulpettikatto
- pilariperustus
- isot verannat
- yhtenäinen vaakalautavuoraus
- epäsymmetrinen aukotus, jaottomat ikkunat

Kolmperäntie 15, osa-alue 3

Kolmperäntie 35, osa-alue 3

Hahmoltaan modernit hirsihuvilat:

OMINAISPIIRTEET:

- toispuoleinen harjakatto
- vuoraamaton hirsirunko
- sisäänvedetty veranta
- kulmaikkuna
- moderni muotokieli

Nupurintie 34, osa-alue 5

OMINAISPIIRTEET

- loiva harjakatto
- hirsirunko
- sisäänvedetty iso veranta
- monipuolinen puun käyttö
- materiaaliromanttiset yksityiskohdat

Kolmperäntie 3, osa-alue 1

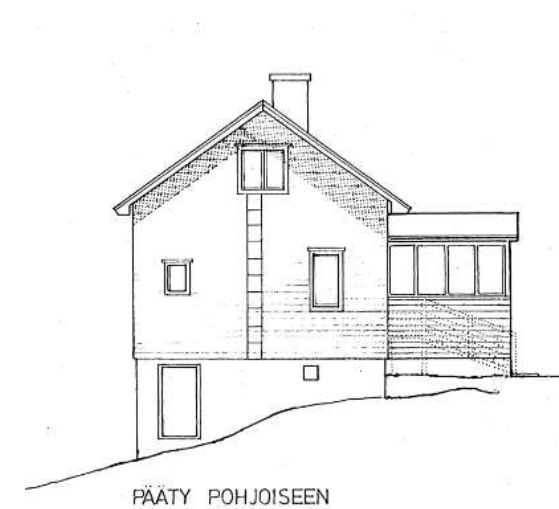
5.1.4 Viime sotien jälkeen rakennetut loma-asunnot ja asuinrakennukset / jälleenrakennuskausi

OMINAISPIIRTEET

- tyyppitalopiirustuksia soveltavat
- kompakti harjakattoinen rakennusmassa
- betoniperustus/kellari
- lasikuisti
- vaakavuoraus tai pystylaudoitus

KAPPALEMÄÄRÄT

- Osa-alue 1: -
- Osa-alue 3: -
- Osa-alue 4: 1
- Osa-alue 5: 2

Laitamaanranta 18, osa-alue 5

Kolmperänrinne 5, osa-alue 4

5.1.6 Saunarakennukset ja saunamökit

OMINAISPIIRTEET

- sijainti rantaviivan tuntumassa
- pieni mittakaava
- hirsi- tai lautajulkisivut
- tumma väritys
- loiva harjakatto
- avokuisti

KAPPALEMÄÄRÄT

- Osa-alue 1: 2
- Osa-alue 3: 8
- Osa-alue 4: -
- Osa-alue 5: 5

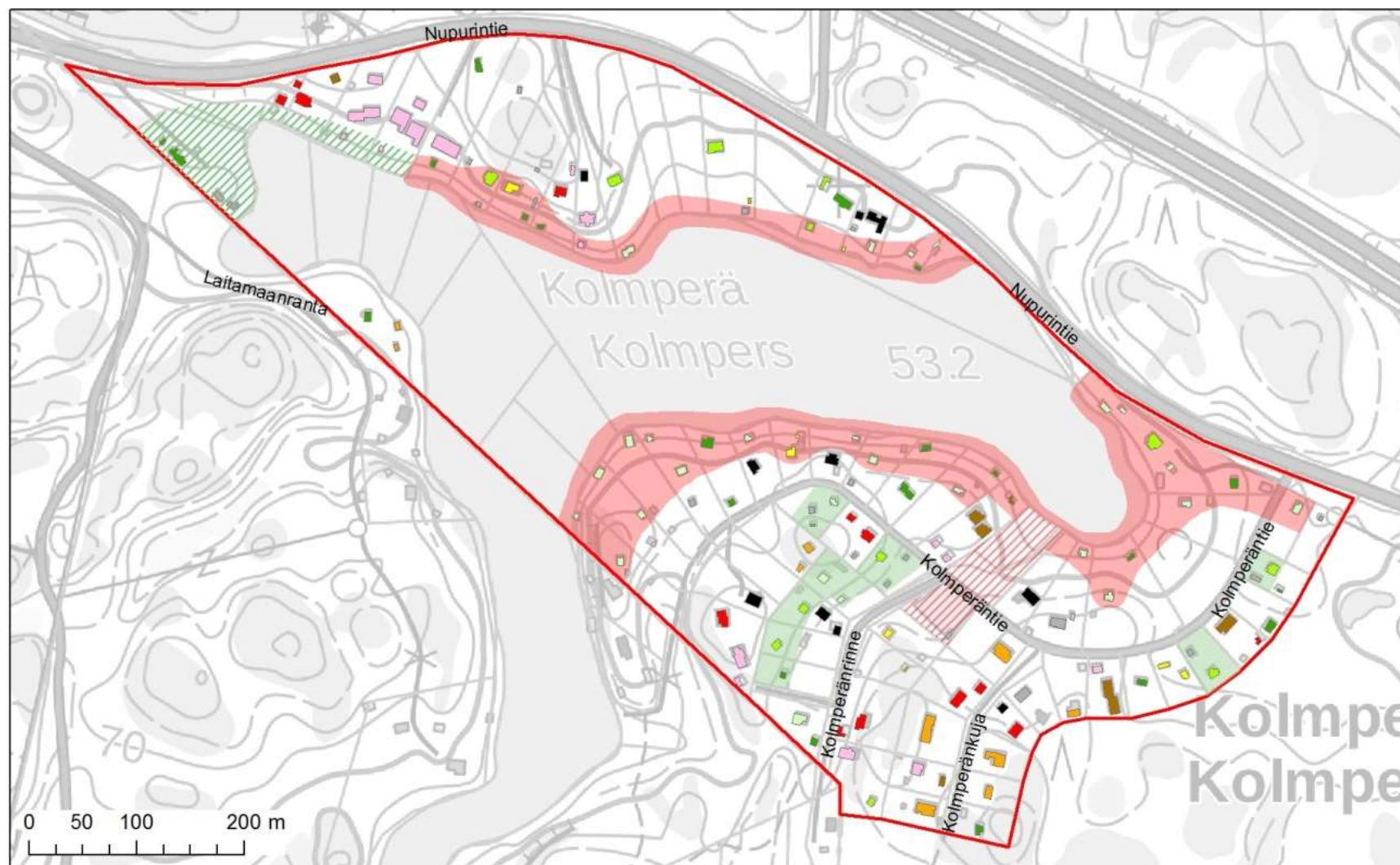
Kolmperäntie 13, osa-alue 3

Nupurintie 54, osa-alue 5

7. OMINAISPIIRTEET JA ARVOT

- Selvitysalue
- Muutoksille herkät alueet / todistusvoimaiset, luonteenomaista rakennuskantaa, mahdollisuus säilyttää alueen yhtenäisyys
- Muutoksille herkät alueen osat / pienialaiset tai muuttuneessa ympäristössä, mahdollisuus ajalliseen kerroksellisuuteen
- Kestää vähäistä muutosta / käyttötarkoitus, todistusvoimainen, luonteenomainen yhteiskäyttöalue
- Kestää vähäistä muutosta / osa alueelle luonteenomaisen rantarakentamisen aluetta
- Muutosta kestävät alueen osat

7.1 ALUEEN HERKKYYSLUOKITUS

Kolmperän alueen ominaispiirteet ja alkuperäinen luonne ilmenee voimakkaimmin ja yhtenäisimmin saavuttaessa alueella sekä rantavyöhykkeellä. Kolmperäntien alussa on alueen vanhinta ja hyvin säilynyttä rakennuskantaa. Rantavyöhykkeellä on säilynyt hyvin muutamia alkuperäisiä asuinrakennuksia sekä alueen vapaa-ajan asumista hyvin luonnehtivia ja alueelle tyypillisiä pienimittakaavaisia rantasaunoja. Rantavyöhykkeen rakennusten mittakaavallinen eheys, rakennusten yhtenäinen väri ja materiaalit sekä sijainti rantapuuston lomassa ovat muutoksille herkkiä piirteitä.

Sisämaan puolella Kolmperäntien alkupuolella sekä alueen korkeimmilla kohdilla on säilynyt muutamia alkuperäisiä pienimittakaavaisia asuin- ja piharakennuksia, osittain jo muuttuneessa ympäristössä. Säilyttämällä olemassa olevaa Kolmperän alueen rakentumisajankohdan rakennusperintöä, on mahdollisuus tunnistaa alueen ajallista kerroksellisuutta.

Nykyinen leikkikentän alue ja viheryhteys rantaan on alkuperäisenkin suunnitelman mukaista yhteiseen virkistykseen ja rannan saavutettavuuteen liittyvää aluetta. Alueen käyttötarkoitus on muutoksille herkkää, mutta virkistys- ja viheralueina kestää vähäisiä muutoksia ja kehittämistä.

Alueen läntisin rantavyöhyke on rakentunut muuta aluetta myöhemmin, mutta noudattaa hyvin muun rantavyöhykkeen rakentamisen periaatteita ja mittakaavaa.

Ominaispiirteitä on kuvailtu aluekokonaisuuksittain tarkemmin kappaleissa 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 ja 4.5.

7.2 ALUEEN YMPÄRISTÖLLISET ERITYISPIIRTEET

Kaava ja alueellinen vaikutus

Taajama- / kyläkuvallisesti alueen erityisyys on parhaiten tunnistettavissa järven suunnalta yhtenäisenä luonnonympäristön mukautuvasti rakennettuna ympäristönä sekä alueen kapeilla, puutarhojen rajaamalla hiekkakujilla. Rantaviivalle rakennetut pienet saunarakennukset ovat tärkeä maisemallista yhtenäisyyttä synnyttävä piirre, samoin päärakennusten sijoittuminen rannan suuntaisesti.

Kolmperän vuonna 1942 voimaan tullut asemakaava ilmentää 1900-luvun alkupuolen kaupunkisuunnittelussa tapahtunutta siirtymistä ruutukaavasta organisoitumpaa aluerakenteeseen, kuitenkin rakenteen tiiviyyttä ja tehokkuutta unohtamatta. Kolmperässä on maastoa myötäileviä kortteleita ja katuverkkoa sekä erikokoisia tontteja. Pelikenttä on sijaintinsa puolesta nähtävissä eräänlaisena keskusaukiona. Sommittelullinen vapaus on mahdollistanut rantatonttien määrän maksimoinnin. Viuhkamaiseen muotoon sijoitetut rantatontit ovat kapeita ja pitkiä, monet maastollisesti haastavia. Tästä poikkeavat järven kaakkoispään isot rantatontit.

Lähtökohdiltaan viime vuosisadan alussa Nuuksion erämaahan perustettuihin huvilayhdyskuntiin verrattavissa oleva Kolmperä on edelleen taajamarakentamisesta irrallinen tiivis asuinalue, joka rajautuu metsäalueisiin ja vanhaan maantiehen. Sen välitön maisemallinen vaikutus muuhun rakennettuun ympäristöön on vähäinen. Alueen sisällä tärkein ympäristöllinen elementti on järvi, ainoa asutuksen välille pitkiä ja maisemallisesti vaikuttavia näkymiä avaava tila. Sen sijaan katujen varsilla alue on melko sulkeutunut, näkymät jäävät lyhyiksi katulinjausten, metsäisyyden ja maaston mäkisyyden vuoksi. Alueelle luonteenomaisena yksityiskohtana toistuvat tontin sisäänajoliittymien portit ja portinpylväät. Portinpylväät liittyvät yleisesti ilmaviin metalliverkkoaitoihin ja portteihin tai luontevasti kasvaviin pensasaidanteisiin. Portinpylväät ovat useimmiten betonia tai tiiltä.

7.3 ALUEEN RAKENNUSHISTORIALLISET ERITYISPIIRTEET

Loma-asuntorakentaminen eri aikakausina

Kolmperän asuntoalue on rakentunut 1930-luvulta lähtien, alun perin vapaa-ajan asumisen alueeksi, vähitellen eri vuosikymmenien kuluessa osittain vakituisen asumisen alueeksi. Rakennettu ympäristö sisältää molemmista käyttötarkoituksista kertovia ajallisia kerrostumia, joita esiintyy enimmäkseen sekoittuneina, korkeintaan pienialaisina osakokonaisuuksina. Rakennushistorialliset piirteensä säilyttäneet lomarakennukset ja pihapiirit ilmentävät maankäytön historiallista jatkuvuutta ja alkuperäistä käyttötarkoitusta sekä vaalivat paikan henkeä.

1900-luvun alkupuolen aluesuunnittelussa oli vallalla yhtenäisyyden ihanne. Kolmperässä varhaisin rakennustapa perustui 1930- ja 40-luvuilla yleiseen puisten pientalojen ja vapaa-ajan asuntojen rakentamistapaan, ja saman aikakauden pienipiirteisistä huviloista muodostuikin materiaaleiltaan ja mittakaavaltaan väljä, mutta varsin yhtenäinen ympäristö. Toisen erityisen rakennusryhmän muodostavat julkisivuiltaan tummaksi käsitellyt, eri vuosikymmeninä rakennetut, hirs- ja lautarunkoiset mökit ja saunat, joissa on mukana 1960-luvulla suositut matalat yksikerroksiset, ajan modernia asuntorakentamista heijastelevat loma-asunnot.

Kolmperässä yhtenäisyys ei ole tarkoittanut samanlaisuutta, sillä alun pitäenkin rakennusten sijoittelu ja tyyli saattoi vaihdella rakennusjärjestyksen sallimissa rajoissa. Määräykset koskivat mm. rakennusten enimmäiskokoa ja korkeutta, rakennusten välisiä minimietäisyyksiä tontilla ja etäisyyttä kadunreunaan, rakennusten ulkonemien (verannat, parvekkeet mm.) kokoa ja paikkaa rakennuksessa, mutta ei erityisen tarkasti katto-muotoa tai julkisivumateriaaleja, joiden käyttöä yhtenäistivät muut tekijät.

Viime vuosikymmeninä alueella on kuitenkin toteutunut rakentamista, jossa vaihtelu ylittää entisen yhtenäisen monimuotoisuuden rajat. Suurimmat muutostekijät ovat talojen koko ja kerroskorkeus sekä tontin pihanmuodostustapa, joista syntyy uudenlaista tilarakennetta ja rakentamisen mittakaavaa.

8. SUOSITUKSET KAAVOITUKSELLE

8.1 MUUTOKSILLE HERKÄT ALUEET

Kolmperän rakennetuilla rantavyöhykkeillä rakennusten mittakaava, sijainti suhteessa rantaviivaan ja keskinäinen etäisyys muodostavat yhtenäistä rakennettua ympäristöä, joka myös ilmentää alueen historiaa loma-asuntoalueena. Vallitsevia julkisivumateriaaleja ovat maalattu lauta tai tumma hirsipinta. Alkuperäinen kattomateriaali on yleisesti huopa, maalatu pelti tai savitiili. Rantavyöhyke kestää pienimittakaavaisen täydennysrakentamisen niillä tonteilla, joilla ei ole rakennuksia rantavyöhykkeellä.

Suosittelavaa on, että asemakaavalla ohjataan herkimmän alueen ympäristön ja rakennusten säilyttämistä osoittamalla kaavassa nykyisen mittakaavan mukaiset rakennusalat olemassa oleville rakennuksille sekä rantaan ulottuville rakentamattomille tonteille mahdollisuus vastaavan kokoiseen pienimittakaavaiseen täydennysrakentamiseen. Kaavamääräyksillä voidaan edellyttää mittakaavaltaan, materiaaleiltaan ja värykseltään nykyisenkaltaista rakentamisen tapaa sekä velvoittaa säilyttämään ranta- puustoa.

8.2 MUUTOKSILLE HERKÄT ALUEEN OSAT

Kolmperäntien alkupäässä ja Kolmperänrinteessä on säilynyt alueelle tyypillistä alkuvuosikymmenien rakennuskantaa, jonka säilyminen antaa mahdollisuuden alueen ajallisen kerroksellisuuden ymmärtämiseen. Asemakaavalla suositellaan tutkittavaksi tonttikohteisesti mahdollisuutta osoittaa lisärakennusoikeus siten, että olemassa olevat rakennukset voivat säilyä osana pihapiiriä, tai ne ovat lohkottavissa omiksi tonteikseen. Rakennusten säilymistä voidaan edistää esimerkiksi osoittamalla tontille täydennysrakentamisen lisäksi vanhan rakennuksen mukainen rakennusala ja -oikeus, joka on sidottu nykyisen rakennuksen säilymiseen.

8.3 VÄHÄISIÄ MUUTOKSIA KESTÄVÄT ALUEET

Alueen keskeisellä paikalla oleva yhteisalue ja sen jatkuminen rantaan suositellaan säilytettäväksi yhteisessä virkistyskäytössä jatkossakin. Alueelle voidaan sijoittaa virkistystä palvelevia rakennelmia.

Luoteisin rantavyöhyke on osa alueelle luonteenomaista rantarakentamisen aluetta, jonka rakentamisen ohjauksessa suositellaan käytettävän samoja periaatteita kuin alueen muulla rantavyöhykkeellä.

8.4 SUOJELU

Kaikki kohteet, joiden osalta esitetään harkittavaksi suojelua maankäyttö- ja rakennuslain nojalla, ovat yksittäisiä rakennuksia, jotka on arvioitu rakennushistoriallisesti ja ympäristöllisesti merkittäviksi. Valitut kohteet ilmentävät hyvin alkuperäisenä jatkunutta käyttötarkoitusta ja rakentamisajankohdan loma-

asuntorakentamiselle tunnistettavia ratkaisuja sekä ympäristösään maankäytön historiallista jatkuvuutta. Lisäksi ne sijaitsevat Kolmperän asuinalueen muutoksille herkimällä alueella, järven rantavyöhykkeellä, ja niiden kanssa samalla tontilla on tyyliisesti samankaltaisia sauna- tai piharakennuksia. Kohteiden ominaispiirteitä on kuvattu tarkemmin kappaleissa 4 ja 5.

Kolmperäntie 1

Perusteet: Järven rannalla sijaitseva kookas puutalo on Kolmperän ainoita loma-asuntoja, jossa koko ja tyyli mukailee herrasväen huvilarakentamista 1900-luvun alkupuolella. Kohtuullisen hyvin alkuperäisessä asussaan säilynyt, 1940-luvun alussa valmistunut puutalo sekä vanhat ulkorakennukset ja pyöröhirsistä tehty rantasauna muodostavat perinteikkään pihamiljöön lahteen, yhteistä venerantaa vastapäätä. Lomarakennuksen julkisivuissa on aiheita niin jugendista kuin klassismista. Pihapiiriä on muokannut yhteisöllinen käyttötarkoitus, kuten kesäsiirtola-toiminta.

Kolmperäntie 2

Perusteet: Asuinalueen porttikohdassa sijaitseva 1930-luvun puutalo on Kolmperän vanhimpia rakennuksia ja vanhin asuinrakennus. Aikansa arkirakentamista edustavaan pientaloon lisätyt ikkunaluukut ovat lomarakennuksissa kautta aikojen suosittua romanttisuutta. Kohde ilmentää hyvin Kolmperän alueen ensimmäisen rakennusvaiheen luonnetta ja aikakauden vaatimatonta asuntorakentamista.

Kolmperäntie 3

Perusteet: Tummaksi käsitelty, vuoraamaton, 1930–40-lukujen vaihteessa rakennettu hirsimökki liittyy maisemallisesti Kolmperäntien alkupään pienipiirteiseen miljööseen. Suurella tontilla kasvavan harvan puuston läpi avautuu maisema järvelle. Hirsimökin julkisivuissa on näkyvissä hyvää ja monipuolista puun käyttöä ja materiaaliromanttisten yksityiskohtien harkittua käyttöä.

Kolmperäntie 15

Perusteet: Jyrkällä rantatontilla sijaitseva 1930-luvun lautavuorattu huvila poikkeaa hahmoltaan alueen muista samanaikaisista loma-asunnoista. Sen pulpettikatto ja korkea seinälinja sekä koko julkisivun levyinen korkea avoveranta antavat rakennukselle funktionalistista ilmettä. Pihapiirin muu rakennuskanta on huvilan tapaan selkeälinjaista. Kohde tuo Kolmperän rakennetulle kulttuuriympäristölle lisäarvoa todistusvoimaisena viime vuosisadan alku- ja keskivaiheen loma-asuntorakentamisen kuvaajana.

Kolmperäntie 29

Perusteet: Järven rannalla sijaitseva jyrkällä harjakatolla ja pienillä poikkipäädyillä varustettu 1930-luvun lopun loma-asunto muistuttaa rakennusajankohdan asuinrakennuksia, joissa suositettiin klassismin tyylipiirteitä ja symmetristä jäsentelyä. Alkuperäisessä asussaan säilynyt huvila sekä vanhat ulkorakennukset ja

rantasauna edustavat pihamiljöön puolesta ensimmäisen rakennusjärjestyksen henkeä.

Kolmperäntie 35

Perusteet: Kallioisen rantatontin korkeimmalla kohdalla sijaitseva 1930-luvun lopun lautavuorattu huvila poikkeaa kattomuodon osalta alueen muista samanaikaisista loma-asunnoista. Sen pulpettikatto ja ikkunanauhat antavat rakennukselle funktionalistista ilmettä. Tontin saunarakennus on rakennettu kallion eteen, veden päälle. Huvila oli kansallisesti tunnetun näyttelijän Aku Korhosen kesäpaikka.

Nupurintie 34

Perusteet: Tummaksi käsitelty, vuoraamaton, 1930-luvun loppupuolella rakennettu hirsihuvila sijaitsee maisemallisesti herkällä rantavyöhykkeellä, jota luonnehtivat pienipiirteiset rantasaunat. Huvilassa yhdistyy romanttinen hirsirakentaminen ja materiaalinkäsittely omana aikanaan moderniin kattomuotoon ja sommittelun virtaviivaisuuteen. Kohde tuo Kolmperän rakennetulle kulttuuriympäristölle lisäarvoa todistusvoimaisena viime vuosisadan alku- ja keskivaiheen loma-asuntorakentamisen kuvaajana.

9. LÄHTEET

Arkistolähteet:

- Espoon rakennusvalvonta: rakennuslupapiirustukset

Painetut lähteet:

- Missä maat on mainiommat. Uudenmaan kulttuuriympäristöt. Uudenmaan liiton julkaisuja E 114. 2012.
- Näkymiä maakunnan maisemahistoriaan. Uudenmaan paik-
katietaaineistot. Uudenmaan liiton julkaisuja E 113. 2011.
- Espoon vanhojen teiden säilyttämismahdollisuudet. Työryh-
män raportti. 19.12.1985.
- Espoon historiallinen tieverkko. Mikko Härö. 1985.
- Espoon rakennuskulttuuri ja kulttuurimaisema. Erkki Härö.
1991.

Painamattomat lähteet:

- Kolmperänjärven tienoo asemakaavoitetaan. Länsiväylä.
22.1.1989.
- Espoon rakennusinventointi. 2004.

Verkkolähteet:

- Espoon karttapalvelu: <http://kartat.espoo.fi/ims>
- eCity –palvelut: <https://arska.espoo.fi/>
- Kirkkonummen karttapalvelu:
<http://kirkkonummi.karttatiimi.fi/Default.aspx>
- Maanmittauslaitoksen avoimien aineistojen tiedostopalvelu
<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>
- Maanmittauslaitoksen vanhat painetut kartat:
<http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>
- Arkistolaitoksen digitaaliarkisto:
<http://kronos.narc.fi/karttahaku/>
- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt
RKY 2009:
http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=33
- Suomen arkistojen, kirjstojen ja museoiden aarteet:
<https://finna.fi/>
- Heikki Rantatupa. Historialliset kartat:
<http://www.vanhakartta.fi/historialliset-kartat>
- Huvilaelämää Espoossa:
<http://www.espoo.fi/kaupunginmuseo/museot/verkko/huvila/huvila.htm>
- Espoon kartano:
<http://www.espoonkartano.fi/pages/history>
- Ruissalon huvilat: <http://www.nba.fi/puukausi/index16.html>
- Geologian tutkimuskeskus:
<http://www.gtk.fi/tietopalvelut/karttapalvelut/>
- Valtatie 1 Helsinki-Turku:
<http://www.mattigrnroos.fi/Tiet/Vt1.htm>
- Vaasan Kanoottikerho ry: <http://www.vkk-vkk.fi/index.php/historiaa/15-ramsay-fi>

Kaavat:

- Voimassa Uudenmaan maakuntakaava vahv. 8.11.2006
- Voimassa Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava vahv.
30.10.2014
- ei merkintöjä Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaavassa tai 4.
vaihemaakuntakaavassa
- Voimassa Espoon pohjoisosien yleiskaava, osa 1, kv
19.1.1994, vahv. 27.6.1996.
- Voimassa Kolmperän rakennuskaava vahvistettu 16.1.1942
- Rakennuskaavan rakennusjärjestys 16.1.1942.
- Vireillä Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava: OAS
- Vireillä Kolmperänranta-Ämmäsmäki asemakaava ja asema-
kaavan muutos (641300): OAS, luontoselvitys, veneiden tal-
visäilytysalueet esiselvitys ja Nupurintien tarveselvitys

Vanhat kartat:

- Vanhat peruskartat (1958, 1961, 1972, 1984, 1990)
- Senaatin kartasto 1870
- Pitäjänkartta 1840
- Pitäjänkartta 1750
- Kalmbergin kartasto 1855
- Kuninkaan kartasto 1776–1805

Ilmakuvat:

- Ortoilmakuvat 1955 (Espoon kaupunginmuseo)
- Ortoilmakuva 1976 (Espoon kaupunki)

Haastattelut:

- Kari Göös
- Elsa Huttunen
- Tiina Karhu
- Matti Kosunen